TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŽELEZAR

JESENICE, 21. NOVEMBRA 1985 ŠTEVILKA 46 ● XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

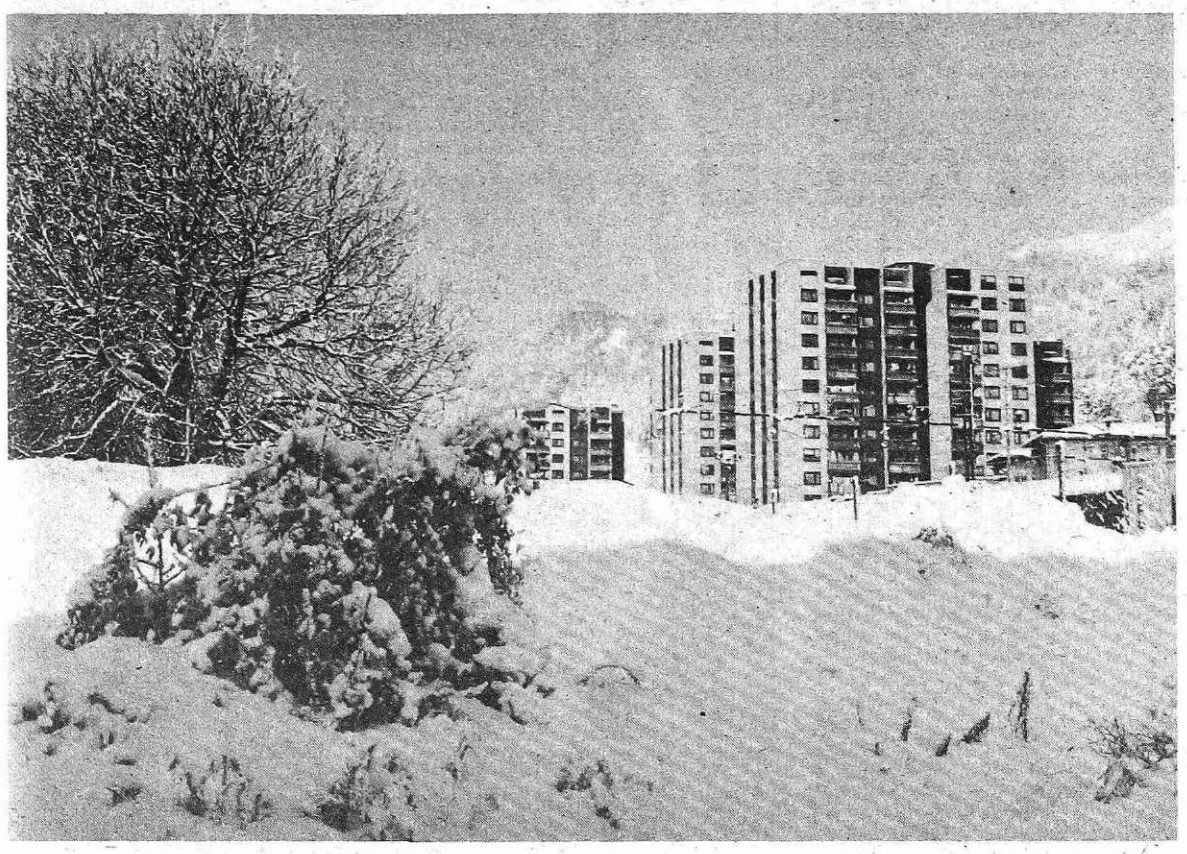

Prva letošnja snežna odeja (foto I. Kučina)

OBISK STANETA DOLANCA

Član predsedstva Jugoslavije Stane Dolanc je v soboto, 16. novembra, obiskal Železarno Jesenice in gradbišče Jeklarne 2. Predstavniki Železarne in občine so ga seznanili s splošnim položajem občine in Železarne ter potekom gradnje.

Kot je na koncu povzel Stane Dolanc, gradnje Jeklarne 2 ne moremo gledati ozko, samo kot možnost za zaposlitev in zaslužek nekaj tisoč železarjev na Jesenicah, temveč predvsem kot posodabljanje tehnologije v proizvodnji takih vrst jekel, ki so potrebna za nadaljni prodor predelovalne industrije na mednarodnem trgu in za strateško potrebno proizvodnjo Jugoslavije. Gradnja sama angažira številne domače potenciale strojegradnje, ki na osnovi tujih načrtov in tehnološke dokumentacije, zagotavljajo višjo tehnološko raven proizvodnje opreme, v tem trenutku sicer le za Jeklarno, pozneje pa tudi, po že sklenjenih okvirnih pogodbah, za širši mednarodni trg. Zato morajo vsi izvajalci z ustrezno kakovostjo in izpolnjevanjem dogovorjenih rokov potrditi svojo sposobnost.

SEJE SKUPŠČIN INTERESNIH SKUPNOSTI

Od včeraj, 20. novembra, do 3. decembra se bodo v jeseniški občini zvrstile seje enajstih samoupravnih interesnih skupnosti. Na vseh sejah bosta osrednji točki dnevnega reda: pregled sredstev skupne porabe v obdobju 1986—1990 in planski dokumenti za naslednje srednjeročno obdobje. Gradivo za vse seje je bilo objavljeno v peti, novembrski številki Delegata, glasila SIS občine Jesenice.

POSLOVANJE SLOVENSKIH ŽELEZARN

Kot vedno, smo tudi tokrat informativni bilten o poslovanju Slovenskih železarn prejeli kar pozno. Posameznih podatkov o poslovanju naše Železarne ne bomo ponavljali.

I. PRIKAZ PROIZVODNJE PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH

1. ŽELEZARNA JESENICE

Proizvodnja v septembru ni bila taka, kot bi želeli. Niti v skupni proizvodnji niti pri odpremi niso bili doseženi planirani rezultati. Čeprav so bile prodajne cene in asortiman boljši od planiranih, je bila dosežena realizacija manjša od planirane. Edina pozitivna stran septembrske proizvodnje je bilo zmanjšanje medfaznih zalog, kajti odprema je bila večja od proizvodnje.

2. ŽELEZARNA RAVNE

TOZD Jeklarna je dosegla mesečni plan proizvodnje, kljub temu pa ni nadoknadila izpada proizvodnje iz avgusta.

TOZD Valjarna je zaradi drobnega asortimana zaostala za proizvodnim planom pri profilih, pri gredicah pa ga je presegla. Slabo vzdrževanje in dotrajanost težke proge imata za posledico številne zastoje.

TOZD Kovačnica je imela težave zaradi izpada proizvodnje na 1200-tonski stiskalnici. Temu se je pridružila še okvara 1800-tonske stiskalnice in večjega manipulatorja. Močno se je znižala medfazna zaloga, ki je dosegla najnižjo raven v tem letu. Veliko težav povzroča slaba izdelava šarž v jeklarni in zgrešene analize. Preventivno vzdrževanje ni na zadovoljivi ravni.

Delo v **TOZD Jeklovlek** je potekalo v redu, le na dvožilni klopi se je pokvaril motor. Eksterna realizacija je bila zelo visoka, izvoz pa nekoliko pod predvidenim. Težave povzroča pomanjkanje delavcev.

TOZD Jeklolivarna je delala v težkih pogojih, ker rekonstrukcija strojne kaluparnice še vedno traja, zaradi nesolidnih in nepravočasnih dobav domačih dobaviteljev. Težave povzroča tudi hiter prehod na visoko zahteven asortiman izdelkov, ki v začetnih fazah povzroča izmeček in preveč defektne litine.

TOZD Orodjarna je v septembru imela ugoden asortiman. Težave so povzročali stari in izrabljeni stroji. Proizvodni plan so presegli za četrtino.

TOZD Industrijski noži je izdelala 60 ton nožev, in to pretežno nožev za grafično industrijo, kjer je poraba ur/t trikrat višja kot pri ostalem asortimanu, npr. pri nožih za rezanje pločevine.

TOZD Pnevmatični stroji — proizvodnja je enaka avgustovski in presega plan pri pnevmatičnih strojih in lafetah, medtem ko je pri vrtalnem orodju močno zaostala zaradi pomanjkanja votlosvednega jekla iz uvoza.

TOZD Vzmetarna — zaradi neugodnega asortimana in majhnih serij ni bilo mogoče doseči načrtovanega obsega proizvodnje.

TOZD Rezalno orodje — čeprav je proizvodnja precej višja od planirane, ni manjkalo težav. Zmanjšan obseg naročil za krožne žage je povzročil premestitve večjega števila delavcev na druga delovna mesta, kar zopet povzroča določene težave pri usposabljanju na drugih delih. Primanjkuje hidroreznega jekla in naročil za orodja z izvrtino.

TOZD Armature — izdelanih je bilo 46 ton skupne proizvodnje in 10 ton eksternih storitev. V septembru so imeli izredno veliko okvar na strojih.

TOZD Bratstvo — proizvodnja je sicer nekoliko višja od preteklega meseca. Zaskrbljujoče so zaloge, ki so narasle že na večmesečno načrtovano proizvodnjo, ker povpraševanje po pilah upada.

3. ŽELEZARNA ŠTORE

TOZD Elektroplavž je po dvomesečnem mirovanju ponovno priključila peč na omrežje. Zaradi tehnoloških težav pri ponovnem zagonu je bila v prvi dekadi septembra dnevna proizvodnja zelo nizka. Oskrba s surovinami, repromateriali ter energijo je bila zadovoljiva.

TOZD Jeklarna je odlila 6.804 tone jekla, kar je manj, kot so planirali. Na nižjo proizvodnjo so poleg okvare transformatorja na EOP I vplivali tudi zastoji na EOP II, podaljšanje remonta za en dan ter nihanje mrežne napetosti in občasni izpadi električne energije. Preskrba s surovinami je bila zadovoljiva.

TOZD Valjarna I je v septembru izdelala 1.692 ton skupne proizvodnje, od tega 1.409 ton blagovne in 284 ton za predelavo, kar je več kot so planirali. V Valjarni I se je od 1. do 15. septembra 1985 vršil redni letni remont, delavci pa so koristili redni letni dopust.

TOZD Valjarna II je v septembru dosegla proizvodnjo v višini 9.626 ton, kar je nekaj manj, kot so planirali. Imeli so večjo okvaro krčilnega ogrodja in prekomerne zastoje zaradi vzdrževanja.

TOZD Jeklovlek je septembra opravila remont na brusilnem stroju BBE-1/IV, pri remontu ravnalno kalibrirne linije DKS 20/50 pa so imeli težave zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Odpravili so napake na rezalnih strojih, tako da so proizvodni plan dosegli.

TOZD Livarna I je pospeševala proizvodnjo surovih valjev, da bi nadomestila izpad iz drugega kvartala.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Po sedaj znanih ocenah možnosti gospodarjenja v naslednjem srednjeročnem obdobju, navaja informacija, naj bi sredstva za družbene dejavnosti v globalu rasla skladno z rastjo dohodka v občini. Glede na plansko opredeljene prednosti naj bi se hitreje od rasti globala skupne porabe povečevala sredstva zdravstvene, izobraževalne, raziskovalne in kulturne skupnosti. Skupna realna rast naj bi bila v obdobju 1986—1990 3,9, glede na cene v letu 1985. Po posameznih skupnostih pa se bo povečanje gibalo od 3,48 do 4 odstotkov. Sredstva za zagotavljanje solidarnosti na ravni republike so izločena iz rasti globala skupne porabe v občini.

Na področju investicij oziroma vzdrževanja in obnavljanja se v obdobju 1986—1990 predvideva dokončanje začetih del v tem srednjeročnem obdobju oziroma poravnavanje obveznosti, ki so ob tem nastale, pa tudi nekaj navogradenj.

Zdravstvena skupnost predvideva v naslednjem srednjeročnem obdobju nadomestno gradnjo operacijskega bloka pri bolnici Jesenice. Na področju izobraževanja je s sredstvi samoprispevka predvidena dograditev oziroma preureditev stavbe gimnazije in gradnja prizidka k Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice (bivši ŽIC). Skupnost otroškega varstva načrtuje razširitev prostorskih zmogljivosti na Hrušici in v Žirovnici v okviru stanovanjske gradnje oziroma adaptacije. Na področju kulture je predlagana osrednja obveznost dograditev prireditvenega centra na Jesenicah, v telesni kulturi pa ureditev športne dvorane v Podmežakli. Socialno skrbstvo načrtuje prureditev prostorov centra za socialno delo ter uvedbo računalnika za spremljanje izvajanja socialne politike v občini.

Na vseh področjih bo osrednja skrb namenjena modernizaciji dela, vključno s skupno strokovno službo SIS, izboljšanju opreme in zagotavljanju normalnih prostorskih pogojev dela, poleg kadrovskega razvoja.

Po predlogu naj bi se skupna obremenitev osebnih dohodkov in dohodka za uresničevanje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, v primerjavi s sedanjo, ne povečevala. Sedanje

(Nadaljevanje na 9. strani)

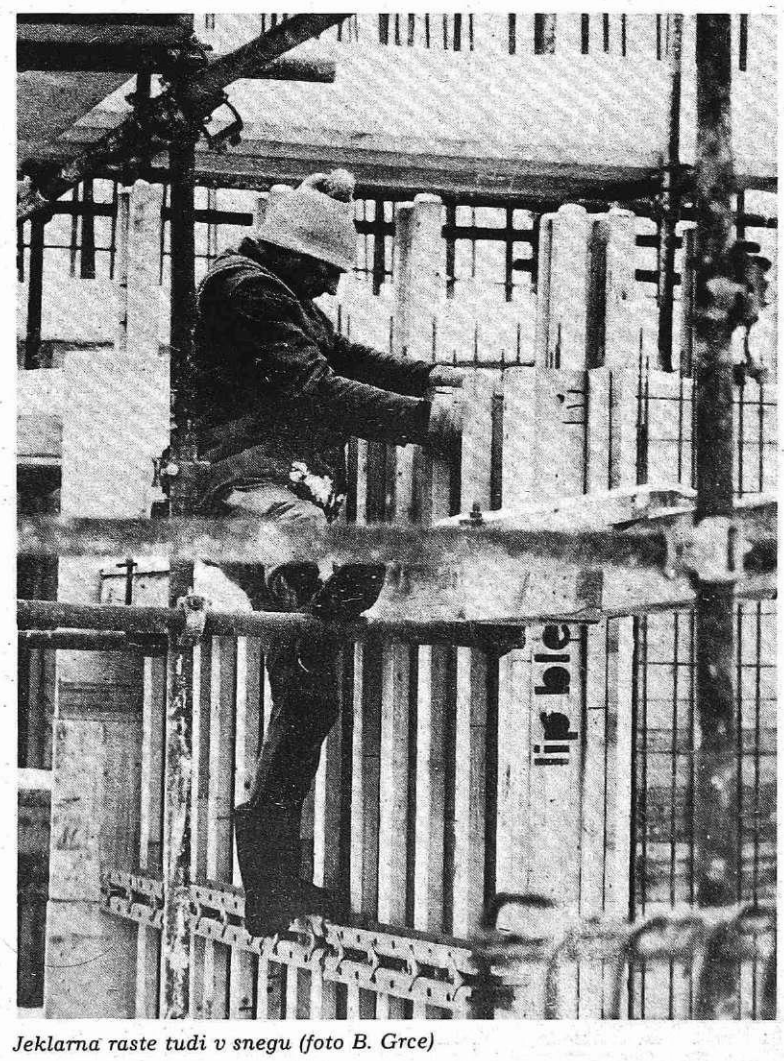

Jeklarna raste tudi v snegu (foto B. Grce)

NAM ZMANJKUJE SAPE?

Po podatkih statistične službe smo do 18. novembra izdelali 69.124 ton skupne proizvodnje, kar je 93,1 % družbenega plana in 97,2 % znižanega operativnega programa. Plan skupne proizvodnje sta presegli TOZD Valjarna bluming štekel in Elektrode.

V TOZD Plavž so izdelali 7.631 ton grodlja in izpolnili operativni program 91,1 %.

V TOZD Jeklarna so vlili 22.162 ton jekla, kar je 93,4 % družbenega plana in enakega operativnega programa.

V dvanajstih dneh smo prodali 16.442 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 91,7 % operativnega programa. Plan odpreme za to obdobje so presegle naslednje temeljne organizacije: Hladna valjarna Bela (118,3 %), Hladna valjarna Jesenice (100,3 %) in Vratni podboji (104,4 %).

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V DEVETIH MESECIH

Družbene obveznosti Železarne Jesenice so v devetih mesecih letos znašale 2.988,7 milijonov dinarjev, kar je 100 % več kot v enakem obdobju lani. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 1.014,1 milijon dinarjev, 1.221,1 milijon dinarjev so znašale obveznosti iz dohodka, 753,6 milijonov dinarjev pa so znašale obveznosti, ki smo jih financirali iz akumulacije oziroma lastnih sredstev.

Analiza posameznih skupin prispevkov

I. Prispevki iz osebnega dohodka so se glede na lansko devetmesečno obdobje povečali za 107 % oziroma za 523,1 milijon dinarjev (višja osnova za izračun prispevkov). Nespremenjene so ostale prispevne stopnje pri pokojninskem in invalidskem zavarovanju SRS; dodatnem solidarnostnem prispevku za Črno goro, prispevku Kulturne skupnosti SRS, posebnem republiškem prispevku iz osebnega dohodka ter davku na pogodbeno delo.

Zmanjšali sta se prispevni stopnji skupnosti zdravstvenega varstva ter skupnosti otroškega varstva občine (po domicilu). Najbolj pa so se poveča le prispevne stopnje republiške skupnosti otroškega varstva in občinske skupnosti otroškega varstva (po delovnem mestu) ter pri posebnem občinskem prispevku iz osebnega dohodka. Manjše povečanje stopenj je bilo pri občinskih prispevkih, in to za temeljno izobraževalno skupnost, kulturno skupnost, telesno kulturno skupnost ter skupnost socialnega varstva.

II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka so se povečali za 97 % oziroma za 972,9 milijonov dinarjev.

Prispevki za splošne družbene potrebe (pod točko 1 v tabeli) so se povečali za 53 % oziroma za 11,4 milijone dinarjev. Davek iz dohodka republiki se je povečal za 32,3 milijone dinarjev (za 131 %). Stopnja za izračun tega prispevka se je povečala od 0,9 % oziroma 2,8 % na 3,2 %, višja je bila tudi osnova za izračun davka zaradi višje doseženega dohodka v letošnjih devetih mesecih. Pri osnovi za izračun davka (davčna osnova B) se upoštevajo davčne olajšave (delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku, vlaganje v razvoj surovinske dejavnosti, stanovanjsko izgradnjo, program ljudske obrambe). Po 16. členu zakona o davku temeljne organizacije in delovne skupnosti ne obračunavajo in plačujejo davka za obdobje, v katerem so izkazale izgubo. Lansko devetmesečno obdobje je z izgubo zaključilo sedem temeljnih organizacij, letos pa štiri temeljne organizacije.

Prispevek za solidarnost iz dohodka je znašal 4,8 milijonov dinarjev. Obračunavamo ga v velikosti 0,2 % od osnove za davek iz dohodka TOZD brez upoštevanja davčnih olajšav (davčna osnova A). Prispevka ne obračunavajo in ne plačujejo izgubarji, vendar le do velikosti izgube, ugotovljene v periodičnem obračunu.

Prispevek za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga se je povečal za 85 % oziroma za 26,5 milijonov dinarjev. Prispevek obračunavamo po 2,8 % prispevni stopnji od osnove, od katere se obračunava in plačuje davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. S tem prispevkom naj bi se zagotovila sredstva za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva plana SRS za obdobje 1981—1985 ter ustvarile ugodnejše razmere za dosego predvidene stopnje povečanja industrijske proizvodnje in odplačilo anuitet za tuje kredite. Zavezanci za obračun in plačilo tega prispevka so temeljne organizacije s področja gospodarstva, ki pa v primeru, da so v periodičnem obračunu oziroma zaključnem računu izkazale izgubo, tega prispevka ne obračunavajo in ne plačujejo do višine ugotovljene izgube.

Spremenila se je prispevna stopnja prispevka samoupravni skupnosti za ekonomske odnose s tujino in sicer od 0,01 % na 0,03 %. Prispevek se obračunava od vrednosti uvoženega blaga, plačila za storitev oziroma drugega odliva deviz v določenem obdobju.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin je višje za 20 %. Glede na lansko leto so se nekoliko spremenile prispevne stopnje, spremenjena pa je tudi razvrstitev zavezancev po skupinah in podskupinah dejavnosti.

Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti (točka 2) so se povečali za 116 % oziroma za 239,6 milijonov dinarjev.

Najbolj se je povečal prispevek iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje (nesreče pri delu in poklicne bolezni), ki ga obračunavamo ob bruto OD, in sicer je večji za 280 % oziroma za 78,1 milijon dinarjev. Glede na lansko enako obdobje se je precej povečala prispevna stopnja (od 1,50 % na 2,70 %), višja pa je tudi osnova za izračun tega prispevka.

Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbene dejavnosti (točka 3) so se povečali za 141 % oziroma za 322,5 milijonov dinarjev.

Precej višje so prispevne stopnje vseh treh vrst prispevkov iz dohodka, in sicer za republiško in občinsko izobraževalno skupnost, za republiško in občinsko raziskovalno skupnost ter zdravstvo. Višji pa sta tudi osnovi za izračun in sicer tako dohodek kot bruto osebni dohodek.

Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture so višji za 78 % (pod točko 4). Obveznost je znašala 407,5 milijonov dinarjev, poravnavali pa smo jo iz lastnih sredstev — akumulacije.

Pri združevanju sredstev za vzdrževanje in gradnjo magistralnih in regionalnih cest SRS smo združili 6,6 milijonov dinarjev, pri financiranju luške infrastrukture smo združili 1,8 milijonov dinarjev, za razvoj železniškega gospodarstva 4,1 milijonov dinarjev in za razvoj naftnoplinskega gospodarstva 3,6 milijona dinarjev. Prispevne stopnje omenjenih prispevkov so glede na lansko leto ostale nespremenjene, povečala pa se je osnova za njihov izračun.

Za financiranje gradnje elektroenergetskih objektov smo skupno namenili 390,1 milijon dinarjev, kar je 85 % več kot v devetih mesecih lani. Glede na lansko prvo polletje sta se precej povečali prispevni stopnji, in sicer pri odjemu na 110 kv ter pri odjemu do 35 kv.

Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih (pod točko 5) so znašali 198,4 milijone dinarjev oziroma so se povečali za 93 %. Splošni vodni prispevek se je povečal zaradi višje prispevne stopnje, in sicer se je povečala od 1,04 % na 2,08 %, ter zaradi višje osnove za izračun (davčna osnova B).

Prispevek za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo se je povečal za 101 %, in to zaradi višje osnove za izračun (dohodek). Zaradi višjih osnov sta se povečala tudi prispevek za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije ŽTP (za 61 %) in prispevek za požarno varnost občine Jesenice (za 103 %), medtem ko letos nismo več obračunavali prispevka za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije elektrogospodarstva in premogovništva. Zavezanke za ta prispevek so bile temeljne organizacije združenega dela s področja gospodarstva. Prispevek se je v letu 1984 obračunaval po 0,7 % prispevni stopnji od osnove za izračun davka.

Prispevek za SIS komunala Jesenice (pod točko 6) se je povečal za 100 % zaradi višje osnove za izračun prispevka (bruto OD).

Irena Cepič

v 000 din

VRSTA PRISPEVKA	I.—IX. 1984	I.—IX. 1985	Indeks
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOH.	491.025	1.014.088	207
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA (1 do 6)	1.001.781	1.974.662	197
1. Prispevki za splošne družbene potrebe	209.844	321.212	153
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti	205.794	445.416	216
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbene dejavnosti	228.947	551.466	241
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture	229.003	407.494	178
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih	102.850	198.389	193
6. Prispevki za ostala financiranja	25.343	50.685	200
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI (I.+II.)	1.492.806	2.988.750	200

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

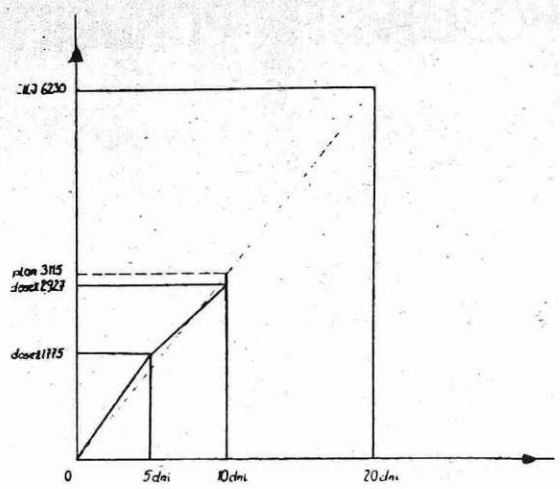

Odprema drugega tedna novembra je za 35 % zaostala za odpremo iz prvega tedna.

V desetih delovnih dneh smo torej zaostali za načrtovanim ciljem odpreme (3115 mio din) za 6 % in dosegli 2927 mio din realizacije. Nas je presenetil sneg in slabe vozne razmere? Podobne »nevšečnosti« moramo pričakovati še ves čas, zato čim bolje izkoristimo vse »normalne« dni.

Oddelek za nagrajevanje

Od 20. oktobra do 8. novembra je bila pri firmi Mannesmann Demag v ZRN prva večja skupina naših sodelavcev na šolanju za Jeklarno 2. Šolanje je bilo v zvezi z napravo za kontinuirno vlivanje slabov — montaža in demontaža kokile, segmenta 0, naprave za oscilacijo kokile in tehnike odlivanja.

Emil Šubelj

MANJ TON IN VEČ ZASLUŽKA

V Hladni valjarni Bela so prejšnji mesec ob najmanjši mesečni proizvodnji v letošnjem letu hkrati ustvarili največjo mesečno realizacijo, 2,28 mia dinarjev, kar je bila skoraj tretjina realizacije celotne Železarne v tem mesecu. Tak rezultat je predvsem posledica visoke proizvodnje nerjavnih jekel in tudi zgovoren dokaz, da je kljub vsemu vendarle prav kvaliteta tisto, kar nam prinaša dober zaslužek. Seveda bi ne bilo napak, če bi taki rekordni rezultati postali bolj vsakdanji pojav, zato smo si v pogovoru z Bogdanom Ravnikom, vodjo HVB prizadevali izvedeti predvsem, zakaj temu še ni tako.

V Železarni si prizadevamo, da bi kar najbolj sledili potrebam tržišča jeklarskih izdelkov, ki zahteva vedno višjo kvaliteto jekel. Potrebe so največje prav pri dinamo in nerjavnih kvalitetah, te pa zahtevajo sodobnejše tehnološke postopke in kajpak ustrezno oskrbljenost s ferolegurami. Po mnenju našega sogovornika ima elektrojeklarna preprosto premajhne kapacitete, da bi lahko zadovoljila vse potrebe po visokokvalitetnih jeklih, kar otežuje planiranje v celi tehnološki verigi in zahteva neprestano prilagajanje trenutnim zahtevam trga in možnostim proizvodnje. Pogosto pa prihaja tudi do izpada določenih kvalitetnih grup, kakršna so na primer nerjavna jekla. Prav ta pa s svojo visoko ceno na trgu prinašajo dober zaslužek tudi ob količinsko manjši proizvodnji. Prav zato, meni Bogdan Ravnik, bi morali korenito spremeniti sistem nagrajevanja in stimulacij, ki so še vedno vezane predvsem na količino, na tone. Namesto teh bi morale veljati obračunske tone, tudi kadar ocenjujemo doseganje plana proizvodnje. Nemara bo novi samoupravni sporazum o nagrajevanju le omogočil, da bomo v Železarni za boljše in kvalitetnejše delo tudi ustrezneje nagrajeni. Seveda pa ga bo treba dograditi v vseh podrobnostih.

Za hladno valjarno Bela je pomemben predvsem kvaliteten vložek, saj kot končna temeljna organizacija močno občutijo hitre spremembe tržnih razmer. Tržišče se za izdelke, ki ne dosegajo zahtevane kvalitete zelo hitro zapira. HVB, ki dobiva vložek iz valjarne Bluming-Štekel, je zato življenjsko zainteresirana za posodobitev predhodne temeljne organizacije, saj bi ji to prineslo za četrtino večjo proizvodnjo silicijevih jekel, za 3,5 odstotka večji izplen in za 4,46 odstotka nižje proizvodne stroške. Njihov izdelek bi bil s tem kvalitetnejši, zmanjšale pa bi se tudi motnje v sami proizvodnji. Namesto da se posvečajo »reševanju« materiala, bi se lahko bolj posvetili lastnemu kvalitetnemu in tehnološkemu delu.

BG

SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE JESENICE

Na podlagi 50. člena statuta delovne organizacije in 18. člena poslovnika za delo samoupravnih organov in delegacij, predsednik delavskega sveta Železarne Edo KAVČIČ

s k l i c u j e

tretjo sejo delavskega sveta, ki bo v t o r e k, 26. novembra, ob 11. uri v dvorani samoupravljalcev.

Za sejo predlaga naslednji d n e v n i r e d:

— pregled izvajanja sklepov prejšnje seje,
— pregled sklepov delavskega sveta SOZD SŽ,
— devetmesečno poslovno poročilo,
— skupni temelji za pripravo srednjeročnih planov TOZD, DO in SOZD za obdobje 1986—1990,
— ukrepi za izboljšanje poslovanja v TOZD Jeklarna,
— delegatska vprašanja.

CPSI

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice z dne 19. novembra

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

NADZORNIK INDUSTRIJSKIH PEČI, šifra 8617, U-3, 14. ktg., 1 oseba

POGOJI: Tehniška srednja šola metalurške ali strojne smeri in dve leti delovnih izkušenj v sorodni dejavnosti.

Posebne prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice z dne 12. novembra

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

1. ANALITIK ČASA ZA PODROČJE KONSTRUKCIJ IN KOVAČNICE, šifra 7417, U-3, 13. ktg., 1 oseba

2. ANALITIK ČASA ZA PODROČJE STROJNE OBDELAVE, šifra 7417, U-3, 13. ktg., 1 oseba

POGOJI:

ad. 1: TSŠ strojne smeri (predizobrazba ključavničar) in pet let delovnih izkušenj

ad. 2: TSŠ strojne smeri (predizobrazba strugar) in pet let delovnih izkušenj v operativi strojne obdelave.

Posebne prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

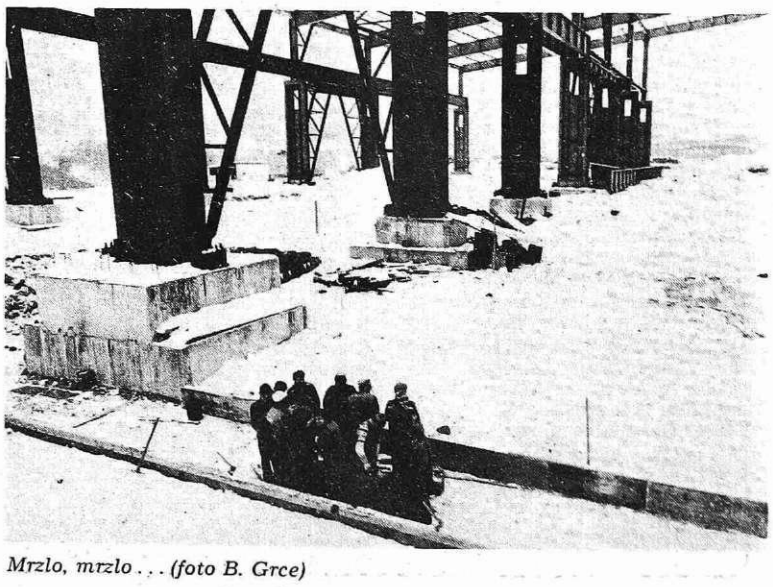

Mrzlo, mrzlo . . . (foto B. Grce)

POVZETEK RAZPRAVE O POSLOVNEM POROČILU

Bolj ko postaja gospodarska situacija zapletena in se šopiri inflacija ter zajeda vsakdanji standard, manj zavzete so razprave med delavci. Kot da ni problemov na katere bi kazalo uperiti prst ob obravnavanju poslovnih poročil: od obresti, likvidnosti, deviz, do prizadevanj za povečanje produktivnosti, izboljšanje kvalitete, pa tudi samih pogojev za delo. Na to kaže skromno število pripomb samoupravnih delovnih skupin. Od 270 SDS je imelo pripombe le 43 SDS, od 20 TOZD (brez TOZD Monter Dravograd) in treh delovnih skupnosti pa je imelo pripombe le 11 delavskih svetov v TOZD.

TOZD PLAVŽ (povzemamo pripombo delavskega sveta in dveh SDS, naprej označujemo: DS, 2 SDS): Težave so imeli s pomanjkanjem delavcev in ustreznega vložka. Delavci niso sami krivi, če TOZD ni izpolnila plana. Stanje je protislovno: obseg dela se jim povečuje, dobijo pa manjši osebni dohodek. Vendar pa se ukrepi, sprejeti v prvem polletju, izvajajo. Rezultat je že viden, saj se je izguba 5.435.300,33 din iz prvega polletja zmanjšala na 1.782.275,95 din po tretjem kvartalu.

TOZD JEKLARNA (DS, 2 SDS): TOZD je v devetih mesecih zmanjšala izgubo. Izguba je celo manjša, kot so planirali. Vendar pa je delež zgrešenih sarž še vedno prevelik. Še naprej je treba izvajati ukrepe za odpravo motenj v poslovanju.

TOZD BLUMING ŠTEKEL (4 SDS): Vsakokrat ugotavljajo, da so TOZD z največjo izgubo v Železarni. Vzroki so vedno isti. Pričakujejo, da se bo ustvarjeni dohodek delil resnično po uspešnosti. Manjka valjavcev.

TOZD VALJARNA ŽICE (1 SDS): Pripombe so imeli na stalež zaposlenih in na prekomerne zastoje.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA (DS, 3 SDS): Proizvajati je treba bolj kvalitetne izdelke. Tudi za domači trg, ki se začenja zapirati. Prihranke bi se dalo doseči z boljšo kvaliteto zaščitnih sredstev, bolje izvedenimi remonti, ob večji kontroli vzdrževalcev in pri kislini. Poostriti je treba kontrolo materiala.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE (DS, 3 SDS): Nič ni bilo storjenega za obnovo strojnega parka. Osebni dohodki zaostajajo glede na dosežene rezultate. Poostriti je treba delovno disciplino vseh zaposlenih. Storilnost pada (slab rezultat v septembru, nič boljše v oktobru). Vendar je TOZD glede na probleme poslovala uspešno. Problem je predvsem prestavitev remonta valjavskega stroja siemag s septembra na februar 1986. (Kdo je za to odgovoren?) Proizvodnja in disciplina se bo s popravilom Siemaga izboljšala.

TOZD ŽIČARNA (4 SDS): Operativni plan so dosegli le 96,75 %. Vzrok je predvsem v pomanjkanju delavcev.

TOZD PROFILARNA (3 SDS: Proizvedli so manj kot lani. Zaostajajo glede na družbeni plan. Izvozili so manj kot bi morali. Vzrok je v pomanjkanju delavcev, občasnem pomanjkanju vložka in manjšem povpraševanju na tržišču. Izplen je padel za 0,2 %. Pri pogostem premeščanju delavcev s stroja na stroj ni mogoče zagotoviti zaželene kvalitete.

TOZD VRATNI PODBOJI (DS): Ukrepe za boljše gospodarjenje redno izpolnjujejo. Težave jim povzroča razdrobljenost naročil, občasno pa tudi dobava vložka.

TOZD JEKLOVLEK (2 SDS): Problem predstavlja kvaliteta materiala. Reklamacije naraščajo. Zaloge se večajo. Ob takem vložku bodo težko izvrševali zastavljene naloge.

TOZD ELEKTRODE (DS): Poslovanje je kljub težavam zadovoljivo. V prihodnje je treba sredstva za proizvodnjo še bolj racionalno izkoriščati. Treba je narediti analizo o močnem zaostajanju osebnih dohodkov v TOZD Elektrode v primerjavi s povprečnimi osebnimi dohodki v Železarni.

TOZD ŽEBLJARNA (DS, 2 SDS): Z vložkom se slabo gospodari. Zaradi izmeta je izplen kar za 1,2 % slabši od planiranega. To pomeni strošek 9,7 milijona din. Treba je poostriti kontrolo v celotnem tehnološkem procesu. Tudi kvaliteta dobavljene žice velikokrat ne ustreza zahtevam.

TOZD STROJNE DELAVNICE (DS, 3 SDS): Kovinarski poklici v Železarni so prenizko vrednoteni. Čimprej je treba dokončati dela na kontroli in ureditvi normiranja. Katalog del in nalog je treba uresničiti v smislu nagrajevanja po delu. Politika Železarne je preveč usmerjena v osnovno metalurško dejavnost. Namesto da bi težko fizično delo odpravili, je prekomerno vrednoteno. Katalog del in nalog je treba tolmačiti tako, da bodo imeli delavci TOZD Strojne delavnice možnost primerjati svoje osebne dohodke z delavci drugih TOZD. Kadrovski sektor mora začeti pravočasno razmišljati o kadrih za izdelavo rezervnih delov za Jeklarno 2. Čimprej je treba rešiti problem dovoza materiala v obratu konstrukcije. Že dalj časa jih pesti problem pomanjkanja materiala in zniževanja zalog. Ta problem naj začne reševati tudi nabavna služba.

TOZD REMONTNE DELAVNICE (DS, 2 SDS): Število novih naprav v Železarni se veča (predvsem Jeklarna 2 in namenska proizvodnja). Zato TOZD Remontne delavnice s sedanjim planom delavcev in ob zakonskem limitiranju nadurnega dela ne bo mogla zagotavljati uspešnih intervencij na svojem področju dela. Zato je takoj treba urediti normativ in plan kadra za leto 1986 in dalje. Ob ustreznem planu kadra in nagrajevanju bi marsikatero delo, ki jih sedaj opravljajo zunanji izvajalci, lahko opravili sami. To bi za Železarno pomenilo veliko manjše vzdrževalne stroške. SDS montaža 1 in 2 nista bili zadovoljni s poročilom o popravilih in remontih žerjavov. Iz poslovnega poročila se namreč ne vidi, da ima montažni oddelek poleg izrednih in rednih remontov še nekaj sto naročil na leto.

TOZD VZDRŽEVANJE (DS, 4 SDS): Iz poslovnega poročila ni razviden kadrovski problem, s katerim se srečuje področje vzdrževanja Javornik, glede na novo investicijo, ki predstavlja eno tretjino vrednosti jeklarne. Pristop k tej investiciji je bil glede vzdrževalnega kadra skrajno pomanjkljiv. Medtem ko so bili proizvodni delavci poslani na izpopolnjevanje v Nemčijo, za vzdrževalce ni bilo storjenega prav ničesar. Ta problem bo treba rešiti na skupnem sestanku sektorja novogradenj, kadrovskega sektorja in storitvenih TOZD. Tudi zapostavljenost vzdrževalcev pri nagrajevanju je vse bolj opazna. To vprašanje je že obravnaval odbor za gospodarstvo v TOZD in sklenil, da na prvo prihodnjo sejo povabi tudi predstavnika iz oddelka za nagrajevanje.

TOZD TRANSPORT (1 SDS): SDS tovor je imela pripombo glede na vsoto, ki gre za delovne skupnosti (135,6 starih milijard). Meni tudi — glede na nekatere kazalce, ki v poročilu niso ali pa so le skopo opisani — da slaba organizacija dela, malomarnost ali neznanje povečuje stroške za več starih milijard. Kot primer navajajo stojnine. Ugotavljajo tudi, da se iste napake ponavljajo vsako leto — in to najbrž zato, ker zanje nihče ne odgovarja. Poročilo o drugih TOZD se jim zdi preskopo, kjer je po obsegu enako poročilu o delu vseh treh delovnih skupnosti skupaj.

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE (1 SDS): SDS računovodstvo osebnega dohodka je reagirala na naslednjo navedbo v poslovnem poročilu: »Težave pa so bile pri zajemanju podatkov zaradi neenakomernega prihoda dokumentov (R-3 in delno OD).« In to kljub temu, da jim je pisec teksta zagotovil, da ni mislil na neažurnost njihovega oddelka, temveč na kompliciran sistem nagrajevanja in s tem obstoječe organizacije obračuna OD. SDS zato za v prihodnje prosi za jasnejše izražanje, da njihovo delo in trud ne bi bilo oblateno.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE (2 SDS): V poslovnem poročilu za leto 1984 je že bila omenjena delovna naloga »šaržni karton«, ki pa se še kar naprej odlaga. Tabela količinske produktivnosti je obravnavana preveč poenostavljeno, tako da prihaja do delno izkrivljenih rezultatov. Med poročili oddelkov in sektorjev so večje razlike, čeprav je bilo dogovorjeno, da bodo poenotena. SDS OŠDČN zameri poslovnemu poročilu, da je obrazložitev vzrokov nižje proizvodnje v nasprotju z dejstvi. Kot primer navajajo Valjarno debele pločevine in sklicevanje na pomanjkanje delavcev, pri čemer pa se ne omenja vključitev novogradnje v delovni proces. Moti jih tudi visoka postavka »uvajanje nove proizvodnje« v poročilu delovne skupnosti, saj se po višini enači s stroški Raziskovalnega oddelka. SDS želi dobiti obrazložitev teh stroškov po posameznih postavkah.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA (DS, 3 SDS): Na poslovni rezultat TOZD vedno bolj vpliva nižja kupna moč kupcev. Za nekvalitetno postrežbo bodo delavci disciplinsko odgovarjali. Probleme imajo s slabo kvaliteto materiala (mesa). Počitniški domovi vsako leto poslujejo z izgubo. Zato naj se ob izdelavi kalkulacij za počitniške domove ob izračunu upošteva inflacija, tako da se izračunani ceni doda večji odstotek. Stroški samskega doma Sava so ob adaptaciji narasli že preko stare milijarde, zato je treba varovanju te družbene imovine nameniti še večjo skrb. Poudarjeno je bilo tudi vprašanje množičnega odtujevanja drobnega inventarja iz kantin.

Vsi delavski sveti TOZD so v zvezi s poslovnim poročilom sprejeli tudi naslednji sklep: »Zaradi cenovnih gibanj, ki so nepredvidljivega značaja, se že dve leti srečujemo s problemom realnosti planskih kalkulacij. V izogib večjim nesorazmerjem soglašamo, da poslovodni odbor ukrepa v skladu s 16. členom SaS o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in internih cen«. Da bi bil ta sklep jasnejši, naj povemo, da gre pri tem členu za to, da se v primeru, ko TOZD dokaže, da je dogovorila svojo udeležbo v prihodku na osnovi slabo ali napačno predvidenih stroškov, ki bistveno odstopajo od normalnih, se TOZD v proizvodni verigi dogovori za ustrezno spremembo udeležbe. Če pride do spremenjenih pogojev gospodarjenja, ki se jim TOZD ne more dovolj hitro prilagoditi, piše v tem členu, je to razlog za solidarnostne ukrepe.

CPSI — Božidar Lakota

PRIPRAVA PLANSKIH AKTOV

Dejavnosti za pripravo srednjeročnih planskih dokumentov so prav v tem času v polnem teku. S sprejetjem novega zveznega zakona o planiranju je sicer prišlo do nejasnosti glede veljavnosti dosedanjega slovenskega zakona o planiranju.

Formalno pravno je namreč še naprej v veljavi slovenski zakon. Novi zvezni zakon in predvideni novi slovenski zakon (osnutek je že v razpravi) o planiranju pa v precejšnji meri poenostavljata planiranje v OZD. Zato ni naključje, da so v OZD začeli planirati v skladu z novim jugoslovanskim zakonom. Da pa ne bi prihajalo do pravnih problemov, je slovenska skupščina sprejela zakon, ki se nanaša le na planiranje v OZD. Po tem zakonu OZD planirajo po novem zveznem zakonu, pri čemer se dosedaj opravljeno planiranje smiselno vključi v nove planske dokumente.

Osnovna srednjeročna planska dokumenta sta skupni temelji planov OZD, DO in SOZD in srednjeročni plan TOZD, delovnih skupnosti, DO in SOZD. Medtem ko plane sprejemajo ustrezni delavski sveti, pa skupne temelje po zveznem zakonu sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem. Najbolj razširjeni obliki sta zbor delavcev in referendumi. Medtem ko je zvezni zakon prepustil dokončno izbiro sprejemanja skupnih temeljev OZD samim, pa je omenjeni slovenski zakon predvidel le sprejemanje skupnih temeljev z referendumom.

Tako bomo v naših organizacijah na referendumih v drugi polovici decembra sprejemali skupne temelje planov TOZD, DO in SOZD. Ti skupni temelji bodo sestavljeni iz dvoje gradiv, ki jih bodo obravnavali in sprejeli skupaj. Eno gradivo predvsem prikazuje povezanost v okviru SOZD in ciljev ter naloge, ki jih bo opravljal SOZD kot celota, drugo pa se nanaša na cilje, naloge v posameznih DO, članicah SOZD ter naloge, ki jih bo opravljal SOZD kot celota, drugo pa se nanaša na cilje, naloge v posameznih DO, članicah SOZD ter na medsebojne povezanosti TOZD v DO. Za sprejem skupnih temeljev je zahtevana dvotretjinska večina vseh delavcev v okviru SOZD.

Srednjeročni plani so v začetni fazi priprave, tako da bodo v precejšnji meri pripravljeni že letos.

(Iz informativnega biltena o poslovanju Slovenskih železarn)

TOZD PROFILARNA OBVEŠČA

Upokojenke in upokojence TOZD Profilarna Javornik vabimo na letni občni zbor, ki bo 23. novembra ob 17. uri v Delavskem domu (Turist) na Javorniku.

Vabi odbor

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 25. NOVEMBRA DO 1. DECEMBRA

25. novembra, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati 59 tel. št. 74-766.

26. novembra, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarna 9 tel. št. 83-193.

27. novembra, Stanko ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica 90/a, tel. št 80-036.

28. novembra, Zdravko ČRV, vodja invest. razvoja, Jesenice, Cesta 1 maja 32, tel. doma 26-60.

29. novembra, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Žična valjarna, Begunje 128/b.

30. novembra, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b, tel. št. 80-333.

1. decembra, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št 78-157.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva pod predsedniku poslovodnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 25. 11.	MIRKO ZUPAN	MARJAN ENDLIHER
TOREK — 26. 11.	AHMED TELALOVIĆ	JOŽE PEZDIRNIK
SREDA — 27. 11.	IGOR MEŽEK	RADO LEGAT
ČETRTEK — 28. 11.	JANEZ JAKŠIČ	STANE MENCINGER
PETEK — 29. 11.	ALOJZ LEBAR	JANEZ KOVAČ
SOBOTA — 30. 11.	ANTON KAVČIČ	MARJAN ERMAN
NEDELJA — 1. 12.	MIROSLAV ZUPAN	IGOR LOGAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551, vezni telefon je 2317.

Ob rednih delovnih dneh dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure, nočni p od 18. do 6. ure.

Ob prostih sobotah, nedeljah in praznikih dela: dnevni dežurni od 6. d 18. ure, nočni pa od 18. do 6. ure.

Predaja poslov je na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

RAZPORED DEŽURNIH VATROSTALNE ZENICA TOZD JESENICE

23. in 24. novembra, Anton MOHORČ, Jesenice, Kurirska 1/a, tel. v službi 82-281.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. dežurni na delovnem mestu

V prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv n domu.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti ETN z dn 19. novembra in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge na OŠDČ

III. ANALITIK DELA, šifra 5162, U-3, 11. ktg., 1 oseba

POGOJI: — metalurški ali strojni tehnik,
— pasivno znanje enega tujega jezika in tečaj REFA,
— dve leti delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarje 8, z oznako »za delovno skupnost ETN«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

PREGLED ODSOTNOSTI V OKTOBRU

	Bolov. %	Dopust %	Ostalo %	Skupaj %
Plavž	5,15	9,30	0,46	14,91
Jeklarna	6,71	7,25	0,74	14,70
Livarna	4,27	8,42	0,19	12,88
Valj. bl. štekel	6,48	7,75	0,73	14,96
Valjarna žice	7,29	11,99	0,12	19,40
Valj. debele ploč.	5,97	10,36	0,42	16,75
Hl. valjarna Bela	5,69	7,02	0,95	13,66
Hl. valjarna Jesenice	6,49	7,80	0,83	15,12
Žičarna	5,74	5,87	1,05	12,66
Profilarna	7,40	7,18	0,84	15,42
Vratni podboji	7,98	3,68	0,36	12,02
Jeklovlek	10,49	7,68	0,59	18,76
Elektrode	9,32	5,79	0,39	15,50
Žebljarna	9,55	6,95	0,44	16,94
Strojne delavnice	7,84	8,61	0,69	17,14
Remontne delavnice	5,06	8,44	1,07	14,57
Vzdrževanje	7,89	6,86	0,85	15,60
Energetika	4,78	9,47	0,31	14,56
Transport	7,05	8,92	0,63	16,60
KO-FI	6,34	9,14	0,42	15,90
KSI	6,71	7,88	1,24	15,83
ETN	3,09	8,61	0,76	12,46
Družbena prehrana	7,76	6,54	0,60	14,90
ŽELEZARNA	6,48	7,97	0,72	15,17

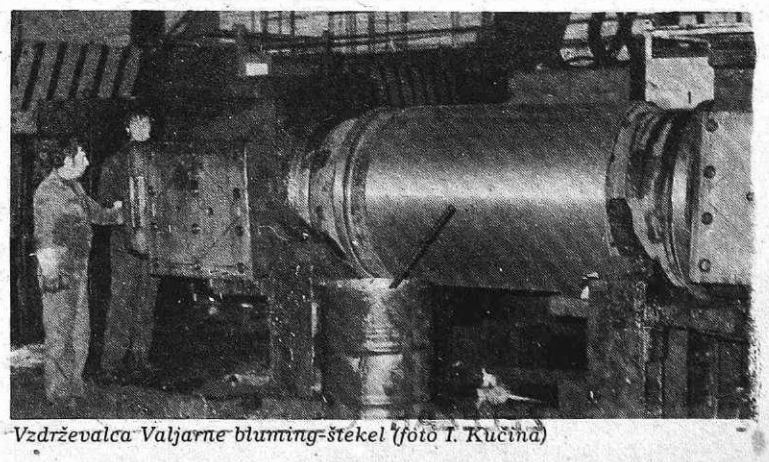

Vzdrževalca Valjarne bluming-štekel (foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD Hladna valjarna Bela

V TOZD Hladna valjarna Bela nameravajo v novembru izdelati 2850 ton dinamo jekel, 550 ton nerjavnih jekel, 650 ton C kvalitet ter 2350 ton nizkoogljičnih jekel. Za 1600 ton bo tudi storitev. Izvoziti nameravajo 1150 ton dinamo jekel, 275 ton nerjavnih jekel, 250 ton platraka in 650 ton nizkoogljičnih jekel. Odbor za gospodarstvo v TOZD je na 4. seji 29. oktobra ugotovil, da bo ta plan mogoče doseči ob predvideni dobavi vložka. Če pa vložka ne bo, bo plan treba znižati.

V zvezi z devetmesečnim poslovnim poročilom je odbor ugotovil, da je potrebno varčevati z vsem potrošnim materialom ter materialom, ki se ga še da predelati. Zaradi stanja na trgu, ki zahteva kvalitetne izdelke, je treba poostriti tudi nadzor.

Gasilskemu društvu Jesenice-mesto je odbor podaril 68 snegobranov (30 × 20 × 3 mm), omogočil pa mu je tudi nakup 60 plošč 2000 × 1000 × 0,5 mm. Gasilskemu društvu Begunje na Gorenjskem je podaril dve nerjavni plošči 2000 × 1000 × 1 mm. Kovinarskemu krožku Strojne tovarne Trbovlje je za dejavnost podaril 50 kilogramov odpadne pločevine.

Seznanil se je tudi z načinom, kako bo potekalo pogodbeno delo v zvezi z izdelavo sklopk za ZRM ogrodje in sklenil, da se mora le-to dosledno opravljati v prostem času. V nasprotnem primeru se pogodba prekine, posledice pa bodo nosili delavci, ki so pogodbo sklenili.

V zvezi s predlogom Marketinga glede novih prodajnih cen oksida je sklenil, da le-te začnejo veljati takoj.

Delavce vzdrževalce Mitja Lebra, Zdenka Droleta, Mileta Rajliča in Seada Ališiča je za dodatno delo v juliju nagradil s po 1000 din nagrade. Delavcem, ki so posnemali odpadno goščo na ZRM ogrodju, pa je dodelil stimulacijo, in sicer po 200 din za posneti sod. Vrsta posameznikov je dobila rente ali posebna nadomestila oziroma enkratne nagrade za naslednje inovacije: predelava lakirnega stroja v žarilni liniji za Si-jekla, izboljšava sistema hydromation za filtriranje valjevniške emulzije, izdelava sestavnih delov za vezalno napravo SIGNODE v HVB, v domačih delavnicah, izdelava navojev in ravnih vzdolžnih utorov na gumi valjčnicah v TOZD HV Bela, izdelava opornih zaščitnih obročev za transport kolobarjev HVT, sprememba tehnologije delovanja hladilnega sistema na GPL liniji, predelava zračnih cevovodov za prepihovanje vreč za oksid v regeneraciji TO HV Bela.

TOZD Žičarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žičarna je na 6. redni seji 29. oktobra potrdil operativni plan za november. Izdelali bodo 3400 ton vlečene žice, od tega 2480 ton za prodajo, 290 ton pa za domačo predelavo. Na devetmesečno poslovno poročilo ni imel pripomb.

Odbor je med drugim obravnaval tudi problematiko kvalitete za september in reklamacije v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Reklamacije še vedno naraščajo, kljub sprejetim ukrepom za izboljšanje stanja v lužilnici in na žičarskih strojih. Vzroke pripisujejo nenormalnim razmeram, nizkemu vodnemu stanju Save, zaradi česar ni mogoča menjava iztrošenih kislin, nezadostno pa je tudi spiranje žice. Drugi vzrok je pomanjkanje električne energije. Zaradi pomanjkanja elektrike je namreč porušena kontinuiteta dela, več pa je tudi kvalitetnih zamenjav.

DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

Odbor za gospodarstvo v Delovni kupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje je na 2. seji 6. novembra ugotovil, da je treba zagotoviti sredstva za nabavo opreme za Oddelek za varstvo pri delu in varstvo okolja. Iz združenih amortizacijskih sredstev je v ta namen že na seji 28. julija letos odobril 2.553.058 din. Takšna oprema je eden izmed osnovnih pogojev za delo omenjenega oddelka.

Obravnaval je tudi predlog uporabe AZ in IV sredstev za leto 1986 in ga potrdil s pripombo, da se pri postavkah Splošnega sektorja «beljenje prostorov, beljenje glavne pisarne«, točneje oblikuje, za kakšno beljenje gre. To pa predvsem zato, ker so bila obširna pleskarska dela opravljena pred kratkim.

K poslovnemu poročilu ni imel pripomb.

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

Odbor za gospodarstvo v Delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je na 6. seji 4. novembra potrdil predlog nadurnega dela v oktobru, kakor so ga predlagali posamezni sektorji. Delavci delovne skupnosti so opravili 937 ur nadurnega dela, od katerih so jih 220 koristili kot proste ure, 717 pa jih je bilo izplačanih.

Odbor je potrdil tudi predlog SEO in NG za likvidacijo osnovnih sredstev. Gre za različne mize, stole in omare, vsega skupaj 31 kosov, večina brez vrednosti. Za dvodelno rolo omaro in obešalno steno, ki se ju ocenjuje na vrednost 1779 din, pa je predlagal, da se sedanja vrednost krije iz celotnega prihodka DS EKTKR-NGR.

Soglašal je tudi z izplačilom druge rente za inovacijo »spremenjen način obdelave žilavostnih preizkušancev in izdelava nove vpenjalne naprave«. Glede devetmesečnega poslovnega poročila pa je predlagal delavskemu svetu, »da poročilo kot tako sprejme«.

BL

TOZD Žebljarna

Odbor za gospodarstvo TOZD Žebljarna je na svoji sedmi redni seji obravnaval izpolnjevanje plana v oktobru, poročilo o izvajanju ukrepov stabilizacije, plan za december in informacijo o osebnih dohodkih delavcev.

Ugotovili so, da zaostajajo za planom zaradi ustavitve proizvodnje žebljev za ZDA, zaradi tega pa imajo tudi nekoliko slabši asortiman. Kljub temu je storilnost v Žebljarni nad planirano, saj je bilo večje število delavcev razporejenih na delo v druge temeljne organizacije. Pač pa imajo izplen za 0,42 % nižji, kot je bilo lanskoletno povprečje. Odbor za gospodarstvo TOZD žebljarna je v zvezi s planom za december sprejel sklep:

— Odbor za gospodarstvo ugotavlja na osnovi naročil, da za december 1985 ni naročil, ki so bila predvidena in obljubljena s strani izvoznega oddelka v višini ca. 500 ton, kar bi omogočilo v proizvodnji delo v enakem obsegu kot v novembru.

— Ker ni izgledov za pridobitev naročil, odbor za gospodarstvo predlaga, da se v decembru izdelajo nedokončana naročila (ca. 100 ton). Prosto delovno silo je treba takoj premestiti v druge temeljne organizacije, za kar se zadolži odbor za delovna razmerja in kadrovski sektor ter vodstvo TOZD Žebljarna.

— Ko bodo vsa naročila izdelana, je potrebno razporediti tudi vse preostale delavce iz Žebljarne in proizvodnjo v celoti ustaviti. Odbor ugotavlja, da proizvodnja na zalogo ni izvedljiva, ker je že sedaj skladišče natrpano z žeblji, ki so bili namenjeni za ZDA in so morali ostati v skladišču neodpremljeni (ca. 400 t).

— Odbor za gospodarstvo ocenjuje in je mnenja, da je do izpada ameriškega tržišča prišlo zaradi nerazumevanja jugoslovanske strani do ameriškega tržišča. TOZD Žebljarna je izvažala žeblje v ZDA neprekinjeno več kot 30 let brez posebnih težav in s tem ustvarjala vsako leto po več milijonov dolarjev konvertibilnih deviz za potrebe Železarne Jesenice. Zaradi nepodpisane kvote 16.000 ton proizvodov črne metalurgije, ki jih je ponudila ameriška stran, je pozitivno izveden antidumpinški postopek z 12. novembrom, ki bi bil ukinjen, če bi jugoslovanska stran podpisala to kvoto. Odbor za gospodarstvo je mnenja, da bi morali zastopniki slovenskih železarn zahtevati podpis, ne pa da so podpirali odklonitev podpisa. Povečanje izvoza v ZDA bi morala jugoslovanska vlada zahtevati na drugih osnovah in dosedanji izvoz pustiti nedotaknjen. Povečane količine bi morali povezati z drugimi komercialnimi posli, ki jih ima Jugoslavija z ZDA. Zaradi takšnih odločitev je ostala TOZD Žebljarna brez naročil in v decembru bo v celoti ustavljena proizvodnja. Za nujnost takega ukrepa delavci TOZD Žebljarna prav gotovo niso krivi, a nekdo je gotovo kriv.

— Odbor pričakuje, da bodo odgovorne službe v Železarni odločno ukrepale za rešitev nastalega stanja in da se s povečano aktivnostjo v decembru pridobi toliko naročil, da bi v januarju pričeli z normalnim obratovanjem vsaj delno na dve izmeni.

— Iz navedenih razlogov se povečuje zaloga končnih izdelkov v TOZD žebljarna, za kar že zmanjkuje prostora. Zato odbor za gospodarstvo zahteva od vodstva TOZD Žebljarna in TOZD elektrode, da organizira takojšnjo izpraznitev sedanje mizarske delavnice, kar je bilo dogovorjeno že pred nekaj meseci. To je potrebno tudi zato, ker bo treba del skladišča žice v proizvodni hali pripraviti za montažo strojev za valjanje profilnih žic. Stroji morajo biti premeščeni iz TOZD Žičarna v TOZD Žebljarna v mesecu decembru. Sedanja mizarna mora biti izpraznjena do konca novembra 1985.

TOZD Jeklovlek

V TOZD Jeklovlek so v prvih devetih mesecih letošnjega leta operativni plan izpolnili s 101 %, gospodarski načrt pa s 100,5 %. Operativni plan odpreme je bil izpolnjen 99,3 %, kar se kaže v povečanih zalogah. Odbor za gospodarstvo je na 4. seji 4. novembra poročilo o poslovanju v devetih mesecih letošnjega leta potrdil s pripombo, naj se reši problem internih reklamacij iz leta 1984 in iz prvega kvartala 1985. Za te reklamacije mora RO izdati naročilo.

Novembra bodo v TOZD izdelali 1430 ton vlečenega jekla, 200 ton brušenega in 200 ton valjano poboljšanega jekla. 400 ton svojih izdelkov bodo izvozili na Poljsko.

Obravnaval je tudi prijavo tehnične izboljšave »predelava žarilne peči Surface Combustion« in jo potrdil. Ponudbo upravljalcev peči za pogodbeno delo za čiščenje žarilne peči Surface je ocenil pozitivno, hkrati pa je zadolžil vodja proizvodnje in asistenta za delovne naprave, da opravljeno delo pregledata. Peč obratuje že od leta 1965, in vse od leta 1980 še ni bila temeljito očiščena.

Službo za študij dela in časa je zadolžil, naj pregleda, če je pravilnik o premijah za izjemne dosežke stimulativen. Odbor predlaga, naj bi se premije obračunavale za vse dnine, opravljene v tekočem mesecu. Odbor je med pregledom izvajanja sklepov prejšnje seje ugotovil, da še ni dobil odgovora na vprašanje, ali naj bi se delež premije za izjemne dosežke povečal. Vprašanje je odbor zastavil že aprila.

Odbor je višji šoli za notranje zadeve za srečelov, ki ga bodo organizirali ob brucovanju, podaril 100 kilogramov odpadnega železa, Planinskemu društvu Dovje-Mojstrana pa 500 kilogramov odpadnega materiala.

TOZD Plavž

V TOZD Plavž bodo v novembru izdelali 13 500 ton grodlja. Plan je za 2211 ton nižji od družbenega zaradi slabe kvalitete koksa, pregorevanja pihalic in predvidenega manjšega odvzema grodlja v jeklarni. V TOZD so imeli težave pri izpolnjevanju plana že v oktobru, ko so izdelali 11 322 ton grodlja pri porabi 725 kilogramov koksa za tono grodlja. Vzrok: remont aglomeracije, pregorevanje pihalic in nekvalitetna ruda. To ugotavljamo iz zapisnika 5. seje odbora za gospodarstvo v TOZD Plavž 6. novembra.

Ker ima TOZD Plavž dovoljenje za opravljanje pogodbenih del za mletje ostružkov, je odbor na tej seji »zadolžil« vodstvo TOZD, da poskrbi, da se z delom čimprej prične. Merilo za opravljeno delo pa naj bo tonaža in ne opravljene delovne ure.

Odbor je delavce VVP Ivana Špolada, Radeta Djekanoviča in Fuada Kaljiča za vestno opravljeno delo pri popravilu VP 1 nagradil s po 2000 din nagrade. Delavce TOZD Remontne delavnice Janka Hudovernika, Vojka Zgago, Andreja Janšo, Mira Pesjaka, Dušana Štesla, Matjaža Feldina, Franca Pintarja in Franca Arha pa z isto vsoto za vestno in hitro delo pri menjavi rotorja na vetrilu med remontom aglomeracije.

Odbor je obravnaval tudi predlog koriščenja AZ in IV sredstev za leto 1986 (prvo leto novega planskega obdobja) in predlaga delavskemu svetu, da ga v celoti potrdi.

TOZD Transport

Odbor za gospodarstvo v TOZD Transport je na 2. seji 8. novembra brez pripomb potrdil devetmesečno poslovno poročilo. Ugotovil je tudi, da sta od 1. seje ostala neuresničena še dva sklepa: nabava lokomotive (od poslovodnega odbora še niso prejeli odgovora) in reorganizacija skladišča.

Odbor je potrdil tudi nove cenike za prostovoljno delo na strojih in na žlindra žerjavu, za razkladanje vagonov in za čakalne ure za šoferje. Prostovoljno delo na strojih bo od 1. novembra dalje vrednoteno s 335 din na uro, prostovoljno delo z žlindra žerjavom z 260 din na uro, razkladanje vagonov s 320 din za tono, nakladanje zabojev z 200 din za tono, čakalne ure šoferjev pa z 235 din na uro.

Odbor je razpravljal tudi o stanju osebnih avtomobilov v Železarni. Ugotavlja, da je v vseh TOZD trenutno 37 raznih motornih vozil in da je vprašljiva ekonomska upravičenost tolikšnega števila motornih vozil zunaj TOZD Transport. Sklicuje se na dejstvo, da je vpeljana redna avtobusna zveza na relaciji Jesenica-Bela-Javornik-Jesenice, ki jo je mogoče z nabavo še enega avtobusa še zboljšati.

Odbor je zadolžil vodja TOZD, da do prihodnje seje pripravi poročilo o finančnem stanju investicije v elektrodelavnico.

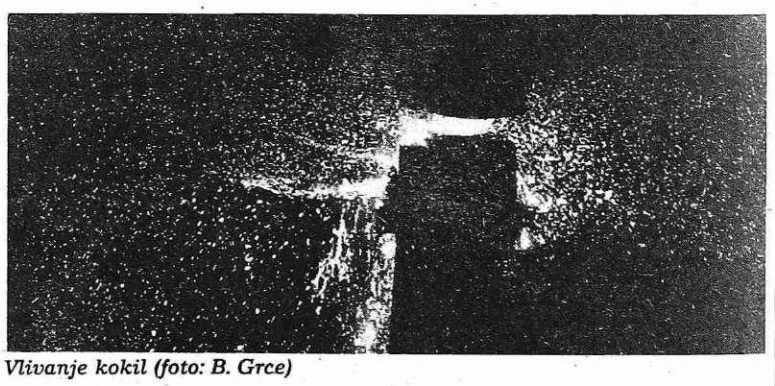

Vlivanje kokil (foto: B. Grce)

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz **TOZD VALJARNA ŽICE** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo TOZD** ter **valjarna žice 1, 2, 3** in **4.** SDS vodstvo TOZD v zvezi z devetmesečnim poslovnim poročilom ugotavlja, da so finančni rezultati ugodni, medtem ko količinski pokazatelji niso dobri. SDS žična valjarna 2 ocenjuje izvedbo remonta s strani vzdrževanja in zunanjih firm kot nezadovoljivo. SDS valjarna žice 3 opozarja na težave pri povratnem informiranju: »Na vprašanje o perečem pomanjkanju delavcev v proizvodnji ne dobimo in ne dobimo konkretnega odgovora. Zato ta problematika ostaja še vedno nerešena.« Pripombo o staležu zaposlenih in prekomernih zastojih je posredovala tudi SDS valjarna žice 4. Opozarja tudi na nezadovoljivo razsvetljavo nad jumping ogrodjem in nad progo 250.

Iz **TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo TOZD, proga 2400-1** in **2, adjustaža 2400 1** in **2, OTOP** in **odprema.** SDS proga 2400-1 vprašuje, kdaj se bodo delavcem na progi povišale kategorije. SDS proga 2400-2 opozarja, da se mora v zvezi z reparaturnimi deli asistent za delovne naprave posvetovati z zaposlenimi v oddelku, da bi lahko čimveč potrebnih opravil zajeli v remont. SDS OTOP zahteva, da se v skladišču, kjer imajo začasno garderobo, poskrbi za toplo vodo. Predlaga tudi, naj bi se regres in jubilejne nagrade izplačevalo s posebnim nakazilom, ločeno od nakazila osebnega dohodka. SDS odprema je že na seji 9. avgusta opozorila vodstvo TOZD, naj nekaj ukrene glede cerad, pa, kot pravijo, »do danes (dne 25. 10.) še ni bilo nič storjenega.«

Iz **TOZD HLADNA VALJARNA BELA** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo TOZD, odprema + priprava dela, lužilnica 1** in **2, žarilnica 1, 2, 3** in **4, adjustaža in strojna adjustaža 1, 2,** in **3** ter **valjarna 1, 2, 3** in **4.** SDS so poleg poslovnega poročila in sprememb pri delitvi sklada skupne porabe, obravnavale tudi samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za modernizacijo proizvodnje ferokroma v tovarni dušika Ruše. Na sestanku SDS vodstvo TOZD in odprema in priprava dela je bilo v zvezi s poslovnim poročilom med drugim govora tudi o tem, kako bo potrebno ukrepati, da bi izboljšali kakovost izdelkov, saj je to pogoj za uveljavitev na domačem trgu, »ki se začenja za naše izdelke zapirati«. Opozorili so na več vprašanj. Zanima jih, kaj je s sejno sobo in če je bil prevzet remont srednjega žerjava in zakaj ne, ter, kdo bo plačal polomljena rolo vrata na odpremi. Opozarjajo (sestanek je bil 7. novembra) tudi, da podest za viličarja delajo že cel teden in da naj vrata pri zvonastih pečeh ne bi uporabljali za vstop delavcev. SDS lužilnica 1 opozarja, da je stanje v garderobah porazno. Že tako imajo malo umivalnikov, sedaj so pa dobili še nove delavce (terence). Zato predlagajo, naj se odklene umivalnica pred kantino. Zanima jih tudi, če se je že našel ponudnik za izboljšavo na sistemu za odsesavanje kislinskih hlapov. Opozarjajo tudi, da je na žerjavih in v lužilnici nujno treba namestiti klima napravo. Tudi SDS lužilnica 2 opozarja, da je treba urediti kopalnice v garderobi, montirati ventilator za sušenje las in poskrbeti za toplo vodo na ČBL. Kadar dežuje, teče voda s strehe na varilnik in na izklopni pult CBL. Težave imajo tudi s kadri: na CBL manjka snemalec kolobarjev, na SCAP 2 pa drugi lužilec. Tudi SDS žarilnica 1 zastavlja celo vrsto vprašanj: »Kdaj se bodo uredile umivalnice v garderobi? Zakaj je treba na čiščenje delovnih oblek toliko časa čakati in zakaj sta v skladišču zaposleni dve delavki (skladišče HVB)? Zakaj je bil premeščen nekdanji delovodja tov. Perko? Kakšen je normativ žerjavovodij v žarilnici?' Kako lahko delavec brez ustrezne izobrazbe zamenjuje delovodjo?« SDS žarilnica 2 zahteva, naj bodo garderobe med malico odprte. SDS žarilnica 4 opozarja, da ni dobila odgovorov na vprašanja, ki jih je zastavila na prejšnjem sestanku, in sicer: na pobudo, da se stroški sejnin izplačujejo sproti, na možnost uresničitve predloga o drugačnem transportiranju laka v sodih in na vprašanje, zakaj so kljub visoko doseženim odstotkom proizvodnje premije tako nizke. Pod točko »razno« se vrača k istemu vprašanju, češ, »ker ni (dostikrat) odgovorov na vprašanja SDS, se SDS sprašuje, ali je sploh še vredno imeti sestanke SDS«. Tudi ta SDS opozarja, da se kopalnice prepočasi urejajo. V zvezi s poslovnim poročilom pa želijo pojasnilo o visokem odstopanju pri »ostalih materialnih stroških« od planiranih (stran 16, znesek 49.224.429 in indeks 7,292,51). Želijo, da se jim pojasni, kateri stroški so to. SDS adjustaža 1 in strojna adjustaža 1 menita, da bi morali biti v spodnji garderobi samo delavci TOZD, ne pa tudi delavci drugih firm, ki so sokrivi za porazno stanje v garderobah. Zanima jih, če so delavci upravičeni do srajc. Za voznike bi morali po mnenju SDS nabaviti bunde z rokavi. SDS adjustaža 2 in strojna adjustaža 2 sta na sestanku 16. oktobra razpravljali o osebnih dohodkih v septembru in o medsebojnih odnosih. Delavci so se pritoževali, da je na povezovalni liniji mrzlo oziroma prepih in da je kopalnic vedno manj. Na sestanku 5. novembra pa člani iste SDS vprašujejo, kdaj bosta usposobljena natezni stroj in usposobljena tehtnica v žarilnici, da bodo lahko tehtali kolobarje dinamo pločevine. SDS adjustaža in strojna adjustaža 3 vprašuje, kaj je s predlagano deficitarnostjo in povečanjem premij za delovno mesto voznik viličar in izdelovalec palet. Razpravljali so tudi o dveh delavcih, ki sta predčasno in brez dovoljenja odšla z dela. Menijo, da naj se prihodnjič proti obema kršiteljema uvede disciplinski postopek. Tudi ta SDS želi, da se usposobi tehtnica v žarilnici in da se na sredini hale med žarilnico in adjustažo postavi transportni trak za prenos kolobarjev iz žarilnice v adjustažo. Valjavci CTM so na sestanku SDS valjarna

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

SKUPŠČINA JESENIŠKIH ŠTUDENTOV

Spet je leto naokrog in čas je, da tudi študenti povemo nekaj o sebi. Pred tednom dni smo imeli v KŠJO skupščino, na kateri smo izvolili novo predsedstvo in se domenili o nadaljnem delu. Po skupščini smo imeli spoznavni večer.

Razrešili smo predsedstvo in ugotovili, da je bilo lani preveč komisij, ki so delovale le na papirju. Izvolili smo novega predsednika — Katarino, tajnika — Roka in blagajnika — Domna. Moram reči, da se je naša odločitev, da hitro zaposlimo bruce, pokazala kot zelo pametna, saj tajnik in blagajnik kar gorita od želje po delu.

Dogovorili smo se o delu KŠJO v prihodnje. Predvsem bo v klubskih prostorih letos več koncertov in predavanj. Verjetno bo predavanje o Južni Ameriki (z diapozitivi) v petek 6. decembra, naslednji petek pa bo najverjetneje koncert. O podrobnostih bomo obvestili. Letos bomo praznovali tudi novo leto, imeli bomo brucovanje, pustovanje, še naprej pa se bomo dobivali ob petkih in sobotah ob 20. uri. ŽIC nam je omogočil tudi študentovsko rekreacijo, ki je vsako soboto ob 16. uri za dekleta in fante.

Lani smo se pobratili s kranjskimi študenti, ki so tudi prisostvovali skupščini. S pobratenimi študenti smo se srečali lani na športnih igrah v Kranju, vendar je bila zasedba naših športnikov skromna. Letos pozimi pa bomo organizirali smučarske tekme v Španovem vrhu. Dogovorili smo se tudi, da se bomo pogosteje dobivali — prvi prihod Kranjčanov na Jesenice bo 7. decembra, mi pa smo povabljeni na njihovo brucovanje v Kranj.

Na skupščini smo se dogovorili tudi glede tehničnih in finančnih zadev, za tem pa smo nadaljevali s spoznavnim večerom.

Še vedno ugotavljamo, da mnogi ne vedo, da klub študentov sploh obstaja. Študentje, ki želite biti v družbi vrstnikov, pridite ob petkih in sobotah ob 20. uri v prostore pod DOLIK-om, kjer boste lahko plesali, klepetali in se zabavali.

Katarina

OB OBLETNICI ROJSTVA TONETA ČUFARJA

14. novembra smo praznovali 80. obletnico rojstva pesnika in pisatelja Toneta Čufarja, ki se je rodil na naših železarskih Jesenicah. Naša šola, šola z več kot 1200 učenci, nosi njegovo ime. Spomnili smo se ga na spominski proslavi, ki so jo pripravili učenci dramskega krožka, ob glasbeni spremljavi učenke Urške Rebernik. Uvodni nagovor tovarišice ravnateljice Mili Ilenič pa nam je predstavil njegovo življenje in delo. Proslava je potekala najprej za učence na nižji stopnji, zatem so se ga spomnili ob njegovih verzih učenci dopoldanske izmene. Zadnja izvedba programa pa je bila namenjena učencem popoldanske izmene. Spomin nanj smo v urejenem večnamenskem prostoru lahko zares kulturno počastili.

Urška Rebernik, 8. č
OŠ Tone Čufar

MORAM MISLITI . . .

Ob obletnici bitke pri Waterlooju je nek citoyen vzkliknil: »Raje imam sovražno invazijo kot pa vrnitev revolucionarnih beguncev!«

Veliki državnik je v svojem govoru dejal: »Če se nočete peči v mojem pekaču, lahko takoj izstopite na žerjavico!«

Pošteni živijo pošteno, hudobni hudobno, leni udobno.

Avto — luksuz, cigareti — luksuz, kava — luksuz, seks — ?

Kdor gleda na življenje z razumom, je komedijant, kdor pa s čustvi, tragikomik.

. . . a slišati je bilo le jok in stok, beda človeka je bila neizmerna, kajti človek je bil obseden od nemoči, bil je zasut v rovu svojega pohlepa in izhoda ni našel. Počilo je . . .

B. Fon

PRVO SREČANJE NA RAVNAH

Nekdanji predsedniki koordinacijskih svetov ZSMS železarn, osnovnih organizacij ZSMS delovnih organizacij in sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne so se minulo soboto po več letih srečali na Ravnah.

Kar prijetno je bilo zbiranje udeležencev srečanja v poslovni stavbi ravenske železarne, saj se mnogi niso videli že pet in več let. V tem času se je nabralo precej gradiva za prijetne pogovore. Iz naše Železarne so se srečanja udeležili: Miro Ipavec (prvi predsednik sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne), Ferdo Kikelj, ki je v sedemdesetih letih aktivno deloval v mladinskih vrstah slovenskih železarjev ter Rudi Makra, ki je bil v začetku sedemdesetih let sekretar KS ZSMS Železarne.

Po ogledu ravenske železarne je sledil prijeten razgovor o mladini v »tistih« časih in o sedanjih generacijah. Menili so, da nekateri danes neupravičeno zapostavljajo mladinsko organizacijo, da je današnja mladina zrela za premagovanje težav na vseh področjih svojega delovanja.

Že dalj časa prisotna pobuda za srečanje mladinskih aktivistov — železarjev je bila uresničena. Razšli so se z željo, da se naslednje leto vidijo na Jesenicah.

KONFERENCA ŠOLSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA

V začetku novembra smo se zbrali na konferenci Šolskega kulturnega društva. Dnevni red je bil pester. Pregledali smo delo v preteklem letu in ugotovili, da se interesne dejavnosti uspešno spopadajo s svojimi nalogami v okviru šole. Njihovo delo pa je vse bolj uspešno tudi v širši jeseniški javnosti.

Pohvalo za svoje delo zaslužijo člani dramsko-recitatorske dejavnosti. Pripravljali so šolske proslave, skupaj s pevskimi zbori, sodelovali pa so tudi na raznih javnih spominskih proslavah. Ob novem letu so popestrili enolični vsakdan varovancem Doma Franceta Berglja na Jesenicah.

Učenci v likovnih krožkih se lahko pohvalijo z lepimi izdelki, za katere so na raznih tekmovanjih dobili preko dvajset nagrad. Svoja dela razstavljajo na hodnikih šole, ki uspešno služijo kot umetniška galerija, v kateri si lahko starši ogledajo, kaj ustvarjajo učenci.

Učenci vsak teden znova nestrpno pričakujejo oddajo šolskega radia, v kateri nas člani posameznih dejavnosti pod uspešnim in požrtvovalnim vodstvom mentorja, tovarišice Rože Ravnik in članov šolskega radia spominjajo raznih pomembnih dogodkov in obletnic, ki so imele odločujoč vpliv na oblikovanje naše preteklosti in sedanjosti.

»Mladi rodovi naj se zavedajo, da stojijo na ramenih svojih prednikov.« S temi besedami bi lahko ponazorili motive, ki vodijo učence, ki sodelujejo v dejavnostih, pri ohranjanju tradicije NOB.

Člani foto dejavnosti so v lanskem letu organizirali občinsko razstavo najboljših fotografij, ki so jih posneli člani fotokrožkov na šolah.

V drugi točki dnevnega reda smo prebrali srednjeročni program in program za tekoče leto. Oba programa sta bogata in pestra. Skupaj z mentorji krožkov si bomo prizadevali tudi v tem letu dobro in uspešno izpolniti oba načrta. Vsi krožki so tudi letos že začeli z delom. Poudarili smo, da je namen krožkov ohranjati narodovo kulturo v besedi, pesmi in plesu.

Zavedamo se tudi pomembnosti širjenja bralne kulture naših učencev, ki tekmujejo za Finžgarjevo bralno značko. Mlajši učenci tekmujejo za Cicibanovo, nekateri učenci pa tudi za Cankarjevo in Gašperjevo značko.

Konferenca ŠKD je opravila volitve v organe ŠKD. Za eno leto so za predsednika izvolili učenko Sašo Bunčič. Za kronista so zadolžili člane ŠR s tovarišico Rožo Ravnik. Za mentorja ŠKD pa so izbrali tovarišico ravnateljico Mili Ilenič. V ŠKD se člani vsako leto menjajo, zato je bilo treba članom konference predstaviti pravilnik.

Prijetna novost je, da bo letos ŠKD sodeloval z Železniškim gospodarstvom Jesenice, z Domom Franceta Berglja, z Zdravstvenim domom Jesenice, Univerzalom, Skupščino občine Jesenice in s čim več učenci.

S takim sodelovanjem bomo izpolnili pomembno nalogo odpiranja našega dela navzven in obveščanja občanov o tem, koliko mladi zmoremo in znamo.

Matej Žnidar, 8. č
OŠ Tone Čufar

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

IZKUŠNJE IZ UPORABE SPECIALNE VOJNE V VIETNAMU

Ameriško prodiranje v Vietnamu je bilo sestavni del »azijske doktrine« predsednika Trummana, sprejete na prelomu desetletja 1949/1950. Tajno ameriško prodiranje v Vietnam, polni dve desetletji, je potekalo dvotirno in se, glede na razmere, dopolnjevalo. Po poraznih izkušnjah iz Vietnama ni bilo resnejših poskusov, da bi morebiti opustili metode specialne vojne. Iz večine javno dostopnih virov, so kljub razgaljeni udeležbi pripadnikov specialnih sil v zločinih vidna prizadevanja, da se ohrani njihovo avtoriteto. Te zločine so razglašali skorajda za razposajene »norosti«. Ameriško angažiranje se je pričelo s »tajnimi operacijami«. Od njih so pričakovali odpravo vsake revolucionarne aktivnosti bivših pripadnikov Vietnama. Kljub temu je prišlo do splošne ljudske vstaje. Namesto da bi preprečila in odpravila razloge za vstajo, je zasnova specialne vojne objektivno pospešila vstajo. Vse slabe posledice so se kot bumerang vrnile k Američanom. Načrt osnovne usmeritve specilne vojne računa na sile, najete iz vrst domačega prebivalstva. V Južnem Vietnamu so bili Američani usmerjeni na mednacionalna, medplemenska in medverska protislovja.

Na obveščevalno-varnostnem področju sta se v vietnamski vojni soočila na strani agresorja (Američani) najsodobnejši, tehnično najbolje dognan obveščevalni sistem proti preprostemu branilčevemu (Vietnam), s podporo prebivalstva, uspešnemu sistemu. Ko govorimo o podpori prebivalstva, ne mislimo samo na prebivalstvo na ozemljih pod kontrolo, temveč na prebivalstvo, za katero je menil agresor, da je pod njegovo kontrolo. Ti ljudje so bili objektivno v takšnem položaju, da so lahko dajali množico koristnih obvestil o nasprotniku. Poleg navedenih domnev gre verjetno tudi za ustrezno organizacijo in razpoložljiva tehnična sredstva.

Ameriška metoda specialne vojne se je srečala v Vietnamu z resničnim osvobodilnim gibanjem z dolgoletnimi bogatimi izkušnjami. Američani so kaj hitro ugotovili, da osvobodilnega gibanja brez množične podpore ljudstva ni. Zasnova boja za prebivalstvo med drugim predvideva, da se ga fizično loči od partizanskih enot, da bi mu s tem odvzeli obveščanje, oskrbovanje in možnost mobilizacije.

Razsežnost uničevalnih bombardiranj celih področij, skupaj z naselji na njih, uničevanje kmetijskih kultur in vegetacije nasploh z uporabo kemičnih sredstev, preseljevanje milijonov ljudi v neznosnih okoliščinah — vse to je doseglo takšno stopnjo, da so ameriški znanstveniki to dejanje označili kot popoln genocid. Če to dejanje opazujemo v zvezi z množičnim in dolgotrajnim bombardiranjem Severnega Vietnama, se sklep vsiljuje sam po sebi. Vse je bilo usmerjeno k temu, da bi izsilili kapitulacijo. Toda bitko proti načrtu množičnega uničevanja ljudi in njihovega okolja je dobilo vietnamsko ljudstvo in končno zmagalo.

Pokojni Edvard Kardelj v svoji knjigi: »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja« lepo definira bistvo specialnih vojn, torej: »Glede držav trilaterale (ZDA, najrazvitejše kapitalistične države zahodne Evrope in Japonske) bi lahko rekli, da doktrino specialne vojne oblikujejo posebna mednarodna politična združenja, v katerih sodelujejo vrhovi finančnega, industrijskega, političnega in drugega družbenega življenja skupaj z ljudmi iz vrhov političnih strank in izvršilnih organov posameznih držav. Na svojih sejah oblikujejo stališča ter jih po posebnih kanalih posredujejo izvršilnim organom ter preko njih tudi parlamentom. Po našem mnenju so specialne formacije v sestavu oboroženih sil posameznih držav, obveščevalne in vojaško obveščevalne službe sestavni udarni del specialne vojne, toda ne edini. Zato lahko trdimo, da je specialna vojna kompleksen pojav, ki jo vodi v ustrezni meri tudi del zavezniških držav.«

Zimski vzorec (foto B. Grce)

1 opozorili, naj se popravijo luči nad CTM (glavna razsvetljava). Petnajst žarnic je namreč pregorelo. Plačilna kategorija za žerjavovodje CTM se jim zdi prenizka. Zahtevajo, da se jim odgovori, zakaj je tako. SDS valjarna 3 zahteva, da se čim prej očistijo kaloriferji na ZRM, usposobi pa tudi WC za valjarno. »Ker so premije v našem TOZD samo še simbolične«, pravijo člani te SDS, »naj se ukinejo ali pa naj se zvišajo na raven ostalih TOZD v Železarni, na primer TOZD Jeklarne.« SDS valjarna 3 je na sestanku 3. novembra apelirala na odgovorne v TOZD, da naj se uredi ogrevanje na ZRM. Pravijo, da je treba namestiti še dodatno ogrevanje, ker obstoječa kaloriferja zelo slabo grejeta. Lansko zimo se je v najhujšem mrazu delalo na ZRM pri šestih stopinjah Celzija. SDS valjarna 4 je edina izmed omenjenih SDS, ki je imela pripombe na sporazum o združevanju dela in sredstev za modernizacijo proizvodnje ferokroma v tovarni dušika Ruše. Zanima jih, če bo ferokrom dobavljan tako, kot piše v sporazumu. Skrbi jih namreč, da ne bo tako kot pri sovlaganjih v energetske objekte, kajti »potem je Železarna prva, ki ji je treba omejiti porabo električne energije«. Zanima jih tudi, zakaj ta sporazum obravnava samo Hladna valjarna Bela, »saj se potem denar od prodaje kroma deli na celotno delovno organizacijo in ne samo na HVB, ki naj sprejema sporazum«.

Iz **TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2** in **3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3** in **4, lužilnica, karisti** in **odprema.** SDS vodstvo TOZD je na sestanku 5. novembra med drugim razpravljala o proizvodnji v septembru. Plan so v tem mesecu izpolnili le 82,45 %. Vzrok so bili: okvara Siemaga, slab vložek in pomanjkanje ustreznih naročil. Pod točko »problematika proizvodnje« pa SDS ugotavlja, da je predvideni remont Siemaga prestavljen na februar 1986, in da to pomeni podaljševanje okrnjenosti proizvodnje. Nato nadaljuje: »Ker je tudi vedno manj ustreznih naročil, bo potrebno z raznimi tehnološkimi in disciplinskimi ukrepi doseči čim boljše proizvodne rezultate«. SDS hladna valjarna 1 in adjustaža hladne valjarne sta v zvezi s proizvodno problematiko predlagali, naj se planske obveznosti določijo finančno in ne količinsko, »saj ni več ugodnih naročil in tako delavci ne dobijo več mesečnih premij, kar pomeni manjši OD in s tem tudi nezadovoljstvo«. Predlagali so tudi povečanje premij, »saj so sedaj že smešno nizke«. V zvezi z odgovori na vprašanja s prejšnjega sestanka SDS skupini izražata upanje, da bo vzdrževanje obljubo izpolnilo in izboljšalo ogrevanje obrata in garderobe. Vseeno pa vprašujejo, »kdaj bodo začeli kaloriferji v kopalnici pihati topel zrak«. Pritožujejo se tudi nad vodo v kopalnici (včasih ni tople, včasih ni mrzle) in nad tem, da sestanku ne prisostvuje vodilni delavec v TOZD. SDS hladna valjarna 2 pa v zvezi z realizacijo sklepov prejšnjega sestanka pravi: »Nismo zadovoljni z odgovorom o ogrevanju in mislimo, da bi moral biti nekdo od vzdrževalcev ali gospodar poklican na odgovornost.« Zahtevajo, da se regres in jubilejne nagrade izplačujejo ločeno od plače, v drugi kuverti. Tudi SDS hladna valjarna 3 se zavzema za to, da bi se OD obračunaval na podlagi finančne realizacije. Ugotavlja, da sta kaloriferja za sušenje las sicer montirana v kopalnici že več kot mesec dni, pa sta še vedno neuporabna. Zakaj? Glede urnika dela ob pomanjkanju električne energije pa vprašujejo, če velja tudi za službe in ne samo za proizvodnjo. SDS žarilnica 2 se pritožuje, da ni dobila odgovora na vprašanje, kdo kuri v kontejnerju za smeti (pri kavperjih) in zakaj se to ne prepreči. Vprašanje je bilo zastavljeno 27. julija. SDS ugotavlja, da se kuri še naprej in da vprašanje ne zanima nikogar, še najmanj pa odgovorne. Glede odgovora o vzdrževanju in namestitvi nekaterih naprav in pripomočkov pa SDS »obžaluje, ker že spet ni zadovoljna z odgovorom«. Dejstvo, da roki za ureditev zadev še niso znani, ni sprejemljivo za večino problemov, pravijo. Po njihovem mnenju je nekatere stvari mogoče narediti takoj. Potrebna je samo dobra volja in pripravljenost za delo. Glede prestavitve remonta Siemaga pa se SDS strinja z ugotovitvijo vodje TOZD, da jim bo to zadalo hude probleme pri izpolnjevanju planskih obveznosti. SDS žarilnica 3 opozarja na pomanjkljivo vzdrževanje razstveljave v žarilnici in na pomanjkanje žarilnih križev. SDS žarilnica 4 opozarja, da je treba na zvonastih pečeh popraviti saržirne puše za žico in da je treba popraviti žerjavno progo ter nabaviti saržirne križe za globinske peči. SDS lužilnica je obravnavala proizvodnjo v septembru, poslovno poročilo in problematiko proizvodnje. Njeno stališče je takole: »V septembru opažemo, da v proizvodnji zaostajamo za devetmesečnim poslovnim poročilom (prav tako glede na plan za september), ki je glede na probleme naše TOZD uspešen. Za slabo stanje je krivo predvsem to, da remont Siemag valjavskega stroja ni bil opravljen, ampak je prestavljen na februar, zato se stanje v naši TOZD ne bo spremenilo do februarja. Delovna in tehnološka disciplina sta v največji meri odvisni od dobrih strojev, dobrih pogojev dela in od tega, da ima delavec dovolj dela za celo dnino. SDS meni, da se je vodstvo TOZD pravilno odločilo za remont v septembru in sprašuje, kdo je odgovoren, da se bo remont vršil februarja, in če bo kdo odgovarjal za škodo, ki bo s tem narejena. SDS je mnenja, da se bo situacija prozvodnje in discipline s popravilom Siemaga izboljšala«. SDS karisti pa v zvezi s problematiko proizvodnje meni, »da s tako zastarelimi stroji skoraj ni mogoče dosegati plana«. SDS pod razno opozarja na pomanjkanje kadrov za voznike viličarjev. Če k temu prištejejo še veliko bolniško odsotnost in redni letni dopust, potem je jasno, da ta problem lahko rešujejo le z velikim številom nadur. SDS odprema zastavlja naslednje vprašanje: »Kdaj bodo delavci gradbenega oddelka v skladišču opravili določena opravila, za katere smo že večkrat urgirali pri gospodarju?«

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

(se nadaljuje)

POSLOVANJE SLOVENSKIH ŽELEZARN

Nadaljevanje s 1. strani)

formalna kapaciteta talilnice je bila resežena, zato so delali v podaljšaem času.

TOZD Livarna II je dosegla proizodnjo 700 ton. Proizvodnja je poteala normalno, oskrba s surovinami bila zadovoljiva, težave so imeli ri uvozu carseta, ki jo uporabljajo ri izdelovanju kalupov na ročnem ormanju.

TOZD Mehanska obdelava — Obelovalnica litine je le s težavo dosela planirano proizvodnjo, zaradi kvar na strojih. Dobave surovcev so ile normalne.

TOZD Mehanska obdelava — Obelovalnica valjev je imela zastoj na rusilnem stroju, ki zaradi okvare notorja obratuje z zmanjšano zmoljivostjo. Pojavljale so se tudi okvae na karmsel stružnicah.

TOZD Tovarna traktorjev je izpolnila le tri četrtine planirane proizodnje. Dodatno so obdelali 3.600 kov kolesnih obročev za Emo Celje. Proizvodnjo je oviralo pomanjkanje dlitkov ohišij menjalnikov.

4. PLAMEN KROPA

Plamen je spetembra dosegel prozvodnjo 670 ton. Za sorazmernim nesečnim planom so zaostali za 3 %. V letošnjem letu so izdelali 5.815 ton zdelkov, kar je 5 % manj kot v enakem obdobju preteklega leta in 6 % nanj od kumulativnega plana za leošnje leto. Uspešna je bila proizvodnja kovinskih vijakov in odkovkov, a nekaj odstotkov je zaostala proizodnja sponskih vijakov in zakovic.

Obseg prodaje je enak obsegu prozvodnje.

5. TOVIL LJUBLJANA

Tovil je septembra izdelal 171 ton zdelkov in s tem dosegel 86 % mesenega plana. V letošnjem letu so dosegli proizvodnjo 1.586 ton, kar je % manj kot lani v enakem obdobju n 11 % manj od kumulativnega plana za letošnje leto. Proizvodni plan o presegli le pri zakovicah, proizodnja ostalih izdelkov pa je v letošnjem letu manjša od planirane. Obeg prodaje je za 2 % manjši od obsega proizvodnje.

6. VERIGA LESCE

Veriga je v septembru izdelala .011 ton izdelkov in je za 10 % zaotala za sorazmernim mesečnim planom. Proizvodnja je v letošnjem letu dosegla 9.824 ton, kar je 2 % več kot preteklem letu in 3 % manj kot naj i proizvedli v devetih mesecih letošnjega leta. Uspešna je proizvodnja kovinskih vijakov, zakovic, metrskih verig, opremljenih verig, pri ostalih zdelkih pa nekoliko zaostajajo za leošnjim kumulativnim planom.

V septembru so se pojavljale podobne težave kot v preteklih mesecih: primanjkovalo je nekaterih materialov, pojavljale so se okvare na strojih, težave zaradi neusklajenih kapacitet ter pomanjkanja naročil za nekatere izdelke.

Obseg prodaje je za 3 % manjši od obsega proizvodnje.

7. ŽIČNA CELJE

Septembrska proizvodnja je dosegla 1.001 tono in zaostala za planirano kar za 45 %. Kumulativna proizvodnja je v letošnjem letu dosegla 12.923 ton, kar je 6 % več kot lani v enakem obdobju in 21 % manj od letošnjega kumulativnega plana. Proizvodni plan so dosegli le pri varjenih mrežah, ostalih izdelkov pa so proizvedli manj kot so planirali. Najbolj zaostaja proizvodnja pletiv, delno zaradi pomanjkanja repromateriala, delno pa zaradi zalog pri drugih vrstah pletiva. Za nekatere izdelke primanjkuje naročil.

Obseg prodaje je za 4 % večji od obsega proizvodnje.

II. POSLOVANJE PO POSAMEZNIH POSLOVNIH FUNKCIJAH

1. PROIZVODNJA SUROVEGA ŽELEZA IN SUROVEGA JEKLA

Po dvomesečni prekinitvi je proizvodnja sivega surovega železa v Štorah spet stekla. Septembra smo v SŽ izdelali 15.408 ton surovega železa, od tega 12.219 ton belega in 3.189 ton sivega surovega železa. S tem smo dosegli 81 % mesečnega plana.

V letošnjem letu smo izdelali 142.223 ton surovega železa, kar je 7 % manj kot lani v enakem obdobju in 16 % manj od kumulativnega plana za letošnje leto. Zaostanek je posledica okvare pečnega transformatorja v Štorah, zaradi katere peč ni obratovala dva meseca in je kumulativni plan dosežen le v višini 51 %.

Proizvodnja surovega jekla je v septembru dosegla 65.357 ton. V SM pečeh smo izdelali 23.366 ton jekla ali 1 % manj, kot smo planirali; v elektropečeh pa 41.991 ton ali 9 % manj, kot smo planirali. V septembru je le Železarna Ravne presegla plan proizvodnje (za 2 %), Železarna Jesenice je za njim zaostala za 3 %, Železarna Štore pa kar za 31 %.

V letošnjem letu smo v SŽ izdelali 613.453 ton surovega jekla. Za proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta smo zaostali za 2 % in prav toliko za kumulativno proizvodnjo, ki smo jo načrtovali za letošnje leto. Železarne sorazmerno dobro izpolnjujejo proizvodne obveznosti. Železarna Ravne jih dosega, Jesenice in Štore pa zaostajajo za 2 oziroma 4 %.

2. PROIZVODNJA KONČNIH PROIZVODOV

Septembra so železarne izdelale 55.498 ton končnih izdelkov in so za mesečnim planom zaostale za 7 %.

Proizvodnja letošnjega leta dosega 521.018 ton. Glede na planirano proizvodnjo je to 3 % manj, glede na proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa 1 % več. Najbolj uspešna je Železarna Ravne, ki je kumulativni plan presegla za 8 %, proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa za 20 %. Železarna Jesenice za planom zaostaja za 5 %, Štore pa za 7 %, za proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa nekaj manj. Obseg prodaje železarn je enak obsegu proizvodnje.

Predelovalne organizacije so v septembru izdelale 2.853 ton končnih izdelkov in s tem za 26 % zaostale za mesečnim planom. Vse delovne organizacije so zaostale za planirano proizvodnjo, najbolj Žična (za 45 %), nekaj manj pa Tovil (14 %), Veriga (10 %) in Plamen (3 %).

V letošnjem letu so predelovalne organizacije dosegle proizvodnjo 30.173 ton. S tem so za 2 % presegle proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta in za 12 % zaostale za planirano kumulativno proizvodnjo. Vse delovne organizacije zaostajajo za planom, najbolj Žična (za 21 %) in Tovil (11 %), Plamen in Veriga pa za 6 oz. 3 %. Veriga in Žična presegata proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta, Plamen in Tovil pa za njo zaostajata za nekaj odstotkov. Obseg prodaje predelovalnih organizacij je za odstotek večji od obsega proizvodnje.

3. PRODAJA KONČNIH PROIZVODOV

1. Količinska prodaja

Septembra smo v SŽ prodali 59.035 ton jekla in jeklenih izdelkov. Za planirano prodajo smo zaostali za 8 %. Na domačem trgu smo prodali 47.832 ton, izvozili pa smo 11.203 ton. Večji del izvoza je realiziran na konvertibilnem trgu (82 %). Ne v izvozu ne v prodaji na domačem trgu nismo dosegli mesečnega plana. Posebnih odstopanj med železarnami in predelovalnimi organizacijami ni; prodaja na domačem trgu z nekaj manjšim zaostankom sledi planirani prodaji kot izvoz.

Kumulativna prodaja SŽ je v letošnjem letu dosegla 556.731 ton jekla in jeklenih izdelkov, kar je 4 % manj, kot smo planirali, in 2 % manj od prodaje v enakem obdobju preteklega leta. Na domačem trgu smo prodali 440.354 ton, izvozili pa smo 116.377 ton jekla in izdelkov.

Za planom zaostajamo za nekaj odstotkov, prav toliko pa tudi za prodajo enakega obdobja preteklega leta. Prodaja na konvertibilno tržišče je le malenkost manjša od planirane, na klirinško tržišče pa smo izvozili 30 % manj, kot smo predvidevali. V količinskem pogledu prodaja železarn približno sledi zastavljenim ciljem, bolj zaostaja le prodaja na klirinško področje, predelovalne organizacije pa v izvozu precej zaostajajo za planom, prav tako tudi za prodajo enakega obdobja preteklega leta.

2. Vrednostna prodaja

V septembru smo v SŽ prodali za 13,6 mia din jekla in jeklenih izdelkov. Mesečni plan prodaje smo presegli skoraj za četrtino. Na domačem trgu smo prodali 32 % več, kot smo planirali. Ustvarili smo 12,1 mia din prihodka.

Izvozili smo za 6.046 $ ali 21 manj, kot smo planirali. Prodaja na klirinško področje je zaostala za planom skoraj za četrtino.

Železarne so septembra dosegle dobre prodajne rezultate na domačem trgu, saj so planirano mesečno prodajo presegle po vrednosti kar za 32 %, izvoz pa je bil za 24 % manjši od planiranega. Bolj uspešna je bila Železarna Jesenice, ki je planirano prodajo doma in v tujini presegla, močno pa je zaostala v izvozu Železarna Štore.

Tudi predelovalne organizacije so dobro prodajale na domačem trgu in so planirano prodajo presegle za 40 %, uspešen pa je bil v septembru tudi izvoz, zlasti na klirinško področje, kjer smo ustvarili 19 % večji devizni priliv, kot smo planirali.

V letošnjem letu smo s prodajo jekla in jeklenih izdelkov ustvarili 105,0 mia din prihodka, kar je 6 % več, kot smo planirali, in 97 % več kot lani v enakem obdobju. Na domačem trgu smo prodali za 90,9 mia din ali 11 % več, kot smo planirali, in za 101 % več kot lani v enakem obdobju. Presežek gre predvsem na račun višjih prodajnih cen in delno boljšega asortimenta, saj je prodana količina manjša kot lani v enakem obdobju. Izvozni rezultati so bili slabši, saj smo dosegli le 84 % planiranega deviznega priliva in 94 % priliva, ustvarjenega v enakem obdobju preteklega leta. Z izvozom na konvertibilno tržišče smo ustvarili 43.561 $ deviznega priliva, kar je 15 % manj od plana, na klirinško tržišče pa smo prodali za 13.849 $ blaga ali 20 % manj od plana.

4. Medsebojne dobave

Železarna Jesenice je v devetih mesecih letošnjega leta dobavila delovnim organizacijam v SOZD 7.420 ton jekla in jeklenih izdelkov in s tem izpolnila 67 % letnega plana medsebojnih dobav. Obveznosti do Plamena so količinsko izpolnjene že 107 %, do ostalih delovnih organizacij pa med 50 in 60 %. Izjema je Železarna Štore, kateri so dobavili le 44 % predvidenih letnih količin.

Železarna Ravne je v letošnjem letu dobavila delovnim organizacijam v SOZD 13.644 ton, s čimer je presegla letni plan za 91 %. Visoko preseganje plana je posledica bistveno večjih dobav gredic Železarni Štore (337 % letnega plana). Prav tako so že dosegli letni plan dobav Železarni Jesenice, letne obveznosti do Žične so izpolnili 85 %, do Verige pa 49 %.

Železarna Štore je dobavila delovnim organizacijam v SOZD 16.793 ton jekla in jeklenih izdelkov. S tem je izpolnila 74 % letnega plana medsebojnih dobav. Letne obveznosti do Verige so presegli že za 16 %, do Železarne Ravne za 7 %, do Železarne Jesenice pa 60 %.

Navedeni odstotki predstavljajo le izpolnjevanje količinskega plana medsebojnih dobav, medtem ko asortiman izdelkov ni vedno usklajen s planiranim.

5. Kadri in OD

Poprečni OD za 182 ur dela v SOZD SŽ je septembra dosegel 61.687 din in je le za 1 % presegel avgustovsko poprečje. Delovne organizacije niso imele bistvenih sprememb OD, nekatere so izplačale celo nižje OD kot v avgustu (Železarna Jesenice, Tovil in Veriga). Izjema je Železarna Štore, ki je izplačala 14 % višje poprečne OD kot v avgustu.

Železarne so dosegle poprečje 62.395 din, kar je 1 % več od poprečja SOZD, predelovalne organizacije 55.902 din ali 9 % manj od poprečja. Storitvene organizacije pa 83.332 din ali 35 % več od poprečja SOZD.

V letošnjem letu je poprečni OD v SOZD dosegel 50.338 din in je bil v primerjavi z enakim obdobjem lani večji za 97 %. Železarne so v istem obdobju povečale OD za enak odstotek, predelovalne organizacije za 93 %, storitvene organizacije za 95 %, DSSS SŽ pa za 98 %. Poprečno rast OD v SOZD presegajo železarni Jesenice in Ravne ter Plamen in DSSS SŽ. Ostale organizacije v rasti OD bolj ali manj zaostajajo za poprečjem SOZD, odvisno od gibanja OD v preteklem letu.

Primerjava z gibanjem OD v republiki kaže, da OD v SŽ rastejo nekoliko hitreje, kar je povezano s težkimi delovnimi pogoji. Po podatkih, ki se nanašajo na prvih osem mesecev letošnjega leta, so OD v republiki porasli za 89 %, v gospodarstvu pa za 88 % v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta.

Konec septembra je bilo v SŽ zaposlenih 18.773 delavcev, od tega v železarnah 16.024, v predelovalnih organizacijah 2.603 ter v storitvenih organizacijah in DSSS SŽ 146 delavcev. V primerjavi s preteklim mesecem se je število zaposlenih povečalo za 313 delavcev.

POPREČNI OD/182 UR V 9. MESECU 1985

DO	Kum. popr. 1984	Doseženi OD in prejemki iz sr. DO za mesec	Doseženi OD in prejemki iz sr. DO za obdobje	Indeksi 4/2
1	2	3	4	5
Železarna Jesenice	24.806	58.949	50.267	203
Železarna Ravne	25.913	63.061	51.982	201
Železarna Štore	27.203	67.209	50.031	184
Železarne	25.766	62.395	50.856	197
Plamen	23.160	58.087	47.592	205
Tovil	24.557	50.196	44.790	182
Veriga	23.941	56.448	46.329	194
Žična	24.109	55.813	44.469	184
Predelovalci	23.887	55.902	46.093	193
MI	35.731	83.250	69.796	195
IB SŽ	32.772	83.758	63.942	195
Storitvene DO	35.278	83.332	68.926	195
DSSS SŽ	35.328	100.482	70.006	198
SOZD SŽ	25.574	61.687	50.338	197

6. Zunanjetrgovinska bilanca

V letošnjem letu smo v SŽ izvozili za 57,57 mio $ jekla in jeklenih izdelkov, uvozili pa smo za 72,80 mio $ surovin in repromateriala. Kritje uvoza z izvozom je 79 %. Na konvertibilno tržišče smo izvozili za 43,72 mio $, uvozili pa za 50,67 mio $. Uvoz s tega tržišča smo pokrili z izvozom 86 %. Na klirinško tržišče smo izvozili za 13,85 mio $ izdelkov, uvozili pa za 22,14 mio $ surovin in repromateriala. Z vrednostjo izvoza smo tako pokrili 63 % klirinškega uvoza.

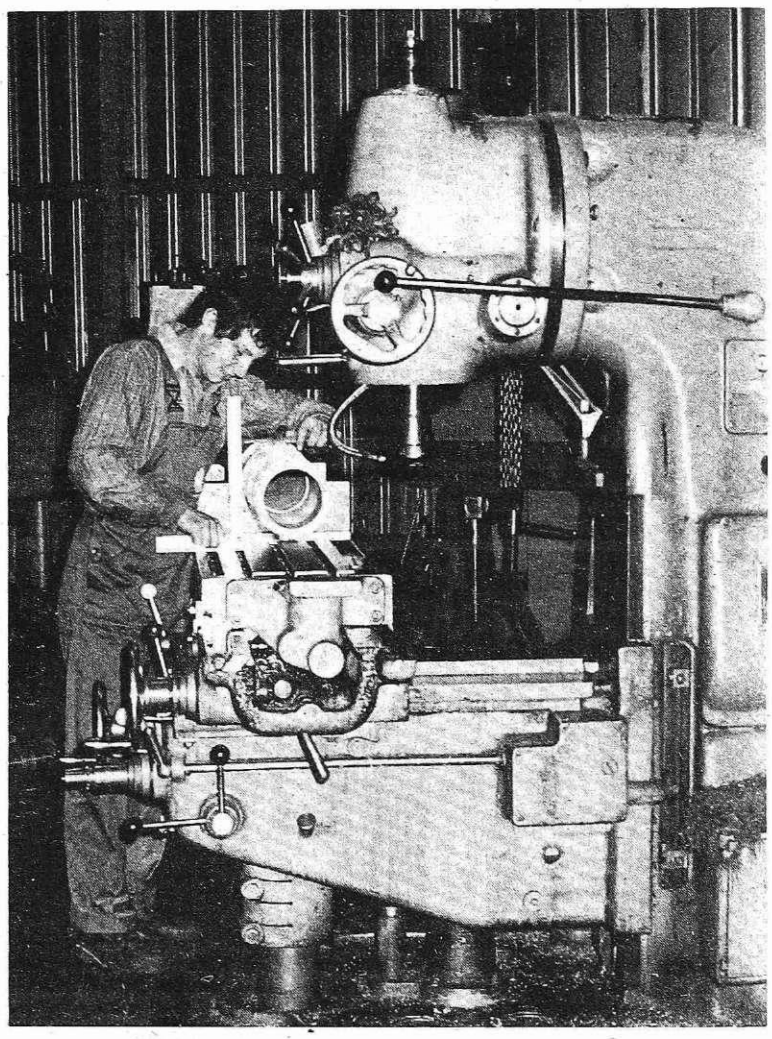

Sodelavec v težki obdelavi Javornik (foto I. Kučina)

STROKOVNA EKSKURZIJA

Zveza strojnih inženirjev in tehnikov Slovenije je pripravila strokovno ekskurzijo, pri čemer je Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice predlagalo ogled železarn in strojegradenj v Nemčiji. Strokovni sodelavci naše železarne, ki poznajo tovrstno industrijo, so predlagali nekatera podjetja in njihove naprave, s katerimi se vključujejo v modernizacijo naše železarne.

V sredo zvečer smo preko Ljubelja v snegu s šesturno zamudo prispeli v Duisburg. Tu so nas prijazno sprejeli predstavniki tovarne Mannesmam-Demag.

Hitro smo odložili našo prtljago, se osvežili in obrili ter se odpeljali v jeklarno Huckingen. Ogledali smo si kontiliv za brame in okrogle profile.

Kaj je bilo najbolj zanimivo?

Najprej smo ugotovili, da tudi taka industrijska dežela ne napreduje brez jeklarstva. Torej je odločitev za modernizacijo naše proizvodnje umestna. Drugo, kar smo spoznali, je, da ne zaostajamo za njimi po sposobnosti, pač pa po opremljenosti in predvsem v zaupanju mladim sodelavcem.

Občudovali smo čistočo, postopke, šaržne čase, modernizacijo; njihov odnos do dela, strah pred brezposelnostjo, socialno varnost. Ne poznajo milosti za nesposobnost, prvi cilj je pridobivanje dohodka lastnikom; **ukinitev nesposobnih delovnih organizacij ni problem.**

Presenečali so nas podatki o povečanju proizvodnje, produktivnosti, zmanjšanju števila zaposlenih, delitvi dela, programih, prenosu proizvodnjih naprav v druga podjetja; velikost podjetja, označena s številkami 10 000, 20 000 zaposlenih; način vodenja; 200 učencev v gospodarstvu pri 1100 zaposlenih.

Posebno smo bili presenečni, ko je direktor Demag-Benrath-a pohvalil naše sodelavce, ki so v tej tovarni tri tedne praktično spoznavali naprave in odpremo.

Vedno znova smo spraševali, oni pa so nam takoj odgovorili. Zanimiva so njihova skladišča in priprava materiala.

Jeklarna Witten nima skladišč starega železa, šaržni časi so kratki, nadzor nad delom je velik, imajo vodohlajene elektrode ter urejeno odpraševanje in vzdrževanje.

Vtisov je bilo več, kot jih je mogoče opisati naenkrat. Poskusili bomo v naslednjem zapisu.

MESTA

IZ POSLOVNEGA POROČILA

SEKTOR ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO

ODDELEK ZA EKONOMSKE ANALIZE IN PLANIRANJE

Na začetku leta je bilo težišče dela usmerjeno za izdelavo rebalansa plana za leto 1985 in uskladitev finančnega plana z novim zakonom o celotnem prihodku. Poleg tega so bili izdelani vsi potrebni izračuni in tabele za spremljanje poslovanja posameznih TOZD in DS ter DO Železarne Jesenice v primerjavi z rebalansom letnega plana.

Aktivnosti so potekale v okviru dolgoročnega plana za obdobje 1986—2000 in srednjeročnega plana 1986—1990 ter za pripravo letnega plana TOZD, DS in DO Železarne Jesenice za leto 1986.

Poudarjena je bila tudi izdelava različnih analiz, kot so analiza realizacije glede na strukturo prodajne cene za leto 1984, analiza nabavnih in prodajnih cen za leto 1983 in 1984 ter prvi kvartal 1985, analiza deleža energije in DO v lastni ceni za potrebe SDK, analiza poslovnega rezultata ŽJ po izgradnji prve faze jeklarne 2, osnove za izračun linearnega programa za HVB, analiza za prvo polletje 1985, vnos nabavnih cen za kalkulacije, izračun višine stroškov za izvoženi dolar ter še nekatere druge naloge v zvezi s sedanjim in prihodnjim razvojem Železarne.

Na področju investicij smo sodelovali pri pripravi investicijskega programa za posebni program, za HC Javornik, nevtralizacijo kislin in nabavo rezalnega stroja v HVŽ.

V roku so bile izdelane tudi vse redne naloge, ki spadajo v delokrog oddelka.

ELEKTRONSKO-RAČUNSKI CENTER

I. Projektne naloge na nivoju Železarne

— Naloge planiranja proizvodnje so potekale pri definicijah celotnega sistema operativnega planiranja proizvodnje. Postavljene so bile naloge uporabnikov na tem področju, v končni fazi pa so tudi aktivnosti pri izdelavi sistema izračuna vložka.

— Aktivnosti pri spremljanju naročil so potekale predvsem pri dodelavah obstoječega sistema ter prilagajanju in usklajevanju sistema.

— Na področju kontrole proizvodnje so spremljali realizacijo proizvodnje posebnega programa v TOZD Valjarna debele pločevine. Razvili so celoten sistem spremljanja različnih preiskav OTK, izdelane so bile tudi potrebne banke za shranjevanje rezultatov preiskav.

— Pričeli so tudi z uvajanjem in testiranjem spremljanja proizvodnje v TOZD HV Bela.

— Na področju materialnega poslovanja so uvajali nove nomenklature.

— Izdelan je bil fini design področja naročil, prevzema, izdaje, lokacijskega vodenja skladišč in inventure.

— Opravljene so bile nekatere naloge v zvezi z izdelavo kalkulacij na osnovi obstoječih podatkov.

— Stestiran je del sistema, ki se nanaša na matične podatke delavcev, prepis starih datotek v banko podatkov in ažuriranje potrebnih šifrantov.

V prvi polovici leta je bilo končano šolanje kadrov doma in v ZDA. Julija in avgusta je prispela oprema procesnega računalnika. Pregledali so opremo in uredili spremno dokumentacijo.

Začele so se priprave za vodenje stare elektro jeklarne preko procesnega računalnika. Pripravlja se povezava in vključitev informacij, zbranih na procesnem računalniku, v celotni informacijski sistem ŽJ.

Sodelovali so pri analizi študije o informacijskih sistemih, potrebnih za vodenje proizvodnje v predelovalnih OD, članicah SOZD SŽ.

Z inštitutom Jožef Štefan sodelujejo pri izmenjavi znanja na področju uporabe umetne inteligence v industriji. V okviru tega sodelovanja se izdeluje ekspertni sistem za klasifikacijo jekel, ki naj bi ga uporabljal OTK.

II. Obstoječi informacijski sistem

Zaradi neuspelega referenduma so vgradili začasne kriterije stimulacije v obračun OD. Za potrebe novega vrednotenja se izdelujejo grobi izračuni in pripravljajo podatki za obračun OD po nalogah in opravilih.

Zaradi menjave zakonodaje so prilagodili obračune stroškov novemu načinu spremljanja le-teh.

III. Projektne naloge na nivoju ERC

V začetku leta so montirali računalnik S/1 v Valjarni bluming. Računalnik je bil tudi testiran.

IV. Naloge na področju redne produkcije

Naloge na področju redne produkcije so bile še kar normalno opravljene. Težave so bile pri zajemanju zaradi neenakomernega prihoda dokumentov (R 3 in delno OD). Nastopile pa so povsem nove težave na področju obdelav na računalniku (zmanjšanje kapacitet na račun online obdelav).

V. Problematika

Pri svojem delu so se srečevali s težavami, kot so premajhne kapacitete računalnika in kadrovska problematika.

ODDELEK ZA ORGANIZACIJO DELA

Izdelane so bile organizacijske izboljšave, analize in organizacijska navodila na področju poslovanja, kot so:

— priprava predloga organizacije procesnega računalništva,

— študije transportnih poti po uvedbi jeklarne 2,

— analize izvajanja navodil za žigosanje prisotnosti v TOZD Žičarna,

— priprava planskih podatkov za planiranje delovnih in prostih dni v letu 1986,

— izdelava projektno-matrične organizacije vedenja namenske proizvodnje v Železarni,

— izdelava organizacijskega predpisa za označevanje slabov v valjarni bluming in pretoka materiala med jeklarno in valjarno bluming,

— izdelava predloga o UKV zvezah za transportna sredstva v transportu,

— sodelovanje pri pripravi elaborata o prednostih združitve TOZD Profilarna in TOZD Vratni podboji ter osnutka elaborata o prednostih združitve vzdrževanih TOZD,

— dela na področju izboljšanja materialnega poslovanja, centralne evidence materiala, vodenje zalog proizvodov in šifriranje izdelkov,

— sodelovanje s predstavniki zunanjih zavodov pri nudenju gradiva in podatkov za njihovo delo,

— sodelovanje v stalni skupini za izdelavo nomenklature novega šifranta materiala R 3.

— opravljanje stalnih nalog pri uvajanju normativnih sprememb in organizacijskih dopolnitvah v TOZD in DSSS ter vzdrževanje šifernih sistemov.

ODDELEK ZA ZAŠČITO INDUSTRIJSKE LASTNINE

V preteklih devetih mesecih so izdelali potrebne analize ter obračunali in pripravili za obravnavo 83 predlogov. V pripravljalnem gradivu je bilo zajetih 38 novih predlogov, 17 drugih, 14 tretjih rent ter 14 idej, medtem ko so v istem obdobju lanskega leta pripravili za obravnavo 76 predlogov.

Odbori za gospodarstvo so pripravljeno gradivo obravnavali na 41 sejah ter 80 predlogov ocenili pozitivno, tri predloge pa zavrnili.

Novatorji v TOZD in DS so z inovacijami ustvarili 432 milijonov dinarjev prihrankov, za kar so prejeli 6 milijonov dinarjev posebnih nadomestil ali 1,37 % od ugotovljenih koristi. Posebna nadomestila so bila izplačana 199 novatorjem.

Precej časa je bilo porabljenega za organiziranje razstav, in sicer: RAST YU 85, razstavo v Titovem Velenju, Štorah, razstavo inovacij v jeseniški občini ter mednarodno razstavo inovacij v Bolgariji.

ODDELEK ZA ŠTUDIJ DELA, ČASA IN NAGRAJEVANJA

Oddelek za študij dela in časa je v devetih mesecih leta 1985 opravljal naslednje naloge:

— januarja in februarja je bilo delo oddelka usmerjeno v razpravo SaS s področja metodologije vrednotenja zahtevnosti del in nalog, predvsem obdelava posredovanih pripomb. Po neuspelem referendumu je bil izdelan program dela za sistem delitve po delu,

— izdelali so analize gibanja produktivnosti za leto 1984 za TOZD materialne proizvodnje ter dopolnili sistem nagrajevanja premij za višjo proizvodnjo in produktivnost,

— dopolnili in oblikovali so normative dela na posameznih proizvodnih napravah, vrednotili nove delovne naloge ter zasledovali gibanje življenjskih stroškov tričlanske družine,

— izdelali so mesečne in kvartalne analize o gibanju merljivih kriterijev nagrajevanja.

Na področju nagrajevanja so izdelali še:

— analizo vplivov obračunavanja nadur po rednih prispevnih stopnjah ter uvedli valorizacije bolezenske odsotnosti do 31 dni,

— analizo ocene delovnega prispevka ter predlog nagrajevanja projektnih nalog,

— detaljne primerjave OD na zahtevo TOZD Remontne delavnice ter več krajših analiz na zahtevo TOZD in DSSS,

— številne ocene in primerjave ravni osebnega dohodka, ciljev in rezultatov poslovanja ter življenjskih stroškov, ki so bile osnova ukrepov v zvezi z gibanjem osebnega dohodka,

— naloge v zvezi z oblikovanjem osnutka sporazuma o delitvi in razporejanju dohodka v SOZD Slovenske železarne.

ODDELEK ZA OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE

Osnovna dejavnost oddelka je bila bilansiranje in razporejanje vložka iz domačih in tujih virov. Dobave tujega vložka so bile pod planiranimi, prav tako nista izpolnjevali plana TOZD Plavž in TOZD Jeklarna. Zato je vedno bolj primanjkovalo jekla in smo morali operativni plan posameznih TOZD zmanjševati. Kritično je bilo predvsem z vložkom za TOZD Hladna valjarna Bela. Povečali smo proizvodnjo nerjavnih kvalitet, predvsem hladno valjanih. Prav tako smo že avgusta porabili zaloge hladno valjanega vložka pred globinskimi pečmi, s tem pa so se v TOZD Valjarna bluming-štekel povečali zastoji zaradi pomanjkanja vložka. Izboljšuje se izpolnjevanje programa izdelave namenskih kvalitet, prav tako je bila dana prednost izpolnjevanju izvoznih naročil in potrebnega materiala za jeklarno 2. Septembra smo preko potisne peči pričeli valjati slabe, dobavljene iz SZ, ki nam zboljšujejo materialno bilanco glede na kvaliteto asortimenta. Sorazmerno slab kvalitetni asortiment proizvodnje izdelujemo v SM jeklarni, in to predvsem zaradi majhne in večkrat tudi slabe kvalitete grodlja.

Ena od pomembnejših nalog, pri katerih oddelek trenutno sodeluje, je tudi organizacija razreševanja nekurantnih zalog. Te naj bi bolj ažurno registrirali preko računalnika, potem pa jih tudi tekoče odpravljali, pa čeprav jih bo treba v posameznih primerih tudi odpisati.

V okviru projekta »Planiranje in spremljanje naročil ter kontrola proizvodnje« z uporabo elektronskega računalnika se je v sodelovanju s predstavniki elektronskega računalniškega centra in uporabniki nadaljevalo delo na definiranju aktivnosti in nalog, izračunu vložka za posamezne TOZD in splošne sheme izračuna vložka za celotno Železarno.

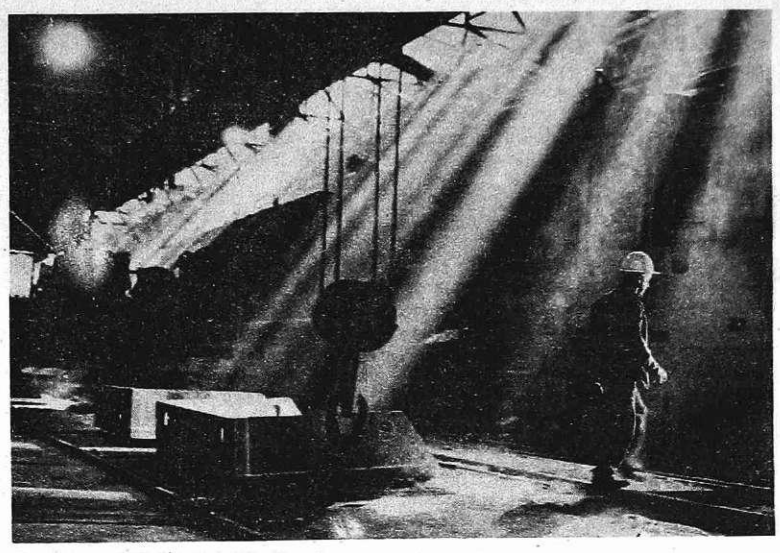

Sončna pahljača (foto B. Grce)

ALI RES DELAMO NA PAMET?

Na predlog dr. Novakove sem bil v Crikvenici deset dni. Zahvaljujem se dr. Novakovi in dr. Krumpestarju ter vsem, ki so omogočili, da se zdravim v Talaso terapiji in prebivam v našem prelepem domu.

V sporočilu, ki smo ga dobili, je pisalo, da za zdravljenje lahko koristim pet dni svojega dopusta in pet dni izredno plačanega dopusta in da moram dati izjavo, ali se strinjam s tem, ter jo podpišem do 30. aprila 1985. Ker sem se s tem strinjal, sem izjavo podpisal. Menil sem, da je bilo vse zakonito. Vendar vidim, da ni bilo. Na zdravljenju nas je bilo enajst, edino jaz sem dobil samo tri dni izredno plačanega dopusta. Vprašam se, kakšna bela vrana sem.

Sprašujem se, ali naši delegati dobijo kakšna gradiva, ali pa se kar tako zapiše; vse spremeni en sam človek, odloča samo eden in ta potem trdi, da je to končni sklep odbora za delovna razmerja. Čudim se, da je v naši Železarni toliko različnih zakonov. Moram še napisati, da delam v Železarni Jesenice, in sicer v TOZD Valjarna debele pločevine, od 6. aprila 1954. V vseh teh letih nisem dobil niti enega dneva izredno plačanega dopusta. Tudi tokrat nisem prosil. Sami so predlagali na podlagi zdravniških izvidov o kroničnem vnetju glasilk in žela (omenil bi še druge kronične bolezni: bronhitis, katar, živčni išijas, rana na dvanajsterniku, razjedena želodčna sluz). Skoraj vse moje bolezni so živčnega izvora. Bil sem tudi pljučni bolnik. Kljub težkim boleznim nisem bil premeščen na lažje delovno mesto in kljub vsem boleznim nisem nikoli izostal od dela, nikoli nisem prišel na delo vinjen ali utrujen.

Omenil sem, da so moje bolezni živčnega izvora, in mislim, da bi bilo dobro, če bi samoupravne organizacije pravilno sklepale, ne pa odpirale moje rane in mešale živce ter mi jemale pogum. Prosil bi samoupravne organe, da se poslužujejo samoupravnih aktov in ostalih zakonov.

Teofik Husedžinovič

INFORMACIJE STROKOVNE KNJIŽNICE

Abecedni seznam inozemskih serijskih publikacij naročenih za leto 1986 SŽ — Železarna Jesenice — strokovna knjižnica

1. ACTA METALLURGICA, New York, ZDA
2. ANALYTICAL ABSTRACTS, Lechtwort, Anglija
3. APPLIED SPECTROSCOPY, New York, ZDA
4. ARBEITSMEDIZIN-SOZIALMEDIZIN-PRÄVENTIVMEDIZIN, Stuttgart, Nemčija
5. ARTIFICAL INTELLIGENCE, Amsterdam, Nizozemska
6. BÄNDER-BLECHE-ROHRE, Würzburg, Nemčija
7. BHM: BERG- UND HÜTTENMÄNNISCHE MONATSHEFTE, Wien, Avstrija
8. BLECH, Coburg, Nemčija
9. BWK: BRENNSTOFF-WÄRME-KRAFT, Düsseldorf, Nemčija
10. BRITISH STEELMAKER, London Anglija
11. BROWN-BOVERI MITTEILUNGEN, Baden, Švica
12. BYTE, Washington, ZDA
13. COMPUTERS IN INDUSTRY, Amsterdam, Nizozemska
14. CONTROL ENGINEERING, New York, ZDA
15. CORROSION SCIENCE, Oxford, Anglija
16. ČERNAJA METALLURGIJA, SSSR
17. DATA & KNOWLEDGE ENGINEERING, Amsterdam, Nizozemska
18. DEFEKTOSKOPIJA, Moskva, SSSR
19. DRHT, Coburg, Nemčija
20. DRAHT-WELT, Würzburg, Nemčija
21. EDAX INTERNATIONAL, Illinois, ZDA
22. ELECTRONIC COMPONENTS AND APPLICATIONS, London, Anglija
23. ELECTRONIC ENGINEERING, London, Anglija
24. ELECTRONICS, Hightstown, USA
25. ELEKTRISCHE MASCHINEN (EMA), Heidelburg, Nemčija
26. ELEKTROWÄRME INTERNATIONAL, Essen, Nemčija
27. ENERGIE-TECHNIK, Leipzig, Nemčija
28. ENVIRONMENT INTERNATIONAL, Oxford, Anglija
29. FLUID, HYDRAULIK PNEUMATIK ZUBEHÖR, München, Nemčija
30. FÖRDERN UND HEBEN, Mainz, Nemčija
31. FORTSCHRITTLICHE BETRIEBSFÜHRUNG UND IND. ENGINEERING, Darmstadt, Nemčija
32. FRESENIUS ZEITSCHRIFT FÜR ANAL. CHEMIE, Berlin, Nemčija
33. GAS WÄRME, Essen, Nemčija
34. GIESSEREITECHNIK, Leipzig, Nemčija
35. HANDELSBLATT, Düsseldorf, Nemčija
36. HUTNICKE LISTY, Praha, ČSSR
37. HYDRAULICS-PNEUMATICS, Ohio, ZDA
38. INDUSTRIAL ENGINEERING, Norcross, ZDA
39. INFORMATION PRIVACY, Builford, Anglija
40. IRON AGE, Pennsylvania, ZDA
41. IRON AND STEEL ENGINEER, Pittsburgh, ZDA
42. IRONMAKING AND STEELMAKING JOURNAL, London, Anglija
43. JOURNAL OF MAGNETISM AND MAGNETIC MATERIALS, Amsterdam, Nizozemska
44. JOURNAL OF METALS, New York, ZDA
45. KALIBREUR, Düsseldorf, Nemčija
46. 33 MAGAZINE, New Jersey, ZDA
47. MANAGEMENT ZEITSCHRIFT — IND. ORGANISATION, Zürich, Švica
48. MASCHINENWELT UND ELEKTROTECHNIK, Wien, Avstrija
49. MATHEMATICS OF OPERATIONS RESEARCH, Baltimore
50. MEDIZINISCHE KLINIK, München, Nemčija
51. METAL BULLETIN, London, Anglija
52. METAL CONSTRUCTION AND BRITISH WELDING JOURNAL, London, Anglija
53. METAL PROGRESS, Ohio, ZDA
54. METALLOGRAPHY, New York, ZDA
55. METALOVEDENIE I TERMIČESKAJA OBRABOTKA METALOV: MITOM, SSSR
56. METALLURG, SSSR
57. METALLURGIA ITALIANA, Milano, Italija
58. METALLURGICAL TRANSACTIONS, Ohio, ZDA
59. NAVAL RESEARCH LOGISTICS QUARTERLY, Washington, ZDA
60. NDT INTERNATIONAL, Guilford, Anglija
61. NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, Zürich, Švica
62. NUMERICAL HEAT TRANSFER, Washington, ZDA
63. ÖLHYDRAULIK UND PNEUMATIK, Mainz, Nemčija
64. OPERATIONS RESEARCH, Baltimore, ZDA
65. PERSONEL PSYCHOLOGY, Durham, USA
66. PRAKTIKER, Düsseldorf, Nemčija
67. PRAKTISCHE METALLOGRAPHIE, Stuttgart, Nemčija
68. QUARTERLY BULLETIN OF STEEL STATISTICS FOR EUROPE, Geneva, Švica
69. RECYCLING, Düsseldorf, Nemčija
70. REVUE DE METALLURGIE: CIT, Paris, Francija
71. REVUE DE METALLURGIE: MES, Paris, Francija
72. SCANDINAVIAN JOURNAL OF METALLURGY, Stockholm, Švedska
73. SCHWEISSEN UND SCHNEIDEN, Krefeld, Nemčija
74. SCHWEISSTECHNIK, Wien, Avstrija
75. SCHWEISSTECHNIK-SOUDURE, Zürich, Švica
76. STAINLESS STEEL INDUSTRY, Brockham, Anglija
77. STAL, SSSR
78. STAHL UND EISEN, Düsseldorf, Nemčija
79. STEEL IN THE USSR, London, Anglija
80. STEEL RESEARCH, Düsseldorf, Nemčija
81. STEEL TIMES, London, Anglija
82. TEPLOENERGETIKA, Moskva, SSSR
83. TRANSACTIONS OF THE ISI OF JAPAN, Tokyo, Japonska
84. ŽURNAL ANALITIČESKOJ HIMII, SSSR
85. WELDING JOURNAL, Miami, ZDA
86. WELDING AND METAL FABRICATION, Guildford, Anglija
87. WERKSTOFFE UND KORROSION, Weinheim, Nemčija
88. WIRE JOURNAL, Branford, Connecticut 06405, ZDA

Novi naslovi, naročeni za leto 1986: (vključeni v seznam)

— DEFEKTOSKOPIJA, Moskva, SSSR
— NDT INTERNATIONAL, Guilford, Anglija
— SCHWEISSTECHNIK-SOUDURE, Zürich, Švica
— JOURNAL OF MAGNETISM AND MAGNETIC MATERIALS, Amsterdam, Nizozemska
— ELECTRONIC COMPONENTS AND APPLICATIONS, London, Anglija
— DATA & KNOWLEDGE ENGINEERING, Amsterdam, Nizozemska
— ARTIFICAL INTELLIGENCE, Amsterdam, Nizozemska

Odpovedani naslovi:

— COAL AND ORE REPORT, New York, ZDA

Opombe:
Naslov: ARCHIV FÜR DAS EISENHÜTTENWESSEN je spremenil naslov in se imenuje: STEEL RESEARCH, Düsseldorf, Nemčija (vključen v seznam).
Revija: IRON AND STEEL INTERNATIONAL se je združila s STEEL TIMES in izhaja pod tem naslovom.

Jana Jamar

KDOR JE ZA INOVACIJE, MORA BITI OPTIMIST . . .

Nekaj zanimivih misli dr. Roberta Fietena, docenta Ekonomske fakultete v Kölnu, iz referata z naslovom: »Inovacije in vodenje podjetij,« ki ga je imel v Beogradu 8. novembra na srečanju bivših štipendistov sklada Carl Duisberg Gesellschaft.

Gospodarstveniki v ZRN so optimisti, saj se pri njih v zadnjih letih stalno dviga produktivnost, prav tako pa tudi dohodek in osebni dohodki. Pričakujejo, da bo takšen trend ostal še v nadaljnjih petih letih, za leto 1986 pa so o tem skoraj prepričani. Vzrok za takšen uspeh vidijo v inovacijah in investicijah. Osnova vsega so velika vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj, kar je znašalo v letu 1983 po 525 DM na prebivalca ZRN. Pri tem gre za velike denarje, ki so jih vlagali v tri vrste inovacij in v nove proizvode, v nove tehnološke postopke in tudi v inovacije v organizaciji poslovanja. Pokazalo se je namreč, da je napredek tako hiter, da tradicionalno organizirana podjetja ne morejo več zadovoljevati vedno novih zahtev kupcev. Zato vidijo rešitev le v inovativnem pristopu na vseh treh omenjenih področjih. Same inovacijske ideje niso zadostne. Pomembno je plasiranje na tržišču, za kar se je treba boriti s hudo konkurenco. Zanimivo je morda to, da v ZRN vlagajo več v marketing kot v raziskave in razvoj. Pri inovacijah skušajo najti kompromis med lastnimi inovacijami in tujimi licencami. Vsaka od njih ima svojo ceno in odločajo se za takšno kombinacijo, ki je ekonomsko najbolj opravičena.

Bistvo uspeha inovativnih podjetij pa je v njihovi stalni skrbi za posebne želje kupca, s tem da stalno prilagajajo svoje izdelke njegovim spreminjajočim se zahtevam. Velik poudarek je na servisu. Niso redka podjetja, ki so kupcem na razpolago 24 ur na dan s svojim skladiščem rezervnih delov. Posebna skrb je posvečena kvalitetnemu delu in točni dobavi. Samo po sebi je umevno, da to stane, in to kupcu tudi zaračunavajo.

Neugodna klima za inovacije je v podjetjih, kjer vodstvo ni seznanjeno z vsakodnevno problematiko, in v tistih podjetjih, kjer smatrajo inovatorje za fantaste, upornike itd. Prav tako pomembno omejujeta inovacije močna birokracija in vodstvo tam, kjer ocenjujejo le kratkoročne uspehe. Inovacije pa zahtevajo investicije, ki prinesejo finančno korist šele po daljšem času.

Ugodno klimo pa ustvarjajo tam, kjer imajo jasen koncept podjetja, kjer imajo sodelavci občutek pripadnosti kolektivu in kjer je tudi jasna orientacija k potrebam tržišča. Za rast števila inovacij je ugodno, če gre lahko razvoj po več linijah, ki si medsebojno konkurirajo. Omogočen pa mora biti širok manevrski prostor za eksperimentiranje in za interaktivno učenje ter stalno seznanjanje s problemi stroke. Pri tem je vloga vodstva le v planiranju in preciziranju ciljev celotne inovacije.

Direktor naj bi skrbel osebno za izbor najboljših sodelavcev. Namesto jasno izraženega sistema planiranja inovacije, naj skrbi le za nekatere točke, ki omogočajo boljšo koordinacijo. Inovacij po pravilu ni mogoče kontrolirati. Ustvariti mora le velik manevrski prostor za sodelavce pri tem delu — ustvariti mora neke vrste kontrolirani kaos.

V nadaljevanju je predavatelj govoril tudi o nekaterih značilnostih ponašanja v podjetju, kjer imajo smisel za inovacije in jih primerjal s tistimi, kjer se ne obnašajo inovativno. Naj navedem le nekaj misli: Na prvem mestu je omenjena orientacija na potrebe kupca. Za uspešno podjetje so značilne hitre odločitve, za manj uspešne pa so značilne dolge analize in neskončne debate. Na drugem mestu je gojenje občutka pripadnosti kolektivu, ko si vsi prizadevajo za jasno izražene skupne cilje. Za aktiviranje sodelavcev za visoko produktivnost je treba imeti enostaven način predlaganja inovacij. V neuspešnih podjetjih mora biti vsak predlog zelo natančno dokumentiran in registriran. V uspešnih podjetjih omogočajo velik manevrski prostor za sodelavce, v neuspešnih pa o inovacijah govorijo raje o tveganju, ne pa o možnostih. V uspešnih podjetjih je organizacijska struktura enostavna z majhnim številom upravljalskih nivojev. V neuspešnih pa je navadno kompleksna matrična struktura z veliko nivoji. Zato so v uspešnih podjetjih vsi pogoji za akcijo, v neuspešnih pa le za koordinacijo.

Ves čas pa skrbijo za občutek pripadnosti kolektivu, ki ima skupen cilj. Ko je govoril o ciljih je omenil, da je za motivacijo potrebno, da imamo kvečjemu dva cilja, ne več. Večje število nalog ljudi ne motivira.

Velik poudarek je bil, kot že tolikokrat, na piramidni organizaciji v uspešnih podjetjih. V takem primeru, je mogoče tudi obseg papirnatih poročil zmanjšati na eno stran, kajti tudi to je značilno za fleksibilna in uspešna podjetja.

Predavatelj je zaključil svoj referat z naslednjimi mislimi: V prihodnje bo uspešno le tisto podjetje, ki bo z inovativnim pristopom prisluhnilo potrebam kupcev in bo organizacijsko in tehnološko toliko fleksibilno, da bo te inovacije tudi realiziralo. V ZRN državna ekonomska politika skrbi le za okvirje razvoja in za krepitev tržnih zakonitosti. Državna politika ne razvija inovacij, to je prepuščeno iniciativam v podjetjih.

Za inovacije in investicije je treba biti optimist. Treba pa je imeti tudi pogum.

Dr. B. Brudar

NAČINI SPODBUJANJA INOVATIVNE DEJAVNOSTI

Če želimo doseči drugačno ravnanje zaposlenih, moramo v delovni organizaciji spremeniti nagrajevanje, organizacijo in vodenje.

Že pred petdesetimi leti so v ZDA dosegli trajne uspehe pri povečevanju inovativne dejavnosti s takoimenovanim SCANLONOVIM PLANOM: S sočasnim uvajanjem sprememb na področju socialnega sistema, vodenja in nagrajevanja so dosegli množično drugačno obnašanje delavcev. Med te spremembe spadajo:

— Boljša vloga sindikata, ki je ob zavarovanih interesih delavcev vzpostavil sistem zaupanja.

— Sodelovanje sindikata pri nadzoru nad finančnimi učinki inovativne dejavnosti in delitvijo le-teh: dve tretjini sta pripadali delavcem, in sicer tretjina predlagateljem, druga tretjina pa ostalim v oddelku. Tako so omilili razlike med delavci in preprečili bolečo zavist. Predlagatelji pa so pridobili ugled.

— Ustanovili so proizvodne komisije, ki so jih sestavljali predstavniki sindikata in vodstva ter tedensko pregledovali izboljšave. To se je bolje obneslo v majhnih in srednjevelikih podjetjih.

— Uvajali so spremembe v stilu vodenja od avtokratskega (usmerjenost na delo) k demokratičnemu (usmerjenost vodje k človeku). Pri tem niso bili uspešni, kar je počasi pripeljalo do nezaupanja in s tem oslabitve sistema, ki je si prinesel 0,66 predloga na delavca.

Nekoliko mlajši je drugi način iz ZDA, ki so ga imenovali PLAN SUGESTIJ. Njegove značilnosti so:

— Večjo pozornost so posvetili organizaciji in vlogi sindikata. Na določeno število zaposlenih so zaposlili tri profesionalce za zbiranje in uvajanje predlogov in za pomoč delavcem pri formuliranju problemov.

— Strokovni in vodstveni delavci niso smeli sodelovati kot predlagatelj, kar je pomenilo zaščito podrejenih. So pa lahko napredovali, če so uspešno spodbujali inovativnost v svojem okolju.

— Sindikat so pritegnili za skupno reševanje problemov. Na 200 delavcev so imeli enega zastopnika, ki je imel zadnji dve uri v izmeni režijsko plačani. Tako so dnevno reševali okrog 80 % konfliktov.

Primer iz omenjenega področja je inovativna dejavnost vzdrževalcev v neki letalski industriji, ki predstavljajo sistem povratnih informacij v razvojno službo za potrebne izboljšave.

Na Japonskem so razvili tako imenovane krožke kvalitete JISHU KANRI, kar bi lahko prevedli: samoupravne delovne skupine. Iz ZDA so prenešeni v okolje, kjer je ob stalnejši zaposlitvi večja navezanost in skrb za delovno organizacijo. Takšne značilnosti najdemo tudi na Ravnah.

Značilno je, da vodstvo usmerja vsebino (kvaliteta, stroški, roki itd.) dela krožkov. Nagrajevanje je skromno in ni pogoj za uspešnost krožkov. Imajo pa zelo dobro usposobljene vodje krožkov (7 metod) in vse zaposlene na osnovi letnih planov za vsa področja stalno izobražujejo. Za kvaliteto so angažirani vsi, od vodstva dalje.

Težave v japonskem sistemu:

— skupina, ki daje predloge, je ločena od uresničitve,

— ta dejavnost ne vpliva na napredovanje, ki poteka v glavnem glede na starost oziroma delovno dobo, ter

— velika podrejenost vodji, kar je v nasprotju s povečanim zadovoljstvom in drugačno vlogo v delovnem procesu ob inovativni dejavnosti.

V državah vzhodnega bloka prav tako razvijajo skupinsko inventivno dejavnost. Poznane so tri oblike: — delovne brigade (Češkoslovaška, Madžarska). Gre za proizvodne sestanke celotne skupine (dekadne, mesečne — kot zahteva proizvodni ciklus), kjer se dogovarjajo o samoiniciativnih izboljšavah. Dohodek se skupinsko deli:

— inovativne brigade, podobne krožkom;

— inovativne skupine mladih inženirjev. Dejavnost je usmerjena v zaščito mladih inženirjev in v čim večji izkoristek znanja. Vodijo jih inženirji iz razvoja, kamor mladi tudi prehajajo.

V Kanadi deluje gibanje za kvaliteto delovnega življenja. Po obliki je podobno samostojnim delovnim skupinam (za katere je značilno, da precej nalog delovodje opravljajo delavci sami, delovodja se tako lahko bolj posveča stroki in organizaciji) in krožkom. Cilj je izboljšati delovne razmere. Njihov moto je, če ne bodo izboljšali delovna mesta (pogoji dela, težavnost dela, odnosi, nagrajevanje), ne morejo pričakovati večjih efektov pri enaki energiji in surovinah. To pa zahteva večjo porabo pameti!

Tudi v Jugoslaviji so se razmahnile skupinske oblike inovativne dejavnosti:

— projektne skupine, kjer imajo člani boljšo izobrazbo in je tudi večji finančni efekt, ter

— krožki, primerni za vse izobrazbene nivoje, z nižjim finančnim, a večjim socialnim učinkom. Odvisno od problema se uporabljata dva različna pristopa: USOMID in KIP (japonska varianta).

(Vir: predavanje dr. Veljka Rusa)

Samo Šavc

ZBOR AKTIVISTOV OF JESENIŠKEGA OKROŽJA

V torek, 26. novembra bo v Domu pod Golico v Planini pod Golico zbor aktivistov OF nekdanjega jeseniškega okrožja. Zbor se bo začel ob 9,30 v dvorani Doma pod Golico. Po zboru bo ob 13,30 tudi otvoritev spominske plošče.

Vabimo vse aktiviste, ki so med vojno delovali v jeseniškem okrožju, okraju in na vseh štirih sektorjih jeseniškega okraja. Posebej vabimo tudi vse krajane Planine pod Golico.

Odhodi rednih avtobusov izpred Zdravstvenega doma so ob 8,30 in 12,30.

Okrožni odbor aktivistov
OF Jesenice

LJUBO NEBO, PA KAKRŠNOKOLI JE ŽE

Spraševali se boste: »Kakšno nebo?« Tako, kot ga imamo sedaj na Belci za avtobusno postajo. Če je to nebo vedro in sončno še gre, če pa se izpod njega vsipajo dežne kaplje ali snežinke, je posebno v zimskem času, dokaj žalostno zjutraj stati, zmrzovati in čakati na avtobus. (Še posebno, če je to Integralov avtobus, ki večkrat odpove v Ratečah ali Kranjski gori, dostikrat pa pelje kar mimo).

Radi bi vam namreč povedali, da so nam na Belci pred kakimi štirinajstimi dnevi podrli staro postajo, ki pa bi do izgradnje nove, še zmeraj lahko služila svojemu namenu.

Približno petnajst metrov od kraja, kjer je stala stara postaja, so namreč izkopali tri luknje, verjetno za temelje nove, ki naj bi jo nekoč zgradili.

Stara postaja bi med gradnjo nove še vedno lahko stala ter nudila streho čakajočim Belčanom.

Zakaj so jo podrli?

Kakorkoli že, sneg je pobelil belška polja, gradnja nove postaje pa čaka pomlad ali pa še dlje; Belčani pa na zameteni in nespluženi avtobusni postaji pod milim nebom čakamo avtobus.

Razočarani Belčan

Razstava »Habsburški denar za Kranjsko, Koroško, Štajersko, in Goriško« v prostorih Ljubljanske banke — poslovna enota Jesenice (foto S. Kokalj)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DS ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO, RAZISKAVE IN NOVOGRADNJE

V petek, 20. septembra, je bila 10. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata DS E-TKR-NG. Ocenili so potek evenditiranja kandidatov za SIS in IO OOS DS E-TKR-NG. Ugotovili so, da za SIS potrebujejo še tri možne kandidate. Novih kandidatov je 36 odstotkov.

Razpravljali so o predlogu nove organizacijske zgradbe Železarne, ki ga je skupaj z delavci Železarne izdelal Zavod SR Slovenije za produktivnost dela. Treba je upoštevati, da je Železarna del SOZD, je bilo pripomnjeno. Vse dejavnosti se morajo skladati z ostalima dvema železarnama, le tako bo organizacija enotna. Najprej je treba slediti dogajanjem v svetu, zato je razvojni sektor nujnost.

— — —

V ponedeljek, 11. novembra, se je izvršni odbor DS E-TKR-NG sestal na 12. seji. Govorili so o občnem zboru, ki naj bi bil 15. novembra. Vsi člani odbora so se strinjali s predlaganim dnevnim redom občnega zbora. Za izvršni odbor sindikata je evidentiranih 29 delegatov: šestnajst novih, trinajst pa za drugo mandatno obdobje.

Sredstva za enotno občinsko praznovanje dedka Mraza naj se nakazujejo na občinsko Zvezo prijateljev mladine.

Do 15. januarja 1986 lahko posamezniki, OZD in organizacije predlagajo dobitnike priznanj srebrni znak OF slovenskega naroda, ki jih je razpisala občinska konferenca SZDL. Podeljena bodo 27. aprila 1986.

TOZD PROFILARNA

Na 13. seji 4. novembra je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata med drugim evidentiral delegate za delegacijo zbora združenega dela (sedem kandidatov) in za posebno delegacijo za SIS (devet kandidatov). Pogovarjali so se tudi o pripravi občnega zbora, ki bo 23. novembra v Delavskem domu na Javorniku. Določili so delegata za skupščino občinske organizacije sindikata. Pregledali so sezname evidentiranih kandidatov za OS ZSS Jesenice in ostale medobčinske, pokrajinske in republiške sindikalne funkcije. Pripomnili so, da so spet med kandidati prepotrebni strokovnjaki, ki se po poteku mandata navadno ne vrnejo v proizvodnjo.

Za dobitnika srebrnega znaka OF niso predlagali nikogar. Odklonili so ponudbo DE za nabavo novih blokov. Menili so tudi, naj se stroški medicinsko programiranega aktivnega oddiha delavcev poravnavajo iz materialnih stroškov.

Na koncu so še posredovali mnenje o disciplinskih prekrških delavcev njihove TOZD.

Poročilo o 13. seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata so dopolnili: Na občni zbor bodo povabili tudi upokojence njihove TOZD, za večerjo pa bodo namenili šestdeset tisoč dinarjev. Obravnavali so še zadnje informacije OS ZSS Jesenice o volitvah in evidentiranju. Za izobraževalno skupnost za metalurško in kovinsko usmeritev v SR Sloveniji nimajo delegata.

TOZD TRANSPORT

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata se je 8. novembra sestal na 19. seji. Preverili so uresničevanje sklepov prejšnje seje in določili, da bo občni zbor v soboto, 23. novembra. Pregledali so devetmesečno finančno poročilo izvršnega odbora OOS TOZD Transport. Obravnava in sprejme naj se ga na sindidalni konferenci, so sklenili. Neporabljena sredstva za izlete in piknike lahko koristijo tisti, ki na izletu ali pikniku še niso bili. Določili so delavce, ki bodo prejeli enkratno, dvakratno in trikratno denarno pomoč za bolniški dopust, daljši od treh mesecev.

Odbor je sklenil, da naj o denarju od odpadnih surovin razpravlja odbor za gospodarstvo.

Obravnavali so tudi delo družbene samozaščite, ki bo morala postati še pozornejša, saj je vsako leto več nesreč zaradi malomarnosti.

TOZD VRATNI PODBOJI

Šestnajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila v sredo, 16. oktobra. Hoteli so se pogovoriti z vodstvom TOZD Družbena prehrana o kantini na Javorniku, vendar na sestanek izvršnega odbora ni prišel nihče od vodstva TOZD Družbena prehrana, pa tudi na dopis zbora delavcev z začetka septembra niso dobili ustreznega odgovora. Tako ravnanje vodstva TOZD Družbena prehrana se jim zdi neodgovorno in se z njimi ne mislijo več pogovarjati. Občni zbor bodo pripravili 8. novembra. Vsi referenti morajo pripraviti poročila o delu komisij. Predlagali so tudi dva delegata za konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne in člane novega izvršnega odbora, ki jih bodo izvolili na občnem zboru.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine je imel 15. redno sejo v četrtek, 17. oktobra. Ugotovili so, da so sklepi prejšnje seje glede poravnave stroškov za hokejske karte in izlet uresničeni.

Občni zbor bodo pripravili v soboto, 23. novembra, ker ga v oktobru zaradi izrednega obratovanja (težave z elektriko) niso mogli organizirati.

Odbor za delovna razmerja so zadolžili, da reši vprašanje izredno plačane odsotnosti za delavce, ki jim je bilo odobreno zdravljenje v Crikvenici, saj so delavcem najprej odobrili za polovico dni zdravljenja izredno plačano odsotnost, kasneje pa samo tri dni.

TOZD ŽIČARNA

Na 10. seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna, ki je bila 23. oktobra, so se člani dogovorili, da bodo občni zbor pripravili 8. novembra.

Evidentirali so nove člane izvršnega odbora, prav tako novega predsenika in podpredsednika. Izbrali so tudi člane konference sindikata Železarne in potrdili kandidate za člane občinskih, regijskih in republiških organov.

TOZD ENERGETIKA

Trinajsta redna seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika je bila 24. oktobra.

Najprej so pregledali uresničevanje sklepov, sprejetih na prejšnjih sejah, nato pa brez pripomb potrdili poročilo računovodkinje o poslovanju TOZD v devetih mesecih in poročilo blagajničarke osnovne organizacije sindikata.

Občni zbor bodo pripravili 22. novembra. Udeležili se ga bodo delegati SDS, na neuradni del pa so vabljeni vsi delavci s svojci.

Kupili so tudi devet abonmajskih kart za gledališče, obdarili pa bodo tri upokojene sodelavce in dva sodelavca ob 50-letnici.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Tudi člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice se pripravljajo na občni zbor. Na dvanajsti seji odbora, ki je bila 29. oktobra, so sklenili, da bo občni zbor 9. novembra.

Oblikovali so predlog za nove člane odbora in organe občnega zbora. Na občnem zboru bodo šestim najboljšim športnikom in dvema športnicama podelili priznanja in nagrade, obdarili pa bodo tudi sedem upokojenih sodelavcev.

Ker oktobra niso odšli na izlet, bodo denar porabili za športni dan v decembru, na katerem naj bi izvedli tekmovanje za memorial Langus-Brun.

Dvema sodelavcema so odobrili denarno pomoč, za vestno delo pa so nagradili tudi tajnico izvršnega odbora.

TISKOVNI SVET PRI PREDSEDSTVU RK SZDL SLOVENIJE O PREDLOGU ZAKONA O JAVNEM OBVEŠČANJU IN RAZVOJU RTV

Trinajsta seja tiskovnega sveta pri predsedstvu RK SZDL Slovenije je potekala v znamenju razprav o podružbljanju javnega informiranja in komuniciranja v konteksu predloga novega republiškega zakona o javnem obveščanju. Delegati so razen tega spregovorili tudi o gradivu o nekaterih vprašanjih dolgoročnega razvoja RTV v Jugoslaviji.

Izhodišče za razpravo o delovanju in razvoju sistema informiranja in komuniciranja je bilo v razmišljanjih, kako zagotoviti širši družbeni vpliv na delovanje tega sistema, predvsem pa vlogo, ki jo mora imeti SZDL pri organiziranem družbenem vplivu oziroma njegovem podružbljanju.

Družbeni organi upravljanja (programski, izdajateljski sveti, skupščine) za posamezna sredstva javnega obveščanja bodo po predlogu zakona o javnem obveščanju imeli praktično vse pristojnosti delavskega sveta. Sestavljeni bodo iz notranjih in zunanjih delegacij oziroma članov. Delavcem komunikacijskih organizacij ostane v pristojnosti odločanje o delovnih razmerjih in delitvi dohodka oziroma osebnega dohodka; vsa druga vprašanja planiranja, zaključnih računov, kadrovske politike, programskih in uredniških konceptov, statuta in drugih samoupravnih aktov, cen in naročnin ter razreševanje poslovodnih organov, pa so v pristojnosti organov upravljanja. Namesto dosedanjih dveh organov upravljanja (po zakonu iz leta 1973), bomo imeli le enega, kar je tudi v prid racionalizaciji poslovanja.

Programski in časopisni sveti in dosedanji sosveti in izdajateljski sveti še vedno ostajajo posvetovalni, predvsem na vsebino vezani organi. Kljub povečanim pristojnostim po pooblastilu ustanovitelja so odgovorni njemu in organu upravljanja.

V razpravi so posebno opozorili dosedanje slabosti pri delu organov podružbljanja za delo javnih glasil. Govorili so o njihovem največkrat zanemarljivem vplivu ali nezmožnosti odločanja delegatov; zaradi tega niso mogli pomagati niti vplivati ali nadzorovati izvajanje uredniške politike. Bržčas je tudi to slabilo zanimanje teh delegatov za njihovo delo, kar gre delno pripisati tudi slabemu poznavanju razmer. Res je tudi, da so nekatera uredništva jemala te organe kot nujno zlo, ki se nestrokovno vmešava v njihovo delo. Pojavljajo pa se tudi teze, da organi podružbljanja in podruržbljanje sploh omejujejo novinarsko svobodo. Drugi zopet očitajo, da v resnici o vprašanjih javnega informiranja odločajo le posamezni politiki ali forumi. Za večje podružbljanje je razen organiziranih oblik družbenega vpliva, ki so na skrbi SZDL, nujna tudi odprtost glasil. Gre namreč za to, da možni bralec ne izraža le kot opazovalec svojih mnenj o nečem, kar že je, ampak poskuša aktivno sodelovati. Pri tem so omenjali tudi vlogo dopisnikov.

Poudarili so potrebo, da tisti, ki odločajo o programskih usmeritvah in uredniških konceptih, morajo poskrbeti tudi za zagotovitev materialnih oziroma denarnih sredstev. To narekuje tudi novi zakon vsem družbenopolitičnim skupnostim in ustanoviteljem. Torej ne more biti le uredniška politika predmet podružbljanja, pač pa morajo biti tudi materialni pogoji!

Vse naštete ugotovitve in mnenja veljajo ne le za osrednja, marveč tudi za regionalna in lokalna sredstva javnega obveščanja, zato je sestavljalec predloga zakona ovrgel pripombe, naj bi se določila ločevala po posameznih zvrsteh in po območjih.

Tiskovni svet je podprl tudi stališča iz gradiva o nekaterih vprašanjih smeri dolgoročnega razvoja RTV v Jugoslaviji. Bilo je nekaj pripomb o skupnih programih in poenotenju tehničnih sredstev in tehnologije. Vendar pa je prevladala ocena, da je sodelovanje med TV centri v Jugoslaviji vzorno; vsekakor pa veliko bolj tvorno in učinkovito kot na katerem koli drugem področju javnega obveščanja. Povedali so tudi, da je še dosti neizkoriščenih možnosti za skupne razvojne akcije, ki jim je treba v dolgoročnem obdobju posvetiti še več prizadevanj.

JR

MOJ ODNOS DO KNJIGE

(razmišljanje ob mesecu knjige)

»Knjiga, moja prijateljica. Knjige so naša najboljša družba!...« Stari verzi. Že res, da se ob knjigi sprostim, a svojih skrbi, težav in skrivnosti ji le ne morem zaupati. To, da mi daje zavetje in me hkrati uči, je pa že res. Zazrem se nekam daleč v prihodnost. Ljudje se starajo, otroci rastemo, mladi dozorevajo. Le knjiga ostaja večno mlada. Porjavijo ji sicer listi, se zavihajo ali pa se celo rezcefrajo platnice. Toda njeni junaki se ne postarajo, ampak so vedno živi, navihani ali pa žalostni in zaskrbljeni.

Rada sem med temi mojimi prijatelji. Najlepši prostor v šoli je knjižnica. A s tem ne mislim na lepo zložene knjige in red v njej. Rada vidim, da so knjige naložene okrog mene in brkljam po njih. Oh, saj to so stric Hladilnik, Jakec in Reti. Vživljam se v Jakčevo vlogo. Toplo in lepo mi je. Postanem Pika Nogavička in pljujem s Fickom po morju ter plezam po visokem drevju v zaraščenem vrtu.

Rada se zatečem na podstrešje, kjer me vzburja zatohli vonj po starih knjigah. Odprem staro omaro in zagledam orumenele knjige. Prav skrbno obrišem prah in s platnic skrbno vezane knjige preberem napis »Poezije«. Drobne črke na starem papirju. »Poet tvoj nov Slovencem venec vije...« Kaj niso to Prešernove poezije? Kaj niso to pesmi naših dedov, pradedov? Seveda so. In živele so v težkih časih zgodovine, živijo za današnji dan, živele bodo jutri.

Maruša Urbanc, 7. r.
literarni krožek
OŠ 16. december, Mojstrana

Ležim na postelji in strmim v deževen dan. Le kaj naj počnem! In že v naslednjem hipu najdem rešitev. Seveda, saj imam knjigo. Kolikokrat sem se že s solzami in v obupu zatekla k njej!

Segla sem po Miklovi Zali. Hlastno sem požirala popisane strani. V domišljiji sem se sprehajala po koroških vaseh, spremljala Zalo do njene poroke in pregnanstva. Vživljala sem se v vlogo nesrečne ljubimke Almire, razmišljala o izdajstvu, ljubezni, domotožju... Takrat pa: »Eva, pridi, gremo! Pohiti!«

Pa je konec mojega brafija. Le zakaj odrasli vedno le hitijo? Vsa moja domišljija v takih trenutkih izpuhti v zrak. Gledam v strop in iščem lepi Zalin obraz. Ni ga. A glej, zvečer se vrne, ko spet vzamem v roke knjigo Miklova Zala.

Eva Šprager, 7. r.
literarni krožek
OŠ 16. december Mojstrana

OSNUTEK RESOLUCIJE O POLITIKI URESNIČEVANJA DRUŽBENEGA PLANA SR SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1986—1990 V LETU 1986

Osnutek resolucije prinaša temeljne naloge in usmeritve v letu 1986 v Sloveniji, pri tem pa izhaja iz dolgoročnega razvojnega plana SR Slovenije do leta 2000. Naloge za leto 1986 oblikuje na podlagi osnutka družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990 in osnutka dogovora o njegovih temeljih.

Osnutek resolucije sestavljajo naslednja poglavja:

I. **Izhodišča, spodbude in problemi razvoja SR Slovenije na prehodu v novo srednjeročno obdobje**

II. **Ključne naloge v letu 1986**

Naštete so naloge v letu 1986, ki so pomembne za uresničevanje ciljev srednjeročnega plana.III. **Skupne razvojne naloge v SFR Jugoslaaviji**

Poudarek je na odpravljanju vzrokov inflacije, večjem konvertibilnem izvozu, reševanju deviznolikvidnostnega položaja države, večji storilnosti in boljšem gospodarjenju.

IV. **Možnosti za ustvarjanje in usmerjanje delitve družbenega proizvoda v SR Sloveniji v letu 1986**

Te možnosti so v prihodnjem letu naslednje: rast družbenega proizvoda bo 2 %; ob rasti zaposlenosti za 1 % se bo delovna storilnost dvignila za okoli 1,5 %; rast izvoza blaga in storitev v celoti in na konvertibilno področje bo med 7 % in 8 %, skupni uvoz bo večji za 6 do 7 %, s konvertibilnega področja pa za 6 %.

V. **Uresničevanje družbenega plana v letu 1986 ter dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije**

Opisane so: proizvodna politika, politika raziskovalnih dejavnosti, politika gospodarskih odnosov s tujino, cenovna politika, politika preskrbe in rezerv, finančna, bančna in denarno-posojilna politika, politika zaposlovanja, politika osebnega standarda in socialne varnosti, politika v družbenih dejavnostih, politika splošne porabe, davčna politika, politika skladnejšega regionalnega razvoja, politika urejanja prostora in varstva okolja, ljudska obramba in družbena samozaščita.

IV. **Dokumenti k resoluciji**

Osnutek resolucije dopolnjuje še 7 dokumentov in 19 samoupravnih sporazumov, ki jih bodo sklenile samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje.

V letu 1986, prvem letu novega srednjeročnega obdobja, ne bo mogoče pričeti uresničevati vseh, za celotno srednjeročno obdobje načrtovanih usmeritev in nalog. Še posebej pa je potrebno, da se zaustavijo neugodna gibanja zadnjih let, sprejmejo ustrezni predpisi za uresničevanje planskih nalog in poslovanja, prilagojeno sprejetim sistemskim rešitvam.

Zato je pomembno, da resolucijo sestavljajo znane in potrebne usmeritve, obenem pa mora biti odprta za sprotno dopolnjevanje, ki ga bodo narekovale sprejete sistemske rešitve in ukrepi skupne razvojne in tekoče gospodarske politike v Jugoslaviji.

Osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990 v letu 1986 je **objavljen v Poročevalcu, št. 36, z dne 5. 11. 1985**

V isti številki Poročevalca sta objavljeni še: GLOBALNA OCENA URESNIČEVANJA USMERITEV DRUŽBENEGA PLANA SR SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1981—1985 Z OCENO MOŽNOSTI RAZVOJA V LETU 1986 (jesenska analiza) in DOKUMENTACIJSKA OSNOVA k jesenski analizi.

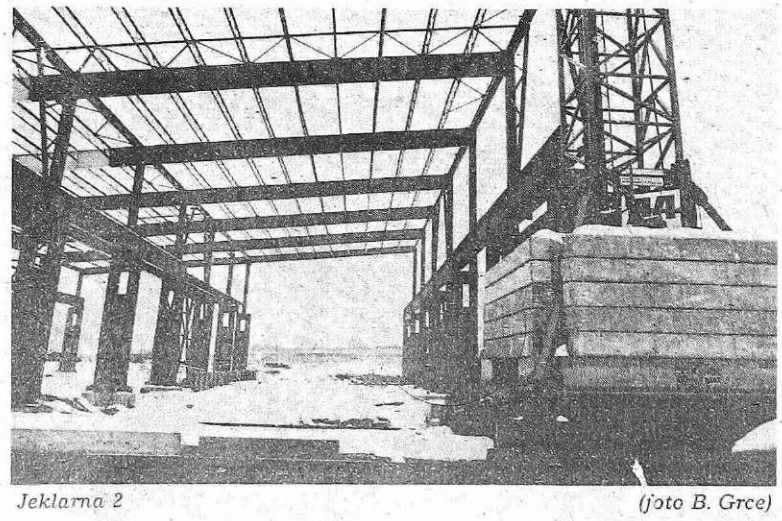

Jeklarna 2 *(foto B. Grce)*

ODGOVORI NA PRIPOMBE IN POBUDE IZ JAVNE RAZPRAVE O RTV PROGRAMIH ZA LETO 1985

RTV Ljubljana nam je posredovala odgovore na pripombe iz pobude na predlog RTV programov za leto 1985. Odgovori v gradivu so zaokroženi, ker se hkrati odgovarja več razpravljalcem, ki so prišli do istih sklepov. V celoti so bili odgovori objavljeni v osrednjih sredstvih javnega obveščanja (Delo, Dnevnik), nas pa zanimajo odgovori na vprašanja, ki smo jih posredovali iz naše občine.

Vsako leto ugotavljamo, da je pokrivanje Gorenjske, sploh pa Jesenic z dnevnimi oz. aktualnimi informacijami preko TV, premajhno. Hvalevredno vlogo sicer opravlja gorenjski obzornik, vendar pa je ta vsake tri tedne, tako da se aktualnost pomembnih dnevnih informacij izgubi.

Zastopanost občin pri informiranju o najbolj aktualni problematiki je dokaj enakomerna in prav tako zastopanost posameznih regij. Vsake tri tedne regijski TVO, ostale dnevno-informativne oddaje, aktualno-politične oddaje (sodelovanje v Omizjih, Tedniku, Aktualno itd.). Edino Ljubljana (pet mestnih občin in širše območje: Kočevje, Ribnica, Grosuplje, Litija, Vrhnika, Kamnik, Domžale) in Maribor (šest mestnih in primestnih občin in območje: Lenart, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica) imata zaradi obsežnosti območja ter skoncentriranosti gospodarske in družbenopolitične dejavnosti TVO vsak teden. Tako je zaenkrat edino mogoče tudi zaradi tehnologije, ki takšen način dela omogoča.

Pri odbiranju programov je selekcija preslaba. Posledica tega je, da pri tem prihaja do manj kvalitetnega programa; konkretno gre tu za nadaljevanko Planet opic.

Res je, da si je uredništvo v okviru tedenske sheme televizijskega sporeda vsaj okvirno začrtalo koncept posameznih terminov in to glede na svetovno ponudbo televizijskih nadaljevank. Seveda pa se te uokvirjenosti ne držimo togo, temveč odkupujemo vse, kar je v svetu nastalo kakovostnega in je hkrati tudi dostopno našim in jugoslovanskim odkupnim možnostim. Nikoli ne odkupimo nadaljevanje samo zaradi tega, ker bi hoteli z njo zapolniti konceptualna izhodišča posameznega termina.

Izredno kakovostne in pri občinstvu priljubljene nadaljevanke seveda ponavljamo, in to v okvirih z odkupom zagotovljenih pravic. Praktično ponovimo vsako nadaljevanko, seveda tiste, za katere je večje zanimanje, prej kot pa tiste, ki so bile manj odmevne. V svetu sicer res nastane veliko število televizijskih nadaljevank, toda izredno veliko je poprečnih ali nekakovostnih. Naše osnovno vodilo pri nakupu nadaljevank je veda predvsem kakovost in privlačnost nadaljevank.

Predlog programov za leto 1985 je dober in obetaven, vendar pa tu pogrešamo zgoščen prikaz, v katerem bi imeli večji vpogled, kaj je in česa ni bilo narejenega v letu 1984.

Pripomba, da ni ocene realizacije programov, je povsem upravičena in ta predlog bomo upoštevali pri naslednji javni razpravi. Čeprav smo predloge programov za leto 1985 oblikovali prav na oceni uresničevanja radijskih programov v preteklem letu. V prihodnje bomo morali povedati nekaj več o realizaciji programov, saj bodo na ta način dobili razpravljalci še boljši vpogled v programe. Glede pripombe, da bo ostalo vse tako, kot je zapisano v programih, pa moramo reči, da jemljemo vsako pripombo, predvsem pa predlog za spremembo zelo resno in ga v okviru možnosti tudi uresničimo, žal pa je bilo v tokratni javni razpravi več kritičnega ocenjevanja programov, skorajda nič pa predlogov za nove oddaje.

Predlagamo, da se za javno razpravo gledalce in poslušalce spodbudi preko radia in TV.

Predlagamo, da se predlog programov RTV Ljubljana objavi kot priloga v dnevnem tisku.

V gradivu na ti dve vprašanji ni bilo odgovora.

Predlagamo, da naj bi bila cena naročnine odvisna od možnosti sprejema programa, ker so v naši občini nekatera področja še zmeraj nepokrita kot na primer Zgornja Radovna; Kaj je s pretvornikom za območje Zgornja Radovna?

Naslov predlog programov RTV za leto 1985 pove, da gre za javno razpravo o programih, ne pa za vprašanje tehnične izvedbe oziroma prenosa programov do poslušalcev. Delavci RTV si krčevito prizadevamo za izpopolnitev mreže oddajnikov in pretvornikov s sredstvi iz naročnine, pa tudi s pomočjo družbe preko družbenega dogovora o izgradnji in modernizaciji oddajnikov in pretvornikom med RTV, izvršnim svetom SR Slovenije in 65 občinami v Sloveniji. Žal pa je ta dogovor podpisalo manj kot polovica občin, in obnova oddajniške tehnike RTV Ljubljana teče prepočasi. Po sklepu predsedstva RK SZDL Slovenije in skupščine RTV Ljubljana naj bi bila naročnina namenjena predvsem za programe, gradnjo in modernizacijo oddajnikov pa naj bi omogočila sredstva družbenopolitičnih skupnosti.

SEJE SKUPŠČIN INTERESNIH SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

obremenitve (november 1985) znašajo:

— bruto osebni dohodek	9,84	ali	50,3 %
— dohodek (osnova BOD)	9,70	ali	49,6 %
— dohodek (osnova dohod.)	0,003	ali	0,1 %
Skupaj	19,543	ali	100,0 %

V gradivu so v razpredelnici prikazana skupna sredstva posameznih skupnosti po ocenah iz leta 1985 od leta 1986 do leta 1990. Letna stopnja rasti sredstev za posamezno interesno dejavnost se giblje, kakor smo že omenili, od 3,48 do 4 %.

Vsem skupščinam samoupravnih interesnih skupnosti je predložen tudi osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za delo Skupnosti socialnega varstva Jesenice za obdobje 1986—1990. S tem sporazumom samoupravne interesne skupnosti — Skupnost otroškega varstva, Skupnost socialnega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost, Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja — enota Jesenice, Skupnost za zaposlovanje (ustanoviteljice), Izobraževalna skupnost Jesenice, Zdravstvena skupnost Jesenice, Kulturna skupnost Jesenice, Telesnokulturna skupnost Jesenice in Komunalna skupnost Jesenice zagotavljajo finančna sredstva za delovanje Skupnosti socialnega varstva Jesenice. S temi sredstvi skupnost izvaja skupne evidence socialnovarstvenih pomoči, financiranje humanitarnih organizacij in vzdrževanje objektov in letovišča v Novigradu.

Razen tega bodo delegati vseh skupnosti obravnavali in sprejemali še predlog samoupravnega sporazuma o socialni varnosti v SR Sloveniji v obdobju 1986—1990. Sporazum se nanaša na poenotenje izhodišč za zagotavljanje socialne varnosti in na usklajevanje programov socialnega varstva v SR Sloveniji v obdobju 1986—1990.

Kot že rečeno, bodo delegati na sejah posameznih skupščin obravnavali še planske dokumente za naslednje srednjeročno obdobje, nekateri tudi analize in poročila o dosedanjem delu na posameznih področjih in druge tekoče zadeve.

Skupščini raziskovalne skupnosti in socialnega varstva sta se sestali že včeraj, danes ob 13. in 16. uri pa se bosta sestali skupščini telesnokulturne skupnosti in stanovanjske skupnosti. Seje ostalih skupščin pa se bodo razvrstile takole:

— skupščina komunalne skupnosti v ponedeljek, 25. novembra, ob 17. uri,

— skupščini skupnosti socialnega skrbstva in kulturne skupnosti v torek, 26. novembra, ob 11. in 13. uri,

— skupščine občinske zdravstvene skupnosti, skupnosti za požarno varnost in skupnosti otroškega varstva v sredo, 27. novembra, ob 11., 16. in 17. uri,

— seja skupščine občinske izobraževalne skupnosti pa bo v torek, 3. decembra, ob 16. uri.

MARKO HUDNIK: 21

JULIJAN O

In potem tista glavna ironična poanta: junak bo po vseh polomijah spet prišel na konja, kako? — s pomočjo zamisli za filmski scenarij, ki mu jo je Humboldt v oporoki zapustil. Tudi tu lahko potegnem lepe vzporednice. Preden se je Julijan lotil romana, se mu je življenje kazalo kot nepopisan list. Seveda, ko je pa čisto pozabil, da ima tudi sam svojo, precej temačno, opolzko in grozljivo preteklost. To je torej njegov kapital, dediščina po Humboldtu-gospodu Luciju) odkritje, da je preteklost umazana, torej bogata.

Kako naj pojasnim okoliščino, da se Julijan prej ni tako rekoč ničesar spominjal? Mogoče ni imel časa za to, zdaj, ko se je znašel na preskušnji samote, pa prihaja to in ono na dan? Bolj verjetno se bo slišalo, če rečem, da se je Julijan zdaj osamosvojil. Zdaj mu ni več toliko do tega, da bi izpadel lep (ne-umazan), zdaj se mu fučka celo to, da bi lahko izpadel neznaten. Ga to spoznanje o lastni brezbrižnosti — ki morda še ni čisto dokončno! — vsaj kaj zabava? V romanu bi to podmeno težko opravičil. No, junak lahko vseeno nekje zapiše, »da ga je vse skupaj začelo zabavati«. Nikjer ni rečeno, da mu je bralec dolžan verjeti.

Ko je gospod Lucij s svojim hipnotizerskim posegom sprožil pravo pravcato čutno poželenje — poželenje, čigar predmet naj bi bil on sam, g. Lucij, živahni starček z gizdavo počesanimi zalizki in ganljivo krivim nosom — gre za prizor, ki sem ga opisal v kratki skici pogovora na kavarniškem vrtu — je omenjenemu poželenju sekundiral tudi gnus, gnus posebne vrste, pa čeprav tega v skici nisem omenil. Gnus posebne vrste, znan iz Sartrovega romana. Tam — v Sartrovem *Gnusu* — je junak poskusil spati s svojo stalno priležnico, pa se mu je izjalovilo. Dajmo to malce precizirati. Nekaj v junakovem telesu se je zganilo, ko da ni njegovo. V obeh primerih: pri Sartru in na kavarniškem vrtu. Gre za znani neprijetni občutek, — kot če bi ob polni zavesti videl, kako se premika truplo. Ali pa, da se mimo tvoje volje premika roka, ki si jo pustil mirno ležati na robu kavarniške okrogle mizice. Sploh ni potrebe, da bi za zgled jemali tako izjemen in tabuiran organ, kot je penis.

Iz tega naj zdaj potegnem kak nauk. Pametni ljudje se izogibajo ljudem Lucijeve sorte, homoerotikom, spiritistom, hipnotizerjem. Julijan bo takim naukom prisluhnil, se malce zamislil, potem pa šel mirno po svoji poti naprej: tako smo si pač zamislili njegov roman.

Od vsega začetka sem sklenil, da bom v dnevniških zapiskih govoril samo o tem, kar se dogaja tu in zdaj, se pravi o tem, kako sem ponoči slonel za receptorskim pultom, pa o zmečkanih rjuhah na Jasninem ležišču, o šumih s ceste. Sem mogoče že omenil, da so tiste rjuhe umetno pomečkane, Jasna je kajpak pospravila za sabo.

Praksa je zdaj te sklepe dokončno postavila na laž, vse se je spremešalo. Mogoče, mogoče sploh to sodi k eksperimentu. Ne: krivo je to, da ne znam več prav ločevati med tistim, kar je znotraj, in tistim, kar je zunaj. Preveč se zapiram vase, preveč se izogibam drugim ljudem, predvsem Goslaču.

— — —

OGIBATI se ljudem: ta besedna zveza je v Julijanovem dnevniškem zapisu 16. 6. — proti koncu tega zapisa — kar dvakrat uporabljena. Prvič v zvezi z g. Lucijem, ki se mu mladi Julijan v svoji nespameti ni znal izogniti, drugič pa v zvezi s Svetim goslačem, ki naj bi se ga Julijan po vrnitvi iz Graščine izogibal.

V resnici gre samo za to, da mu ni telefoniral že prvi dan.

Tokrat smo, menda prvič, postavili dva svetnika — Lucija in Albina, torej svetega Lucija in svetega Albina v isto vrsto.

Poglejmo, kaj imata Goslač in Lucij skupnega, v čem sta si podobna sedanji sveti Goslač in nekdanji gospod Lucij. Oba sta malce čudaška. (O Julijanovem čudaštvu ne govorimo posebej.) Poglejmo, kakšna sta v odnosu do naše glavne osebe. Kaj je tu za Julijana najbolj pomembno — nemara to, da izžarevata nekakšno magično moč, ki se ji Julijan skuša odtegniti? No, ne gre le za magično moč, te stvari so konec koncev zelo neoprijemljive. Mogoče bi lahko rekli, da mu lahko oba nekaj ponudita? Nekaj takega, kar mu je hudo potrebno? Oba — g. Lucij in Sveti goslač — sta se v določenem času ukvarjala s spiritizmom, okultizmom, teozofijo in podobnim, resda čisto privatno, kot čista amaterja in ne da bi pri tem zapadla pod zakon o združevanju v društva. Vendar očitno z željo, da ustanovita vsak svojo neformalno šolo: in Julijan naj bi bil njun prvi poskusni učenec.

Julijan naj bi bil prvi, ki se ga bo posvetilo, ga sprejelo med izbrance. G. Lucij je nekoč v preteklosti uvidel, da si ni izbral pravega: Julijan ni primeren za med izbrance, ni človek za v elito. Preveč je demokratičen, preveč plebejski, nagiba se k odpadništvu. Vsak *guru* bo prej ali slej dvignil roke in ga odslovil, sam pri sebi in na tihem, saj slovesne odslovitve in izobčenja ne more biti, kjer ni bilo prav tako slovesnega sprejema. Za Julijana pa je kajpada pomembno to, da bo *odpadel*, preden bo odslovljen. Tako se odpadništvo v nekem smislu kaže kot prehitevanje zgodovine.

— — —

BITI ODSLOVLJEN: to besedno zvezo sliši Julijan prvič iz ust g. Lucija, vendar ne v zvezi s samim seboj. Ni bil on tisti, ki so ga odslovili, pač pa kipar Podlasek.

Ob neki priložnosti je Julijan potožil g. Luciju, da ga je Podlasek prejšnjo noč v kavarni »pobalinsko napadel, ga zmerjal kot psa«. (Gre za dogodek, ki smo ga v dnevniku-romanu že obravnavali.) Na Julijanove pritožbe, ki bi se jih dalo razumeti tako, ko da je g. Lucij naščuval Podlaska proti Julijanu, pa g. Lucij hladno odvrne: Podlaska sem že pred časom odslovil. Julijanu se tako sploh ni posrečilo, da bi »zadevo razčistil«, kakor je sprva nameraval.

— — —

BESEDO »ODPASTI«, pravzaprav »pasti preč«: to besedo je Julijan prvič slišal s čisto druge strani. Sliši jo, ko stoji z nekaj sto drugimi študenti v zboru na ulicah zasneženega mesta: pomladi 1952. leta, v času velikih zametov. Pred brigado stoji visokorasli brkač, njegovo obnašanje kaže, da mu take situacije (stati pred brigado) niso tuje. Ta brkač jih je torej postavil v zbor, da bi jim povedal, kje in kako naj zastavijo svoje mladostne moči.

Julijan v tem času komajda sluti, kaj pomeni, če lahko o kom rečemo, da je rojen voditelj. Brkačevo preteklost komajda sluti, o njegovi imenitni prihodnosti ne more ničesar vedeti. Sicer pa se načelno ne zmeni za vse te klavrno bleščeče kategorije kot so slava, moč, oblast, ugled. Morda dovoli skrivnim tipalkam svoje podzavesti, da jih lahko otipavajo in spravljajo v bunker spomina? V zraku je slutena brkačeva pomembnost, ki kakor potok žubori iz preteklosti v prihodnost. Njemu in nekaterim drugim, ki stojijo z njim ramo ob rami, prihajajo na misel besedne zveze kot *veseli veter* in *veter iz host*. Brkač pa jim pove dovtip o kurbi, ki se je s stanovsko kolegico pogovarjala o nekem fejst fantu: ta da je imel na kožici vtetovirano besedo ADAM. Ne, pravi druga, mlajša in sočnejša: ne, tam ne piše ADAM, ampak AMSTERDAM.

Nadaljujmo z opisom dogodka, ki je ostal našemu junaku skozi desetletja v spominu. Varno spravljen v bunkerju? Bi lahko rekli, da se tu v mehko in sprejemljivo možgansko snov odtiskuje nekaj novega, vražje življenjskega? To novo je izrečeno nekaj trenutkov zatem, ko se poleže smeh po razpotegnjeni in nabrekli besedi AMSTERDAM. Brkaču z ozko glavo se očitno mudi v gostilno, s pogledom preleti vrste mladcev in pravi: pa da ne bo kdo preč padel. Spet smeh.

— — —

NADALJEVANJE DNEVNIKA
(16. 6.)

Tipkam zvečer, in glede na to, da nocoj nimam šihta, se lahko zavleče pozno v noč. Popoldne sem spal.

Ob enajstih sem pil pivo v bifeju samopostrežne trgovine. Tam je bil tudi tovariš Jelovšek, s črnim trakom na zavihu suknjiča. Prav bedno je zgledal: se pač ne znajde! Znajti se v takem, pomeni, da znaš odigrati predpisano vlogo. Se pravi, imeti natanko taka čustva, kakršna so predpisana za ta primer — ali pa: jih znati pravilno posneti. Zdi se, da je to še najbolj preprosto: biti povsem brez čustev in samo kazati ustrezne znake. Od Jelovška pa pravzaprav tega niti ne pričakujemo ! Če bi se Jelovšek na vsem lepem začel obnašati po vseh predpisih, bi s tem pokvaril predstavo, ki smo si jo o njem ustvarili. V to mesto je prišel nekaj let pred mano, prav tako iz Ljubljane.

Drugo vprašanje pa je: ali je vse to sploh res? Je Jelovšek res tak, je srenja res taka? Ali pa se le oprijemljem priljubljene teorije, Jelovšek pa mi po sili prilik služi za primer? No, lahko bi bil vsaj uporabil modno besedo, ki sem jo slišal zadnjič v Ljubljani: *image*, izgovorjeno po angleško. Slišal sem jo kajpak od Štefana L. Štefan zna kup jezikov, angleščine pa ne. Zato sprva sploh nisem razumel, kaj hoče, ko mi je govoril o nekakšnem imidžu. Važen je tvoj imidž, je je rekel, koga sploh briga, kakšen si ti v resnici!

Imidž. Potem sem se spomnil, da mora biti to beseda kot *imago*, ta beseda bi bila podobna Štefanu, če bi bil rekel imago (on, ki zna grško in latinsko) bi ga bil takoj razumel. Ne morem ga pa razumeti, če mi pravi imidž, ko pa vem, da z angleščino nima *blage veze*. Tudi na tem primeru se lepo vidi, kako mi vnaprejšnje predstave, predsodki o ljudeh, idealizem itd. — kako mi vse to onemogoča, da bi zares razumel ljudi!

Nekaj časa je trajalo, da sem dojel: imidž je pač modna beseda in kot tako jo lahko uporablja tudi nekdo, ki je v angleščini popoln začetnik. Torej tudi Štefan L. Ah, ti misliš image, sem vzkliknil, prevajajoč pri tem v možganih zapisano besedo v izgovorjeno in izgovarjajoč jo po črki. I-m-a-g-e. Dobri Štef se ni dal zmesti, takoj se je prilagodil in začel — posebej zame — tudi sam izgovarjati besedo tako, kot je napisana. Saj ni važno, glavno je, da me fant razume, si je mislil: naj bo torej imáge.

Z Jelovškom nimam takih *kratkih stikov*. Sporazumeva se praviloma še prej, preden pride do verbalizacije. Tako je bilo tudi zdaj: ni mu bilo do tega, da bi ga spraševal, zakaj nisi ta črni trak, zato sem o tem gladko molčal. Vedel sem, zakaj ga nosi: zato, ker misli, da je to zdaj pač obvezno.

Pripovedoval mi je o svojem zadnjem srečanju s Svetlano. Vsekakor jo je moral srečati nekje v istem koncu Ljubljane, kjer sem jo srečal jaz, mogoče celo natanko na istem kraju, pred Mercatorjevo trgovino. Svetlano vodijo njeni kurirski posli vsak dan po istih poteh, razen tega pa je stanovanje Jelovškove matere v isti ulici, kot Henčkovo stanovanje. Nič ni rekel, ali je tudi njega povabila v svojo novo sobo. Sicer pa niti približno ne vem, kako Svetlana v resnici gleda na Jelovška. Se ji smili, se mu posmehuje, se ji zdi zanimiv ali *človeški*? Z Jelovškom se pogosto pogovarjava o njej, ti pogovori so pravzaprav zelo enostranski: eden od naju — bodisi on bodisi jaz — pove kaj novega o Svetlani, na primer o tem, kako pri tej punci pogrešaš tisti nevidni odbojni zid, ki onemogoča, da se čuti telesna bližina; drugi to posluša in kima in tako sploh ne pride do kakšne izmenjave mnenj, do kakšne primerjave izkušenj.

Pustil sem ga torej, da je povedal svoje, — in to bom zdajle zapisal (ker je morda uporabno v romanu).

Dobil sem vtis, da bi se obema — Svetlani in tovarišu Jelovšku — zdelo povsem normalno, *če* bi se tam na pločniku pred Mercatorjem brez pomislekov objela, se držala za roko, se gladila po bokih. Vendar tega nista storila. Prav to pa mi je Jelovšek hotel povedati, prav to me je hotel vprašati: kako je mogoče, da ljudje ne počnejo tega, kar je edino normalno? Po njegovem se je Svetlana malo zredila, kakor da bi bila nosečа? Različno je čutil, da bi se tudi njej zdelo povsem normalno isto, kar se je zdelo njemu. Mogoče se je glede Svetlanine *normalnosti* motil, mogoče se tudi ni. Kakšen je zgledal, ko mi je o tem pripovedoval: učinkoval je malce zanemarjeno, njegovo obnašanje je pričalo o tem, da je poln nečesa. Poln česa? Živega spomina na dogodek, o katerem mi je pripovedoval? Ali pa je govoril o Svetlani le zato, da bi me odvrnil od spraševanja o črnem traku (česar pa se mu pri meni zares ni bilo treba bati)?

V Svetlaninem obnašanju pa je moralo biti nekaj zares izzivalnega.

— Ne ugibaj, Filip sem!

Aleš se je ob novici brez moči naslonil na mrzli zid in nekaj časa stokajoč obležal ob njem. Obšla ga je slabost. Ni mogel verjeti, da se lahko zgodi tudi kaj takega. Odprl je oči in zbegano tipal po sosedu. Potem je po njem spet močneje zaplala kri! Če je tako, je vse obrnjeno na glavo! Kdo je potem izdajalec. Kaj se dogaja tukaj?

— Reci še enkrat! Si res Filip? je roteče dihnil Aleš in si komaj upal pogledati v obvezano telo.

— Poglej, saj poznaš moj glas. Morda so nama ure štete! je počasi in tiho prihajalo iz obvez.

Alešu se je vse zavrtelo. Kdo je zdaj izdajalec, ko je bil po vsem doživetem prepričan, da je on. Pa so ga mučili približno tedaj kot njega. In kako hudo. Torej je nekdo tretji!

Moral ga je vprašati:

— Boš mogel govoriti?

Filip je rahlo pritrdil.

— Potem se hitro pogovoriva! Kdo ve, zakaj so naju dali skupaj. Morda prisluškujejo. Zato tiho! Kdaj so te zgrabili?

— Tedaj, ko sem te čakal, je zamomljal Filip.

Zgodilo se je potem tisto, kar sem najmanj pričakoval. Zato ga nisem dobil, je pomislil Aleš. Toda zdaj njegov utrujeni razum ni mogel sprejemati in delovati tako hitro, kot navadno.

— In potem? So te takoj pripeljali sem? Samega ali še s kom?

— Takoj in samega. Začeli so, kot znajo. Takoj so hoteli vedeti vse.

Aleš je moral dobro poslušati, da je razumel Filipove nerazločne besede. Zato je uho približal k njegovim ustom.

— Kako je bilo? Si jim kaj priznal?

Aleš je zaradi zbeganosti šele zdaj pomislil na različnost njunih obvez. Filip je bil povit s čistimi obvezami, njegove noge pa so bile zamotane v cunje.

— Kako? Kaj ne vidiš? Zdelali so me, da bi jim kmalu v rokah umrl.

— Kaj so hoteli vedeti?

— To, kar smo delali. Veliko pa že vedo.

Aleš je bil radoveden glede obvez.

— Kako, da so te tako lepo obvezali, ko je bilo zame škoda celo cunj?

— Krvavel sem in potem omedlel. Zavedel sem se na neki postelji, ko me je zdravnik mazal in obvezoval. Od tam so me prepeljali sem.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

43 povest

— Čudno. Kako da so naju dali skupaj, če vedo toliko? je motilo Aleša.

— To ugibam tudi jaz. Morda zato, da bi se takole nebogljena smilila drug drugemu?

— Tudi to je mogoče, a ne morem prav verjeti. To se bo šele pokazalo. Treba bo paziti in molčati.

Potem sta nekaj časa molčala in nabirala moči za nov pogovor. Aleš tudi ni skrival prizadetosti, ki jo je čutil zaradi Filipa, vendar se ga je vedno bolj oprijemala tesnoba. Od prejšnjega večera do zdaj se je zgodilo že toliko, da vsega ne bi bilo mogoče razumeti. Čutil je veliko praznino, nič takega, na kar bi se lahko oprl. Vse to pa mu je tudi lajšalo bolečine, ki so se oglašale in kljuvale vedno huje. Predolgo ne smem odlašati s pogovorom, kajti vsak trenutek naju lahko ločijo, si je rekel, in potrpežljivega Filipa, ki je medtem večkrat zatajevano vzdihnil, spet ogovoril:

— Če ne veš, zaprli so tudi vse tiste, ki so bili na sestanku in še več drugih.

— Tudi mene so plašili s tem, pa jim nisem verjel. Kako veš?

— Zaprt sem bil z njimi. V istem prostoru. Tudi oni so me videli.

Filip je nekaj časa molčal, pa spet slabotno vprašal:

— Ste se mogli kaj pogovoriti?

— Nič. In še čudno so me gledali. Nekako tako, kot bi bil jaz kriv, da so jih aretirali.

— Ne huduj se! Ljudje v takih trenutkih izgube razsodnost. Kaj pa o meni? So o meni hoteli kaj vedeti?

— Gestapovec je govoril le na splošno, o imenih pa ne dosti. Tvojega pa sploh ni omenil. Imel sem občutek, da me hočejo omajati tudi s tem.

Potem je utihnil. In ker se Filip ni oglasil takoj, je prišel na dan z vprašanjem, ki ga je mučilo:

— Kaj pa . . . Kaj je z Martino?

To je komaj izdavil, kajti bal se je kake trde resnice. Morda tudi ona že trpi med temi zidovi.

Filip ga je potolažil, ko je rekel, da je prav gotovo še zunaj, da tega sicer ne ve zanesljivo, vendar je prepričan, da se je umaknila. Če ne v gozd pa h kakemu sorodniku.

Sporočilo ni bilo zanesljivo, vsebovalo pa je tolažbo. Sicer pa kako naj bi to mogel Filip vedeti, če so ga zgrabili prav tedaj ali še prej kakor njega?

Aleš ni hotel s tem še naprej siliti vanj, saj sta bila oba prizadeta. Obmolknil je in urejal misli. Tega, kar se je zgodilo s Filipom, še ni mogel razumeti. Ni se skladalo prav z ničimer.

Potem se je z očitnim naporom spet oglasil Filip:

— Ne zameri, a ko so te mučili . . . si jim kaj povedal?

— Dolgo so me obdelovali in potem sem jim povedal marsikaj. Toda o tem, kar bi radi zvedeli, niti besedice, nobenega imena!

Iz obvez je prišlo nerazločno momljanje, potem pa vprašanje:

— Kdo nas je izdal? . . . Golob, kaj? On je vedel največ?

Aleš je zdaj zastokal. Na Goloba se je zanesel skoraj tako kakor nase. Kaj pa ona, Roza? Kdo ve? Iz Filipovih ust je beseda o izdajalcu zvenela tako čudno. Drugače, kakor druge, ki so bile vse bolj ali manj nejasne. To je bilo vendar poglavitno vprašanje: kdo jih je izdal! Morda pa zanje že ne ve več. To vprašanje je bilo zanimivo prej, ko bi ga še lahko prijeli. Med temi zidovi, ko je šlo že za posledice, za življenje in smrt, je to preraščalo v novo vprašanje.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Na 34. ločenih sejah vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica 13. novembra so delegati razpravljali o osnutku družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1986—1990, h kateremu so imeli več dopolnil in pripomb svoje delegatske baze. Potrdili so tudi osnutek sprememb in dopolnil poslovnika občinske skupščine Radovljica in spremembe 13. člena družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji. Na osnovi širokih predhodnih razprav v vseh DPO in na izvršnem svetu so sprejeli stališča v zvezi z materialnim stanjem SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica. Sprejeli so tudi predlog sprememb in dopolnitev periodičnega delovnega načrta vseh treh zborov skupščine občine za četrto tromesečje 1985.

● Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine Radovljica sta na ločenih sejah sprejela osnutek odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti, osnutek odloka o davku na promet nepremičnin v občini Radovljica in osnutek odloka o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za investicije v proizvodnji hrane in sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986.

● Na svoji ločeni seji so delegati zbora krajevnih skupnosti poleg tega sprejeli tudi predlog odloka o financiranju krajevnih skupnosti in sklep o imenovanju nove ulice v Bohinjski Bistrici z imenom: Ulica Jeseniško-bohinjskega odreda.

● Pri občinski konferenci SZDL Radovljica in njenem predsedstvu je 32 raznih delovnih teles — koordinacijskih odborov, svetov in komisij. Predsedstvo OK SZDL je imelo v sedanjem mandatnem obdobju dveh let 23 rednih sej. Od teh sta bili dve zaradi slabe udeležbe nesklepčni. Po oceni nadzorne komisije OK SZDL so bili najbolj delavni koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja, za organizacijo proslav in prireditev, za SLO in DS, za družbene organizacije in društva, za varstvo okolja, za planiranje in stabilizacijo in za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi. Nekaj teh teles, ki nimajo značaj stalnega organa, bi po predlogu nadzorne komisije, brez vsake škode lahko tudi ukinili in jih zamenjali z občasnimi oblikami dela.

● Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na 132. seji 12. novembra potrdil osnutek odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb v prvem tromesečju 1986 in osnutek odloka o spremambah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1985. Sprejel je tudi delovni osnutek odloka o proračunu občine za leto 1986, razen tega pa tudi sklepa o javni predstavitvi zazidalnih načrtov poslovnoobrtne cone v Lescah in obrtne cone Lisice na Bledu. Obravnaval je še poročilo o likvidacijskem postopku DO Kreda Bled, analizo organiziranosti uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko in poročilo o vajah. Podprl je predlog kadrovske službe skupščine občine Jesenice o imenovanju članov izpitne komisije v Izpitnem centru Jesenice. Člani izvršnega sveta so sprejeli tudi več stališč do predlogov in pripomb delegatov in delovnih teles, posredovanih h gradivu za 34. ločene seje vseh treh zborov skupščine občine Radovljica.

● Do 4. novembra 1985 je bilo po podatkih OK SZDL Radovljica predlaganih za predsednika skupščine občine pet, za podpredsednika trije, za predsednika zbora združenega dela pet, za podpredsednika pet, za predsednika zbora krajevnih skupnosti in za podpredsednika šest kandidatov; za predsednika družbenopolitičnega zbora sta bila predlagana dva kandidata, za podpredsednika eden; za predsednika izvršnega sveta so bili predlagani trije ter 15 možnih kandidatov za člane izvršnega sveta.

● V temeljnih okoljih v KK SZDL in po osnovnih organizacijah sindikata so bili po drugem kolu kot možni kandidati za predsednika skupščine občine Radovljica, ki bo izvoljen prihodnjo pomlad, predlagani: dosedanji predsednik Bernard Tonejc iz Lesc, Stanko Habjan iz Krope, Janez Smole iz Lesc, Pavel Žerovnik iz Radovljice in Jože Vidic iz Radovljice. Vendar pa seznam možnih kandidatov še ni zaključen.

● V radovljiški občini potekajo seje osnovnih organizacij ZK. Člani ZK se namreč dogovarjajo o svojih nalogah pri izvedbi predvolilnih opravil za vodstva ZKS in za delegate v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in SIS. V OO ZK v OZD je v ospredju razprav uresničevanje in doseganje proizvodnih programov in resolucijskih ciljev.

● Pred dnevi so v občini Radovljica potekali delovni razgovori predsednika izvršnega sveta občinske skupščine in sekretarja OK ZKS z direktorji in predsedniki delavskih svetov iz delovnih organizacij. V središču pozornosti so bila vprašanja v zvezi z doslednim izvajanjem proizvodnih nalog, ustvarjanja in razporejanja dohodka na osnovi ustreznih rezultatov dela ter tekoče naloge v izvajanju gospodarske politike v občini, s posebnim pudarkom na stabilizacijskih ukrepih.

● Na 16. seji predsedstva in sekretariata OK ZSMS Radovljica 8. novembra so sprejeli stališča v zvezi z delegatskim gradivom za 34. sejo družbenopolitičnega zbora. Največ so razpravljali o dogovoru o delu novih organov in vodstva OK ZSMS, ki so jih izvolili na programsko volilni seji 17. novembra.

● Na osnovi predlogov možnih kandidatov je predsedstvo OK ZSMS Radovljica predlagalo vsem svojim osnovnim organizacijam ZSMS v občini, da preko svojih delegatov na volilno-programski seji OK ZSMS izvolijo za predsednika Miha Potočnika za podpredsednika pa Viktorja Oblaka ali Darjo Odar. Za sekretarja sta bila predlagana Zdravko Novak in Rafael Podlogar. Za trinajstčlansko predsedstvo OK ZSMS delegati lahko izbirajo med enaindvajsetimi evidentiranimi mladinci in mladinkami.

● Po sklepu predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Radovljica in v skladu z določili statuta bo za volilno programsko konferenco občinske organizacije ZZB NOV marca 1986 izvoljenih 105 delegatov iz vseh krajevnih organizacij in iz skupnosti borcev domicilnih enot. Po enega delegata bodo izvolili v vsaki krajevni organizaciji ZB NOV, od 30. do 60-članske organizacije bodo volile po dva, in nato še na vsakih trideset članov po enega delegata.

● Občinski svet ZSS Radovljica je poslal vsem osnovnim organizacijam in konferencam osnovnih organizacij sindikata osnutke gradiva za 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Gradivo bo v razpravi do konca leta 1985. Do takrat bodo na občinskem svetu ZSS zbirali pripombe in predloge. V določenih okoljih bodo organizirali posebne razprave, ki se jih bodo udeležili tudi delegati za 11. kongres ZSS.

● Kot kaže, bodo mladi iz radovljiške občine letos bolj zagnano pričeli z idejnopolitičnim izobraževanjem kot v zadnjih letih. V dogovoru z Delavsko univerzo je komisija za idejnopolitično delo pri OK ZSMS Radovljica že pripravila program letošnje mladinske politične šole. Ta se je že začela in bo trajala ves november in december. Obravnavali bodo aktualna vprašanja, ki mlade najbolj zanimajo. Poskrbeli so za kakovostne predavatelje, ob zaključku pa načrtujejo poučen izlet, verjetno tudi ogled jedrske centrale v Krškem.

● Na osnovi javne razprave po KS in OZD o družbenem planu občine Radovljica je izvršni svet predložil skupščini občine, da kot prednostne naloge v gospodarstvu in družbenem razvoju občine do leta 1990 uvrsti: preureditev gospodarstva, zagotavljanje oskrbe s pitno vodo, odravo ključnih problemov pri odvajanju odplak in varstvu vodà, obnovitev in gradnjo cest, ki so odločilne za razvoj gospodarstva, osnovno zdravstveno varstvo, zagotovitev osnovnošolskih prostorov, rešitve v socialni politiki in v družbenih dejavnostih, ki naj bi povečale naravni prirastek prebivalcev v občini.

● V večini osnovnih organizacij sindikata v radovljiški občini so se dogovorili, da v vseh OZD valorizirajo obračun boleznin za bolezenske izostanke do 30 dni. Spričo tega so se predsedniki osnovnih organizacij zavzeli tudi za sprejem ustreznih samoupravnih odločitev. Glede upoštevanja nadurnega dela v pokojninsko osnovo pa bodo še v novembru v vseh OZD svoja mnenja posredovali delegati na skupščini SPIZ.

● Območna vodna skupnost Gorenjske je z letošnjim izvajanjem svojega programa kljub vsem težavam lahko zadovoljna, saj je večino nalog dobro opravila. Za objezersko kanalizacijo na Bledu — od Kazine do priključka pri hotelu Toplice — je namenila 11 milijonov din. Podjetje za urejanje hudournikov je urejalo jez pod Zoisovim gradom v Bohinjski Bistrici in na Koprivnškem potoku. Začeli pa so tudi z urejanjem Save Bohinjke pri Ribnem, kjer bodo zaščitili obsavske pašnike od Sela do Bodešč.

● Kljub temu, da spada občina Radovljica med razvitejše v naši republiki in da ima v primerjavi s številom prebivalstva sorazmerno visoko število kulturnih organizacij in društev, knjižnic, muzejev in spomenikov, se to ne odraža tudi v deležu, ki ga v tej občini namenjajo za kulturo. Ta znaša komaj 583 din na prebivalca, kar je najmanj na Gorenjskem in bržčas med najmanjšimi v Sloveniji. Za primerjavo naj služi podatek, da namenjajo za kulturo na prebivalca v Kranju 1.635 din, v Tržiču 994 din, v Škofji Loki 930 din in na Jesenicah 849 din. Tudi prispevna stopnja od bruto osebnih dohodkov zaposlenih za kulturo je v radovljški občini z 0,36 med najnižjimi v Sloveniji. To je tudi eden od vzrokov za zahtevo po večji skrbi za kulturo, ki so jo izrekli delegati skupščine SIS za kulturo in člani aktiva komunistov kulturnih delavcev v občini v zadnjih razpravah o družbenem planu.

● V Cankarjevem naselju, najbolj gosto poseljenem delu Radovljice, so z novim objektom za trgovske lokale in obrtne delavnice sicer zadovoljili potrebe potrošnikov, stanovalcev v tej ulici, hkrati pa so si s tem nakopali kup nevšečnosti in težav. To so poudarili tudi na zborih krajanov, ko so terjali od pristojnih v krajevni skupnosti in občini, da preprečijo parkiranje po pločniku poleg stanovanjskih hiš. Pri vsem tem pa je nad trideset parkirišč za objektom namenjenih voznikom, ki obiskujejo lokale, vedno praznih. Pritožili so se tudi nad nočnimi kalilci miru.

● V osnutku družbenega plana občine Radovljica je predvideno, da bo Kulturna skupnost Radovljica v srednjeročnem obdobju 1986—1990 sofinancirala naravnovarstvene akcije Triglavskega narodnega parka v vseh petih letih v znesku 4,9 milijona din, po cenah iz leta 1985. Ustrezni delež prispeva tudi slovenska kulturna skupnost. V enakem sorazmerju kot radovljiška naj bi akcije TNP sofinancirali kulturni skupnosti občine Jesenice in Tolmin.

● V soboto, 9. novembra zvečer, je v dvorani kulturnega doma v Železnikih gostoval Komorni moški zbor DPD Svoboda iz Podnarta. Pod vodstvom pevovodje Egija Gašperšiča se je skupaj z mešanim pevskim zborom domače Iskre predstavil s celovečrnim koncertom.

V KS PODMEŽAKLA TUDI VEČ POBUDE IN AKTIVNOSTI S STRANI KRAJEVNE SAMOUPRAVE IN OBČANOV

Krajevna skupnost Podmežakla s 4,53 kvadratnih kilometrov površine in 1.820 prebivalci (po zadnjem štetju) je verjetno eno redkih naselij, kjer je bilo prelitega toliko znoja pri gradnji skromnih delavskih domovanj in pri povojni izboljšavi. Po vsem tem bi človek pričakoval mnogo večjo zavzetost krajanov in krajevne samouprave pri nadaljnjem izboljševanju bivalnega okolja prebivalcev.

Prav gotovo so bile po osvoboditvi in še zlasti v zadnjih desetih letih dosežene nekatere izboljšave, še zlasti pri urejanju cest in hiš v zasebni lasti. Izboljšala, ne pa tudi uredila, se je cestna razsvetljava, uvedena je lokalna avtobusna proga, predvsem za delavske prevoze, marsikaj, kar pa je bilo že urejeno in to z udarniškim delom, pa propada. V krajevni skupnosti so dobili tudi nekaj novih organizacij združenega dela, ki pa, kot kaže, ne najdejo načina, kako bi se tudi vključile v reševanje krajevnih problemov. Ostaja pa še veliko problemov in nalog, o katerih se sicer že dolgo govori pa tudi piše, nerešenih.

Težko bi presodili, ali gre za zapostavljanje tega območja ali za premajhno iniciativo in aktivnost krajanov in krajevne samouprave. Skoraj verjetno gre za oboje, kajti gre za probleme in naloge, ki bi jih z večjo angažiranostjo lahko rešili že v sami krajevni skupnosti, pa tudi za take, ki bi jih morali reševati v okviru občine, in ne nazadnje tudi s tem prisotnimi organizacijami združenega dela.

Med najbolj zaskrbljujoče vsekakor sodi tako imenovano barakarsko naselje, v katerem živi mnogo več prebivalcev, kot je normalna zmogljivost, daleč pod minimalnimi kulturnimi pogoji življenja. Prebivalci so tudi dnevno ogroženi pred nevarnostjo požarov, ki se lahko končajo tudi tragično, saj so vse električne napeljeve preobremenjene, prebivalci pa uporabljajo tudi druge ogrevalne naprave. Problem zadeva tako minimalni bivalni standard kakor tudi vprašanje varnostne zaščite prebivalcev, poleg, seveda, okolja, ki je skladišče odpadnega železa in druge ropotije in umazanije. Leta in leta govorimo o tem, naselje pa ostaja in z njim problemi, pa vendarle so v njem delavci z družinami, ki združujejo delo v Železarni in drugih organizacijah združenega dela, ki bi že davno morale rešiti ta problem.

Širšo družbeno rešitev zahteva tudi cesta od podvoza do savskih obratov oz. TOZD Železarne, ki gleda na nosilnost in osni pritisk težkih tovornjakov, ki tam vozijo in glede varstva ostalih koristnikov ceste, zahteva nujno rešitev. Neurejenih je tudi še nekaj odsekov cest, razsvetljava in druge komunalne naprave. Še vedno je odprto vprašanje trgovinskega prostora, ki je star in neustrezen, vprašanje gradenj stanovanjskih objektov in verjetno še kaj.

Pa tudi sicer ostaja vrsta vprašanj, ki bi jih z večjo angažiranostjo lahko rešili krajani s svojo krajevno samoupravo sami. Koliko je bilo, na primer, potrebnih udarniških ur in žuljev pri urejanju parka v Podmežakli, ki propada. Koliko je še neorganiziranih odlagališč razne šare in ropotije, polomljenih ograj in podobno. Ograja ob nogometnem igrišču s polomljenimi betonskimi nosilci že ogroža mimoidoče. Zanemarjena je Prešernova cesta in neizkoriščeni lokali. Prebivalci si želijo lokalni avtobusni prevoz tudi v dopoldanskih in popoldanskih urah. O telefonu in telefonskih priključkih se le govori, naredi pa nič.

Verjetno bi lahko še naštevali odprta vprašanja in probleme, vendar smo s tem hoteli le spodbuditi krajevno organizacijo SZDL in ostale družbenopolitične organizacije in krajevno samoupravo, da bi se morali teh vprašanj bolj organizirano in zavzeto lotiti. Slab odziv vabljenih na raznih sestankih in sejah namreč kaže, da manjka zavzetosti pa tudi odgovornosti nekaterih najbolj odgovornih v krajevni skupnosti. Mnogo tega bi namreč lahko rešili z lastno aktivnostjo, druge naloge z dogovarjanjem med organizacijami združenega dela v krajevni skupnosti in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, nekatere pa z bolj organiziranim in odločnim nastopom delegatov krajevne skupnosti v delegatskih skupščinah.

Ta vprašanja in naloge smo načeli tudi zato, ker smo tik pred sprejemanjem novih srednjeročnih in dolgoročnih družbenih planov razvoja, od temeljnih samoupravnih skupnosti navzgor. Prav to pa je priložnost, da se v krajevnih skupnostih čimbolj interesno združujejo krajani in v okviru svojih družbenopolitičnih organizacij in organov krajevne skupnosti sodelujejo pri oblikovanju planskih dokumentov. In ne nazadnje zato, ker danes zelo radi kritiziramo in kažemo na krivdo drugih, ne da bi sami kaj več naredili in prispevali za reševanje odprtih problemov in nalog.

SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA DRUŠTVA UPOKOJENCEV OBČINE

Na seji so člani koordinacijskega odbora pod vodstvom predsednika Janka Burnika obravnavali nekaj važnih vprašanj, ki se nanašajo na več kot pet tisoč upokojencev, ki bivajo na območju občine Jesenice. Na seji so bili predstavniki vseh šestih društev upokojencev.

Poleg pregleda izvrševanja sklepov 7. seje so obravnavali še naslednje točke dnevnega reda: polletno finančno poročilo, probleme ustanovitve občinske zveze DU Jesenice, priprave na volitve v letu 1986, akcijski program o vprašalnikih, ki zadevajo zagotavljanje ustreznih življenjskih pogojev v starosti — pobuda medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, sredstva sklada za gradnjo domov in stanovanj za upokojence.

Finančno poročilo so člani sprejeli ter potrdili pravilnost poslovanja. Več pozornosti pa so posvetili vprašanju možnosti ustanovitve občinske zveze DU upokojencev v občini Jesenice. Razpravljali so o prostorih zveze in o delegatih za ustanovno konferenco. Predsednik Janko Burnik je člane seznanil z vsebino razgovora o prostorih s pristojnimi organi. Sedanji položaj je zelo kritičen in kaže, da ga bodo lahko rešili šele konec leta 1986 ali na začetku 1987.

Člani koordinacijskega odbora so se strinjali, da delavki, zaposleni na DU Jesenice, ki stanuje v stanovanju v domu društva, zagotovi novo stanovanje iz sklada za gradnjo domov in stanovanj za upokojence; prav tako pa so zahtevali, da se prostor za občinsko zvezo išče tudi drugod, kajti izpraznjene prostore v domu Društva upokojencev Jesenice društvo potrebuje za svojo dejavnost, saj so sedanji prostori premajhni. Mnenje članov KO je, da bi morali prostor dobiti v bližini ostalih občinskih organizacij.

Seznanjeni so bili tudi s pripravami na volitve in s sklepi sestanka, ki je bil 6. novembra na medobčinskem svetu SZDL v Kranju (akcijski program o vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje ustreznih življenjskih pogojev v starosti, predvideva, da bodo morali tudi v občinskem merilu organizirati enak sestanek ter se dogovoriti o konkretnih neposrednih nalogah v okviru jeseniške občine).

Precej kritično so obravnavali neodgovorno ravnanje z občinskim skladom za gradnjo domov in stanovanj za upokojence.

V zvezi z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu v SR Sloveniji in z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji, je skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za srednjeročno obdobje 1981—1985 sprejela samoupravni sporazum in programsko usmeritev o skladu za gradnjo domov in stanovanj za upokojence. S temi akti je določeno, da se za sklad še naprej vplačujejo sredstva v višini 4 % prispevka od skupaj izplačanih pokojnin z varstvenim dodatkom, in sicer redno mesečno. Tako zbrana sredstva se delijo po posameznih občinah, za gradnjo ali sanacijo domov za upokojence, za reševanje stanovanjskih vprašanj upokojencev z nakupi, gradnjo ali obnovo družbenih stanovanj namenjenih upokojencem, pa tudi za individualna posojila upokojencem za obnovo njihovih lastnih stanovanj oziroma stanovanjskih hiš, če se s tem rešijo njihovi stanovanjski problemi.

Po podatkih o stanju sklada, ki pripada občini Jesenice, sklepamo, da se ta zelo slabo izkorišča. V letu 1984 je ostalo več kot štiri in pol stare milijarde, v letu 1985 pa je vsota presegla dvanajst starih milijard. V občini Jesenice so se ta sredstva v glavnem izkoriščala za domova upokojencev dr. Franceta Berglja na Jesenicah in dr. Benedika v Radovljici ter za nakup stanovanj za upokojence. Niso pa se uporabljala za individualna posojila za adaptacijo lastnih stanovanj in stanovanjskih hiš, pa čeprav je precej upokojencev, ki so vrsto let vse svoje prihranke vlagali v gradnjo lastnih stanovanj in hiš. Če bi na koncu leta izkazovali primanjkljaj skladu, bi prav gotovo pomagali marsikateremu upokojencu, ki je na stara leta skupno z otroki začel graditi novo hišo ali stanovanje.

Sprejeli so sklep, da tudi na Jesenicah del sredstev iz tega sklada namenijo za individualna posojila upokojencem in jim pomagajo obnavljati stanovanja in hiše.

Na seji KO so razpravljali tudi o pogojih za pridobivanja varstvenega dodatka. Od pravne službe SPIZ bodo zahtevali natančna navodila ter tako pomagali tistim, ki naj bi imeli pravico do varstvenega dodatka.

Stane Torkar

POTREBE PO KADRIH V LUČI ŠTIPENDIJSKIH RAZPISOV

Članek, ki ga je za 30. številko Železarja prispeval Roman Lavtar, je s svojo aktualnostjo in tehtnostjo gotovo spodbudil k razmišljanju mnoge, ki se srečujemo na področju planiranja, zaposlovanja, poklicnega usmerjanja, štipendiranja in zaposlovanja. Avtor je povzel podatke za članek Kako se godi usmerjencem in usmerjenemu izobraževanju iz raziskave Koncepcija usmerjanja v izobraževanje in delo, ki jo je za Slovenijo izdelal Pedagoški inštitut Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje zbira vrsto podatkov, s katerimi želimo avtorjevo razmišljanje osvetliti za ožji gorenjski in predvsem jeseniški prostor. Prispevek nas je seznanil z najpomembnejšimi ugotovitvami o tem, kakšni so prvi uspehi srednjega usmerjenega izobraževanja. Beremo, da so nekateri etapni cilji doseženi, da pa z materialnega in strokovnega vidika reformi zmanjkuje sape. Seveda ni namen še naprej povzemati ugotovitve, iz obsežne problematike smo izbrali le nekaj vsebin. Postregli bomo s podatki o kratkoročnih potrebah jeseniškega združenega dela, o razpisih kadrovskih štipendij in o deležu jeseniških osmošolcev, ki se vpisuje v srednje usmerjeno izobraževanje.

Kako je torej z načelno usmeritvijo reformiranega šolstva, naj se izobraževalni sistem prilagaja potrebam združenega dela? Po predstavitvi potreb po delavcih v jeseniški občini se bomo pridružili avtorju, ki pove, »da bi usposobljenost kadrov morala biti večja od trenutnih potreb, ker je to edini izhod iz eksistenčne in tehnološke odvisnosti . . .«

Povpraševanje po delavcih je z vidika izobrazbene strukture nezahtevno. Na sliki smo predstavili tudi podatke za SR Slovenijo (podatki iz Analize razvojnih možnosti zaposlovanja v letih 1986—1990 za SRS, Zveza skupnosti za zaposlovanje). Jeseniško združeno delo povprašuje po slabše izobraženih delavcih kot Slovenija, kar ima gotovo korenine tudi v slabši izobrazbeni strukturi zaposlenih. Iz popisnih podatkov v letu 1981 vidimo, da so bili na Jesenicah 104 delavci z visoko šolo premalo, da bi bili na ravni Gorenjske oziroma celo 267 premalo, da bi bili v poprečju SRS. Podobno je z delavci, ki imajo višješolsko izobrazbo, primanjkljaj do gorenjskega poprečja je bil približno 90 oseb, do slovenskega pa 178 delavcev. Če bi hoteli v jeseniški občini doseči izravnavo deležev s SRS (na osnovi podatkov popisa 1981), bi morali glede na redni priliv iz šol dodati 3,4 letnega priliva z višjo izobrazbo in kar 5,3 letnega priliva z visoko izobrazbo.

Videli smo torej, kakšno izobrazbeno strukturo pričakuje zastarelo jeseniško gospodarstvo za kritje tekočih potreb. Zato ne kaže razumeti načelne usmeritve usmerjenega izobraževanja, saj se izobraževalni sistem prilagaja potrebam združenega dela, tako, da bi izhajali iz današnjih potreb. V jeseniški občini smo se dogovorili, da se bomo oprli le na domače kadre, ti pa so že sedaj neprimerno bolje izobraženi v primerjavi s tekočim povpraševanjem po delavcih. Podatke predstavljamo v zadnjem stolpcu na sliki 1 in kažejo priliv jeseniških učencev in študentov v ponudbo kadrov.

Izobraževanje poteka na višjih zahtevnostnih stopnjah, je pa še vedno premalo tistih na višjih in visokih šolah, da bi lahko ujeli slovensko poprečje.

Roman Lavtar nas v svojem prispevku seznanja z zaskrbljujočim dejstvom, da v posameznih slovenskih območjih več kot dvajset odstotkov osnovnošolcev ne nadaljuje šolanja, pač pa se takoj zaposlijo, in da to nazadovanje gotovo ni bil cilj šolske reforme. Na Gorenjskem se s takimi trendi ne srečujemo, v jeseniški občini pa celo ugotavljamo dokaj ugodno stanje. Prva generacija, ki je odšla iz osmega razreda v srednje usmerjeno izobraževanje, je bila rekordna po obsegu. Od 392 učencev se ni vključilo v UI le za en odstotek učencev; naslednje leto so od 335 učencev ostali zunaj usmerjenega izobraževanja štirje odstotki, nato od 339 učencev nekaj nad dva odstotka, in nato od ene najbolj skromnih skupin (316 učencev) odstotek in pol.

Med razloge za te ugodne podatke se gotovo uvršča struktura gospodarstva v občini. Na kmetijah mladi ne ostajajo, saj je aktivnega kmečkega prebivalstva v skupnem aktivnem prebivalstvu le okoli odstotka in pol. Tudi deleža nosilcev obrti in zaposlenih v zasebnem sektorju sta v naši občini zelo skromna. Združeno delo zaposlovanju petnajstletnikov ni naklonjeno, saj ponuja njegova struktura za ljudi brez strokovne izobrazbe največ dela v treh ali več izmenah in nemalokrat gre za večje fizične napore. Svoje pa gotovo prispeva precej široka paleta vzgojno-izobraževalnih programov v občini, ki jih mladina lahko izbira.

Kot zadnje želimo s konkretnimi podatki ilustrirati še štipendijske razpise. Splošna ugotovitev tudi v drugih občinah je, da je štipendijska politika združenega dela še vedno preveč usmerjena h kratkoročnim ciljem. Skušali bomo predstaviti gibanja na tem področju za pet let in oceniti, kje je jeseniška občina med ostalimi gorenjskimi občinami.

Na sliki so prikazani podatki, ki ponujajo naslednje ugotovitve:

— Število razpisanih kadrovskih štipendij v jeseniški občini raste. Razpis je po petletnem obdobju obsežnejši za trinajst odstotkov.

— Prezgodaj bi se zadovoljili s tem napredkom, če ne bi ocenili kadrovskega štipendiranja v primerjavi z ostalimi gorenjskimi občinami. Pred leti (v načrtih zaposlovanja) dogovorjeni obseg kadrovskega štipendiranja, to sta najmanj dve na novo razpisani kadrovski štipendiji na sto zaposlenih, smo presegli v vseh gorenjskih občinah. Žal pa je to preseganje v jeseniški občini najbolj skromno:

Tabela 1: Število in delež razpisanih kadrovskih štipendij 1985/86 glede na število zaposlenih

občina	razpis 85/86 štev.	popr. štev. zaposlenih 84 (družb. in zasebni sektor)	razmerje razpis : zaposleni a:b
	a	b	
Jesenice	414	14.715	2,8
Kranj	1.068	33.996	3,2
Radovljica	388	12.909	3,0
Škofja Loka	692	15.438	4,5
Tržič	218	6.282	3,5
Skupaj:	2.798	83.340	3,4

— Prav tako ne smemo biti zadovoljni z izobrazbenim sestavom ponudbe. Slika 2 sicer kaže na določen napredek, ne samo glede obsega, temveč tudi glede strukture kadrovskega razpisa. Posebej je prikazana tudi občina Kranj, ki po kvaliteti razpisov na Gorenjskem močno prednjači.

Plast štipendij za skrajšane programe (stopnja II), ki je bila neprimerno obsežna vse do šolskega leta 1984/85, je v zadnjih dveh letih močno upadla, a je še vedno med najdebelejšimi na Gorenjskem. Za šolsko leto 1985/86 je bil višji delež le v Tržiču, drugod pa pomembno nižji (8,8 % v Radovljici, 7,4 v Škofji Loki, 2,8 v Kranju). Podobna razmerja med občinami so tudi pri izobrazbenih stopnjah III in IV (dve in triletno izobraževanje). Za tekoče šolsko leto je na Jesenicah sedem štipendij od desetih namenjenih za največ triletno šolanje, v Radovljici celo osem, vmes sta škofjeloška in tržiška občina. Razmerje pa je razmeroma ugodno v Kranju, kjer je samo še polovica celotnega štipendijskega razpisa namenjena do tri leta trajajočemu šolanju.

Za štiriletno šolanje najdemo spet največji delež v občini Kranj (20,1 %), sledijo občine Tržič (17,4 %), Jesenice (14,2 %), Škofja Loka (12,6 %) in Radovljica (10 %).

Delež štipendij za višje in visoke šole v Sloveniji po podatkih v članku Romana Lavtarja upada. Takega upadanja na Gorenjskem nismo zabeležili, v Kranju se je v petletnem obdobju celo podvojil. Tudi ostale občine so ob manjših nihanjih napredovale, a manj strmo kot kranjska. Med ostalimi štirimi občinami je napredek še najbolj viden v jeseniški, vendar se takoj pojavi dvom, ali jeseniško združeno delo zadosti spodbuja šolanje na višjih in visokih šolah, da bi pospešilo izravnavanje zaostankov pri številu zaposlenih z višjo in visoko šolo za gorenjskim in republiškim poprečjem.

Na kadrovskem področju gre za procese, ki se le počasi razvijajo. Zato tudi ne smemo pričakovati velikih skokov tudi na področju planiranja kadrov, katerega sestavni del so razpisi kadrovskih štipendij. Mogoče bomo v eni prihodnjih številk dodali še kak podatek o tem, kako se je mladina odzivala na kadrovske razpise, katere delovne organizacije v naši občini so največji štipenditorji, kje ostajajo kadrovske štipendije nepodeljene.

Za današnji sestavek so vzeti podatki, poleg že navedenega vira, še iz poročil: mag. F. Belčič, Prva ocena razpisa kadrovskih štipendij za šolsko leto 1985/86; M. Pogačnik in F. Thaler — Kadrovsko štipendiranje v občini Jesenice za šolsko leto 1984/85; F. Thaler ob sodelovanju mag. F. Belčič — Demografska in kadrovska projekcija v občini Jesenice do leta 2000.

Francka Thaler

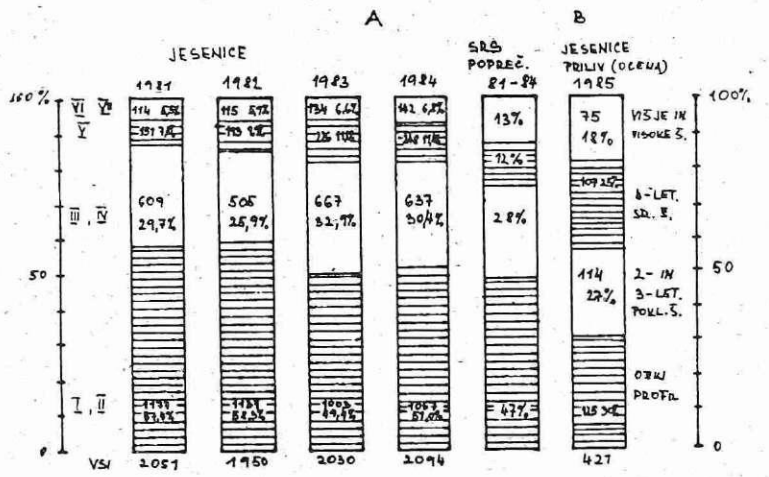

A — pregled tekočih potreb po delavcih in pripravnikih
— v občini Jesenice v obdobju od 1981. do 1984. leta
— v SRS (poprečje 1981/84)
B — ocena priliva iz šol za jeseniško občino

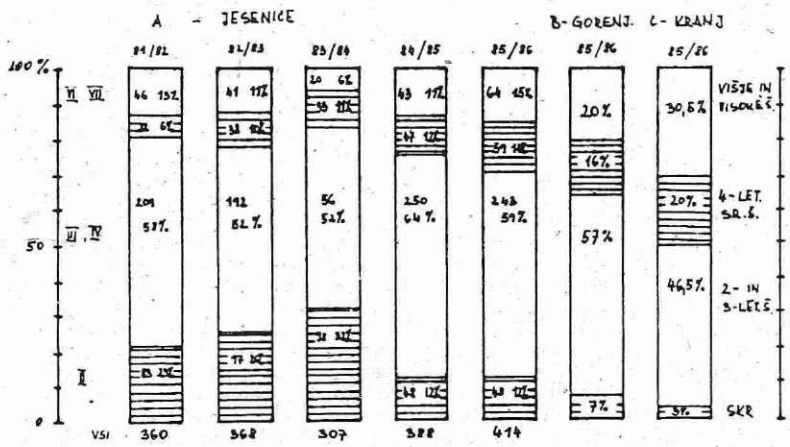

A — razpisi kadrovskih štipendij v občini Jesenice za pet šolskih let, v celoti in v odstotkih
B — razpisi kadrovskih štipendij za šolsko leto 1985/86, poprečje za Gorenjsko, v odstotkih
C — razpis kadrovskih štipendij za leto 1985/86 — občina Kranj, v odstotkih

PRIZNANJE ZA USMERJANJE V VOJAŠKE POKLICE

V novembru letos je praznovala Splošna srednja vojaška šola Franc Rozman-Stane v Ljubljani deset let dela. Ob tej priložnosti so bila izrečena tudi nekatera priznanja tistim, ki se posebej prizadevajo pri usmerjanju mladine v vojaške poklice. Tako priznanje je dobil tudi oddelek za ljudsko obrambo pri skupščini občine Jesenice.

Za usmerjanje mladine v vojaške poklice si ne prizadeva le oddelek za ljudsko obrambo. Pri občinski konferenci SZDL je imenovana posebna komisija, ki jo sestavljajo člani družbenopolitičnih organizacij, šolski svetovalni in pedagoški delavci ter delavci strokovne službe skupnosti za zaposlovanje. Žal, njeno delo ni dovolj opazno. Glavnino celotnega usmerjanja opravljajo osnovne šole, lahko rečemo, da imajo le-te največ zaslug za povečano zanimanje za šolanje v vojaških šolah.

Šolske svetovalne službe imajo v svojih delovnih programih vključeno tudi informiranje učencev o možnostih šolanja za vojaške poklice, kar opravljajo skupaj z delavci strokovne službe pri skupnosti za zaposlovanje. Učence seznanimo, da lahko izbirajo med približno sedemdesetimi poklici, za katere se lahko usposobijo v vojaških šolah. To so poklici, v katerih je delo prav tako pestro, mnogokrat pa še bolj, kot v marsikaterem nevojaškem poklicu, saj je področje dela nižjih oficirjev in oficirjev reševanje organizacijskih, izobraževalnih, obveščevalnih, političnih in taktičnih ter drugih nalog. Za vse pa je značilno, da temeljijo na najsodobnejših tehničnih dosežkih.

Omenili bomo le nekatere:

Učenci, ki si izbirajo enega izmed poklicev, ki jih opravljajo nižji oficirji, se bodo vpisali v Srednjo vojaško šolo kopenske vojske v Sarajevu. Absolventi te šole so po štirih letih šolanja usposobljeni za pedagoško in komandno delo v protiletalski obrambi, inženiriji, v oklepnih, topniških in pehotnih enotah.

Diplomanti Srednje tehniške šole kopenske vojske v Zagrebu so usposobljeni za vzdrževanje elektrotehničnih naprav in vzpostavljanje zvez za graditev in vzdrževanje najrazličnejše motorne tehnike, za učinkovito obrambo pred atomskim, biološkim in kemičnim orožjem ter za načrtovanje in organiziranje prometa in transporta.

Zelo privlačna so dela in poklici, za katere se je možno usposobiti v Letalski tehnični vojaški šoli v Rajlovcu. Diplomanti te šole so specializirani za različna strokovna opravila v letalski in radarski tehniki.

Za potrebe vojne mornarice se učenci usposabljajo v Mornariški tehniški srednji vojaški šoli v Splitu. Tudi vojaška intendantska služba ima svojo posebno šolo v Sarajevu.

Poleg tega sta še dve šoli za strokovne delavce, in sicer za vojaško tehniške poklice v Zagrebu in za letalsko tehniške poklice v Rajlovcu. Na teh dveh šolah se je možno vpisati le v tretji razred, medtem ko je na ostalih, prej omenjenih šolah, mogoč vpis v prvi in tretji razred. Kot posebnost šole za strokovne delavce v letalsko tehniških poklicih v Rajlovcu omenjamo, da se od letos dalje lahko vpisujejo ne samo fantje, pač pa tudi dekleta, in sicer za poklice elektromehanske, aviomehanske, radarsko-računalniške in gumarske stroke. Dekleta se že zanimajo za šolanje v vojaških šolah, vendar kljub tej novosti svojih želja še ne morejo uresničiti takoj po končani osnovni šoli, ker je vpis mogoč le v tretji razred.

Za naše učence sta od vseh vojaških šol zanimivi predvsem Splošna srednja vojaška šola Franc Rozman-Stane v Ljubljani in Splošna letalska srednja vojaška šola v Mostarju. Žal imata ti dve šoli najzahtevnejše pogoje za sprejem učencev in sta mnogim, ki se za to zanimajo, nedosegljivi. Ljubljanska šola, ki postavlja ob sprejemu, prav tako kot letalska v Mostarju, precej hude kriterije glede znanja, sposobnosti, spretnosti in zdravja, je predvsem pripravljalnica za bodoče gojence Vojaške akademije kopenske vojske v Beogradu, za najboljše pa tudi za druge vojaške akademije. Okrog devetdeset odstotkov maturantov te edine slovenske vojaške šole nadaljuje študij na visokih vojaških šolah. Posebej želimo opozoriti še na možnosti vpisa na obe splošni srednji vojaški šoli. Ni nujno, da se učenci vpišejo po končani osnovni šoli v prvi razred, pač pa je mogoč vpis tudi v drugi in tretji razred.

Vsako šolsko leto ugotavljamo, da raste število učencev, ki si izberejo vojaški poklic, vendar se končno število vpisanih skrči.

Kje so glavni vzroki za to?

Starši pogosto nasprotujejo odločitvi za oficirski poklic. Učenci so pri petnajstih letih res še zelo mladi in pogosto tudi premalo zreli za tako odločitev. Vojaške šole pa so, razen ljubljanske, precej oddaljene. Prav ta oddaljenost predstavlja težko oviro pri odločanju.

Druga ovira je prenizek učni uspeh. Učni programi v vojaških šolah so zelo zahtevni. Poskrbljeno je sicer za pomoč vzgojiteljev in inštruktorjev, vendar je za uspešno šolanje kljub temu potrebno ustrezno predznanje. Učenci morajo v osnovni šoli dosegati najmanj dober učni uspeh, da se lahko prijavijo na razpis.

Učenci se morajo pred sprejemom izkazati z uspešno opravljeno preizkušnjo v znanju, sposobnostih, spretnostih ter z odličnim zdravjem. Tudi te zahteve često onemogočijo našim učencem uresničitev njihove odločitve.

V letošnjem šolskem letu je šest učencev, ki imajo namen nadaljevati šolanje v eni od vojaških šol. Še vedno je čas, da se za vojaški poklic odločijo tudi učenci, ki doslej še niso razmišljali o tej možnosti. Kandidatom in seveda njihovim staršem svetujemo, da se temeljito seznanijo z bistvenimi vsebinami izobraževanja, z zahtevami za sprejem, s pisano ponudbo poklicev in z delovnimi nalogami.

Zvezni sekretariat za narodno obrambo pripravi vsako leto razpis za sprejem v srednje vojaške šole in vojaške akademije. Ne čakajte na razpis, pač pa se že prej seznanite pri šolskih svetovalnih delavcih, pri skupnosti za zaposlovanje ali na oddelku za ljudsko obrambo pri občinski skupščini.

Magda Pogačnik

RAZSTAVA DELAVSKE USTVARJALNOSTI

V šoli smo se pri pouku samoupravljanja s temelji marksizma dogovorili, da si ogledamo razstavo delavske ustvarjalnosti. Tako smo pri pouku SMT združili teorijo in prakso, kar je zelo pomembno, saj bomo šolanje kmalu končali in se zaposlili v tovarni, kjer sta samoupravljanje in delovni proces povezana ravno tako kot pri pouku STM.

Razstava je bila odprta od 11. do 23. oktobra. Odprta je bila v počastitev dneva inovatorjev. Na razstavi so sodelovali: Železarna Jesenice, Kovinoservis Jesenice, Iskra TOZD PTN Blejska Dobrava, Tehnični biro Jesenice, Kovin Jesenice in tudi naša šola, CSUI Jesenice.

Razstava, ki letos ni bila prvič, in upam, da tudi ne zadnjič, je bila zelo dobro pripravljena. Na njej so bili razstavljeni razni izdelki, ki pa si jih je ogledalo zelo malo Jeseničanov. Lepo bi bilo, če bi take razstave pripravljali bolj pogosto, ne samo ob dnevu inovatorjev, saj vemo, da je samo v Železarni veliko inovatorjev.

Seveda pa bi morali inovatorje tudi pravilno nagraditi in z njihovim delom seznanjati javnost. Denar ni vse, veliko bolje bi bilo, če bi inovatorja javno pohvalili v Železarju. Napisati bi morali tudi, koliko dela je vložil v inovacijo, koliko znanja, . . . da bi delo inovatorjev končno znali ceniti.

Društvu ob prazniku in razstavi iskreno čestitamo.

Marija Sršen
CSUI Jesenice

BOJ NAŠ VSAKDANJI, TODA ZAKAJ?!

Čeprav nekaterim že preseda polemika o založniški dejavnosti in o nekaterih bistvenih vsebinskih in idejnih vprašanjih kulture v jeseniški občini, ki so se ob tem odprla, ni mogoče mimo razmišljanja Franca Trevna v njegovem članku »Boj naš vsakdanji« v 45. številki Železarja 14. novembra. V njem namreč izpodbija estetske ali vrednostne kriterije resnične umetnosti, ki sem jih navajal v mojem članku, češ, da izhajajo iz obdobja ruskega socialnega realizma, ki smo ga pri nas že davno ovrgli.

Treven v svojem pisanju z zelo izbranimi besedami brani in zagovarja tiste, ki jim niso mar in ne priznajo in nočejo upoštevati estetskih kriterijev, ki sem jih navajal v mojem članku, ki baje zavirajo razvoj »vladajoče — elitne kulture, ki je ne more biti brez drobnih, včasih celo nezaželenih in preganjanih kulturnih ustvarjalcev« (rock, punk, mladinska kultura). S temi stališči brani »predstavnika vladajoče kulture Torkarja« pred mojimi estetskimi kriteriji, ki po njegovem sodijo v ruski socialni realizem iz leta 1934, in ki je bil pri nas »uradno« pretrgan leta 1952. V tem pa je tudi srž problema. Jaz sem po Trevnovem mnenju ostal na tem nivoju, on pa je zagovornik »sodobnega«, svobodnega ustvarjanja brez estetskih kriterijev z elitno kulturo na čelu.

V tem pa se s Trevnom in s tistimi, o katerih govori, razhajamo. Zato bi piscu obravnavanega članka, ki je sicer dosti načitan, svetoval, da se potrudi prebrati tudi stališča o sodobni kulturni politiki Zveze komunistov Slovenije, ki so bila oblikovana po šestmesečni javni razpravi na 15. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, in referat Borisa Majerja, ki je bil, vključno z gradivom za javno razpravo na tej seji, sprejet kot dokument kulturnopolitične opredelitve zveze komunistov. Če bo to storil, bo mogoče sam spoznal svojo zmoto.

Ali ni prav takšno pojmovanje kulture in svobode kulturnoumetniškega ustvarjanja, kot ga navaja F. Treven, vzrok, da smo začeli zaostajati v razvoju in da smo zašli v današnjo krizo, ki ni samo kriza ekonomike, temveč tudi kriza kulture, kriza samoupravljanja v kulturi in vse bolj kriza vrednot, kot je ugotavljal Boris Majer v svojem referatu. Pisec bo verjetno soglašal z menoj, da je Jugoslavija odprta družba in da se nismo zapirali pred sodobnimi umetniškimi smermi in tokovi v svetu. Žal pa smo jih preveč dobesedno in nekritično posnemali, ne da bi vanje vnašali lastno ustvarjalnost in inovativnost, naše lastne kulturne in družbene vrednote, naše lastno doživljanje sveta, našo lastno vizijo časa, ki ga živimo in soustvarjamo — dolgoročne humanistične cilje naše družbe, emancipacijo človeka in njegovega dela. Vsega tega, kar v sebi nosi resnična umetnost.

V tem sva si nasprotnika, Franc Treven. Vi se zavzemate za svobodo umetniškega ustvarjanja neodvisno od družbe, jaz pa za svobodo umetniškega ustvarjanja, ki je usmerjeno v že poudarjene dolgoročne razvojne cilje naše družbe. Zavzemam se za angažirano kulturno umetniško ustvarjanje (ne uniformiranost), ki bo človeka duhovno in kulturno bogatila, plemenitila, osvobajala in ga dvigala na višjo kulturno in umetniško raven. Za mene kultura v najširšem smislu besede pomeni bitko za osvobajanje človeka in dela, za odpravo razlik med umskim in fizičnim delom, za osvoboditev neposrednih proizvajalcev izpod suženjske delitve dela. To je za tiste vizije, za katere se je in se bori delavski razred vsega sveta in ki smo jih mi začeli uresničevati z zmago socialistične revolucije v okviru narodnoosvobodilnega boja.

V celoti lahko govorimo o angažiranosti umetniškega ustvarjanja v vseh zgodovini človeštva, razlika je bila le v tem, da je bila v enem svojem delu kritična do svojega časa, do socialnih in političnih razmer, v drugem delu pa neobarvana ali proti naprednim težnjam določene družbe. J. W. Goethe je v svojem času v verzih napisal: »Kdor živi v svetovni zgodovini, / se naj mar ravna po trenutku? / Kdor v čase zre in stremi, / le-ta je vreden, da govori in pesni.«

Prav tako je bilo za Plehanova in Lenina, čeprav sta se v nekaterih pogledih bistveno razlikovala, enotno mnenje, da je velik umetnik samosvoj odraz in hkrati izraz svojega časa, ki je v njem vsaj z nekaterimi svojimi najbistvenejšemi problemi in težnjami. Kolikor večji je umetnik, toliko manj je zgolj izraz samega sebe, toliko močneje je v njem in njegovem delu pričujoč njegov čas v vsej svoji razsežnosti. (Boris Ziherl: Umetnost in miselnost) Kot marksistoma je bila zelo blizu citirana misel Goetheja. Še bi lahko navajal mnenja o tem vprašanju v preteklosti, vendar se bom vrnil v sedanjost.

V stališčih in usmeritvah CK ZKS o kulturi, je med drugim poudarjeno: »Temeljno merilo je umetniška in znanstvena vrednost ustvarjenega dela, njegova napredna humanistična vsebina . . . Zveza komunistov se je že v svojem programu jasno opredelila za svobodo umetniškega ustvarjanja, za svobodno izbiro stilov, smeri in načinov umetniškega ustvarjanja, saj je tudi v naravi umetnosti same, da nenehno išče novih izrazil za tisto, o čemer govori. Svoboda ustvarjanja hkrati pomeni tudi svobodno izbiro snovi, kajti vsakršno omejevanje te izbire je omejevanje ustvarjanja. Okrepiti pa moramo spoznanje, da je tudi sleherna zloraba umetnosti v smislu politizacije posameznih družbenih tem in naše revolucionarne preteklosti ali današnje bitke za nadaljnji razvoj samoupravljanja, kadar gre pod plaščem umetnosti za posploševanje ali podtikanje napak in slabosti, v svojem bistvu oženje svobode ustvarjanja in političnega manipuliranja z njo. To pa ni v interesu socialistične samoupravne družbe niti v interesu umetniških ustvarjalcev.«

Razen tega, kakor je rečeno v omenjenih dokumentih, kulturna politika zveze komunistov ne pristaja na dileme institucialna kultura — alternativna kultura, vrhunska kultura — subkultura, poklicna kultura — ljubiteljska kultura, in kar je še podobnih umetniških dilem. »Zveza komunistov se ne opredeljuje in ne želi opredeljevati za nobeno izmed navedenih dilem, ker sodi, da je različnost kulturnoumetniških smeri in tokov, oblik in pristopov, vključno z različnostjo pojmovanja same kulture in umetnosti izraz idejnega bogastva, demokratične odprtosti in samoupravnega pluralizma našega družbenega razvoja, ne pa nekaj nezaželenega ali idejnopolitično spornega.«

Zveza komunistov se v svoji kulturni politiki ne omejuje zgolj »na kulturno umetniško dejavnost v ožjem pomenu besede, temveč mora imeti pred očmi vse razsežnosti kulture, vse tiste vrednote, ki vsa področja našega družbenega življenja in naše življenje v celoti dvigajo na višjo kulturno raven, ki pomeni korak naprej v humanizaciji človeških odhosov, v osvobajanju delavskega razreda, dela in človeka, v razvijanju vseh ustvarjalnih sil naše družbe, v nadaljnji graditvi samoupravne socialistične demokracije.«

Franc Treven prav gotovo soglaša z mojimi poudarki v nekaj mojih sestavkih, namreč, da je tako v Železarni Jesenice kakor v občini v celoti zelo slaba kvalifikacijska in izobrazbena struktura zaposlenih. Da je tudi splošni kulturni in izobrazbeni nivo prebivalcev občine zaradi povojne urbanizacije dosti nezavidljiv. Kako in kdo naj v interesu hitrejšega ekonomskega in celotnega družbenega razvoja spreminja in izboljšuje to stanje, če ne kulturna politika, kakor nanjo gleda zveza komunistov. Zato bo prav gotovo tudi Trevnu razumljivo, da je tisto, »za kar se zveza komunistov zavzema v vsem tem ustvarjalnem vrenju, za kar se opredeljuje, tako v celotnem kulturnem življenju kot znotraj vsakega posameznega umetniškega toka ali kulturno-umetniškega koncepta, resnična umetniška kvaliteta in napredna humanistična vsebina, vse, kar človeka duhovno in kulturno bogati, plemeniti, osvobaja, ki ga dviga na višjo kulturno in umetniško raven.«

Ne vem, če sem s temi poudarki in navedki Franca Trevna prepričal, da se hudo moti v svojih interpretacijah, predvsem glede estetskih ali vrednostnih kriterijev umetniškega ustvarjanja. Pri tem mu niti ne zamerim, da me je glede tega naredil preveč »starega«, nasprotno pa sem celo ponosen, da me je naredil za »predstavnika kulture vladajočih«, to je delavskega razreda, ki je, s čimer se s Trevnom tudi strinjava, še vedno potisnjen preveč na rob dogajanja kljub jasno postavljeni njegovi ustavni vlogi. Zato me bo Treven verjetno tudi razumel, da se na članke ne odzivam zato, »da bi ohranil svojo funkcionarsko podlago«, ki mi ne daje vsakdanjega kruha, temveč zato, ker ne morem mimo stvari, ki so v nasprotju s politiko in ideologijo, kateri pripadam, ali ki stvari zaradi nekega »elitništva« prikazujejo drugače, kot v resnici so. Poskušam biti le eden izmed borcev za sodobno kulturno politiko, kot jo opredeljuje zveza komunistov, katere član sem, in kakršno sem, morda v nekoliko zoženem pomenu, pojmoval, zagovarjal in poskušal izvajati ves čas, kar delujem na kulturnem področju.

Vesel bom, če bom ob vsem tem Treven tudi spoznal, da zato tudi »sektorska« ali »elitniška«, »alternativna« ali kakršnakoli druga kultura ne morejo biti »vladajoče kulture«. Razsežnost kulture je mnogo širša in zato jo tudi obravnavamo kot gibalo družbenega napredka, ker vidimo in spoznavamo dialektično soodvisnost in neločljivo medsebojno povezanost gospodarskega in kulturnega razvoja.

Prepričan sem, da France Treven tega razmišljanja ne bo sprejel kot »boksarski spopad«, kakor nekateri zlobneži proglašajo polemike, temveč kot resnično polemiko, ki naj pomaga k razčiščevanju vprašanja sodobne kulturne politike. Želeti je le, da bi se nama pridružil še kakšen »boksar«.

Joža Varl

OTVORITEV

V sredo, 27. novembra, ob 18. uri bo v Kosovi graščini na Jesenicah otvoritev galerijskih prostorov in predstavitev obnovljenih zaporov z razstavo partizanska grafika in risba ter stalno razstavo Okupatorjev teror na Jesenicah.

Valjeni!

LUCIFERJEV POGUM

Pred seboj imam drobno, v samozaložbi izdano knjižico pesmi Božidarja Lakote, sam pesnik pa mi, sedeč za pisalnim strojem, obrača hrbet. Piše pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin za Železarja. Kdaj drugič bi morda pisal kak svoj polemičen spis.

Ko berem njegove pesmi, se mi zastavlja vprašanje — kdo je pesnik? Ali tisti Božidar, ki je med sodelavci spoznan za sitneža in trmoglavca, za nejevernega Tomaža, ki vedno žene svojo, pa čeprav »objektivne okoliščine in obstoječa situacija« nimata razumevanja za njegovo trmasto vztrajnost, ko hoče, da bi beseda meso postala in bi svetli ideali ne bili le družbeno priznani, ampak tudi stvarno otipljivi in vsakomur dostopni? Ali tisti Božidar, ki se mu v lenobni pesniški zamaknjenosti hiše očetove streha podira na glavo? Ali morda tisti Božidar, ki ob že izpraznjenem bokalu v vaški gostilni prepeva revolucinarne pesmi, čudak, ki za vrček piva radovoljno prevzema vlogo vaškega pisarja? Je pesnik človek, ki je vedno na pol včerajšnji in na pol jutrišnji, nikoli današnji. Je, skratka, Božidar-pesnik le nekdo, ki ga ni in Božidar Lakota, ki mi obrača hrbet, le njegov bežni znanec? Če torej hočem govoriti o pesmih Božidarja — pesnika, se moram odreči svojemu poznanstvu z Božidarjem Lakoto in verjeti le tistemu, kar mi govori njegova pesniška govorica.

Tukaj pa sem spet v slepi ulici, kajti če obstaja Božidar-pesnik samo prek svojih pesmi in pesmi govorijo same zase, mi ostaja kaj malo tistega, kar lahko povem in česar niso povedale že pesmi same, pač tistemu, ki je tudi bral pesmi. Ker pa je bil od vsega začetka moj namen predvsem ta, da naredim malo reklame za Luciferjev padec, kakor se imenuje Božidarjeva pesniška zbirka, bom vendarle moral to knjižico nekako predstaviti njenim bodočim bralcem. Seveda ne zato, ker bi bil reklamni agent Božidarja — založnika, ampak preprosto zato, ker so pesmi tega vredne.

Zdaj je pravi trenutek, da opravičim tudi naslov tega prispevka. Naša se pravzaprav na prvi del zbirke, saj je treba kar nekaj poguma, da mož v najboljših letih prvič objavi svoje pesmi iz obdobja, ko je iz mladca rastel v moža. Še toliko bolj, ker se Božidar-pesnik v njih razodeva v vsej svoji krhkosti in ranljivosti. Njegovi stiski, če nekoliko zlorabim pesniško svobodo in tudi jaz spregovorim z njegovimi besedami, je ime samota, samota pa je samota nekoga, ki je brez krivde kriv izgubil svoje ime. Kot kamen je bil zalučan v ta svet, in prav kakor kamen na melišču ima le malo možnosti, da bi vzel usodo v svoje roke. In tudi kamnu, ki sproži plaz, bi le težko priznali, da ima svobodno voljo, razen morda, da kakor pesnik izpove svojo stisko v pesmi. Tudi ne čuti več, zakaj se je pesnik poistovetil s padlim angelom, še več, s trenutkom njegovega padca. Pesnik namreč ve, da je prav v tem padcu Luciferjeva moč, moč nekoga, ki hoče biti ali prvi ali zadnji. Zaveda se, da le muhavost usode določa, kdo bo vladar nebes in kdo vladar pekla, in da bodo prvi zadnji in zadnji prvi.

A še preden stopimo za korak naprej, korak, ki loči današnjega Božidarja-pesnika od tistega pred dvajsetimi leti, namenimo nekaj besed njegovemu pesniškemu jeziku. Ta je kar preveč preprost in neposreden, preveč pravim zato, ker nam ni treba delati umnih analiz, da bi ga lahko brali in razumeli, kaj je pesnik hotel povedati. Res da se beseda kdaj zatakne in prekopicne na glavo in da ponekod vse preveč jasno razberemo, kje so bili v tistih prvih letih Božidarjevi pesniški vzori, a vendar je berljivost teh pesmi njihova poglavitna odlika. Sčasoma, ko se zbirka prevesi v svoj drugi, bolj današnji del, pa začetniških zadreg ni več, in beseda steče še bolj gladko in še bolj bridko.

V svojih novejših pesmih se Božidar-pesnik daje prepoznati za od življenjskih robov in vogalov obrušenega idealista, za že dozorelega moža, ki mu mladostniška zagnanost ne preprečuje več, da ne bi videl čez plot svoje osamljenosti. Njegova prizadetost se sedaj obrne navzven, v svet, ki ga gleda s prizanesljivo ironijo. Božidar-pesnik se je sprijaznil s svojo nemočjo, da bi podstavil nogo usodi, zato pa mu je Luciferjev padec dal moči, da se svoji nebogljenosti smeji. In ta njegov smeh je še kako nalezljiv.

Borut Grce

ORFEJ

tvoja pesem ki odpira vrata podzemlja nosi mimo vseh nevarnosti
vrača od koder ni poti
glej neusmiljeni jočejo pogubljeni pozabljajo mrtvi upajo
ko pješ pozabljajo da je treba kolkovati prošnje imeti priporočila
dajati prstne odtise dve fotografiji dobro karakteristiko
imeti strica na položaju rdeče knjižice potrdilo o premoženjskem stanju
zdravstveno spričevalo in spričevalo o kvalifikaciji
pozabljajo na seštevanje in odštevanje na procente in obrestno mero
na športno napoved na to da nimaš denarja za podkupovanje
kaj delaš ko ne pješ bogovi poznajo tvoje slabosti zakaj se oziraš
moral bi vedeti, pevec

Božidar Lakota

DOLIKOVCI ZA PRAZNIK REPUBLIKE

Jutri, 22. novembra, ob 18. uri bodo v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli skupinsko razstavo slik članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Krajši koncert ob otvoritvi bo izvajal ženski pevski zbor Milko Škoberne istega društva.

Člani likovnega kluba DOLIK se tudi letos z že tradicionalno razstavo slik pridružujejo praznovanju dneva republike, 29. novembra. To je prav gotovo lepo darilo republiki za praznik, še posebno, ker vedno bolj spoznavamo, da je kultura gibalo kulturnega napredka in da tudi slikarske razstave prispevajo h kulturni podobi in bogatenju vsebine našega družbenega življenja. Pri tem se zavedamo, da je likovna dejavnost le ena od sestavin in razsežnosti množice dejavnosti in dogajanj, ki sestavljajo celovitost kulture. Toda glede na njeno kulturno — umetniško ustvarjalno vlogo in delovanje, pa je v marsičem njena žlahtna sredica.

Čeprav se nam predstavljajo ljubiteljski likovni ustvarjalci, jih ne ločujemo od poklicnih, temveč jih obravnavamo enakovredno, kajti enim in drugim je skupno merilo kvaliteta in vsebina sporočila. Resnična umetniška kvaliteta in napredna humanistična vsebina, kar človeka duhovno in kulturno bogati, plemeniti, osvobaja, kar ga dviga na višjo kulturno in umetniško raven. Prav zato gredo vse slike, ki jih Dolikovci razstavljajo na skupinskih razstavah, skozi strokovno sito. Le tako se je DOLIK uspel štiri desetletja obdržati v kvalitetnem vrhu slovenske ljubiteljske ustvarjalnosti.

Razen tega pa, kakor je bilo že večkrat poudarjeno, prav ljubiteljski slikarji zelo veliko prispevajo k ohranjanju kulturne in naravne dediščine. Koliko stare kmečke in nasploh stare arhitekture in naravnih lepot so ohranili na svojih platnih, ki so in še vedno, zaradi urbanizacije in poseganja v naravo, izginjajo izpred naših oči.

Žiriji so slikarji predložili 74 slik, od katerih je bilo za razstavo izbranih 36, naslednjih avtorjev: Rudolfa Arha, Ivanke Arzenšek, Franca Berceta, Franca Dolinška, Antona Draba, Branka Čušina, Mojce Graj, Nike Hafner, Zdravka Kotnika, Zore Kovše, Franceta Kreuzerja, Janka Korošca, Pavla Lužnika, Tineta Markeža, Rudija Reichmana, Drage Soklič, Milena Stocca, Toneta Tomazina, Cveta Velikajna, Franca Vandota in Marjana Židaneka.

Skupinska razstava slik članov likovnega kluba DOLIK bo na ogled do vključno 4. decembra, in sicer vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 23. novembra do vključno 4. decembra je na ogled skupinska razstava slik članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Živim in pišem

MOJE ZGODBE

EDO TORKAR

Moje zgodbe se na finem papirju literarnih revij počutijo tako kot punčara s podeželja, ki je zašla na spolzek parket meščanskega salona. Po zadnji modi nališpane literarne dame vihajo nosove nad njimi, ker često zaudarjajo po gnoju in znoju, ker govorijo naravnost in se slovstvenim kritikom ne pustijo trepljati po zadnjici. (Pač pa se po temnih kotih ljubčkajo s strežaji in konjskimi hlapci.)

A kaj vse bi hotele biti, te zgodbe! Rade bi vzbujale pregrešne misli v srcih zdolgočasenih gospodinj, ki jim možje zvečer prehitro zaspijo. Rade bi netile uporno jezo tistih, ki na vprašanje »Kako si kaj?« potegnejo glavo med ramena in zavzdihnejo: »Kakor drugi hočejo.«, in ki vsak drek, ki ga pogoltnejo, pospremijo s popotnico: »Kaj čemo, tako je pač.«

Hotele bi biti kurtizane, te zgodbe, in se prodajati za zlate cekine — a so le zanikrne pocestnice, ki se ponujajo za bakren drobiž.

So tudi zvodnice, ki po koščkih prodajajo javnosti meso in dušo svojega stvarnika, v zameno pa dajejo njegovemu imenu blesk popularnosti (v občinskem merilu) in ravno toliko denarja, da mu ni treba prositi za socialno podporo.

So pa tudi poredne deklice, ki jim avtor deli poljubčke, one pa mu pokažejo jezik, brž ko jim obrne hrbet.

So pa tudi avtorjevi otročki, ki jih neblagi očka podi od doma s trebuhom za kruhom, še preden so se prav naučili hoditi.

So tudi ogledalo, v katerem je pisec spet spačil svoj obraz v novo grimaso, da si ne bi postal dolgočasen. To ogledalo se bo lepega dne razbilo, in ostala bo le gola, neometana stena. Kaj bo potlej z našim vase zaverovanim piscem? Bo dovolj močan, da bo zid podrl in pogledal skozenj v druge svetove in v usode drugih ljudi?

Ali pa bo z nohti vpraskal vanj spet nekaj, kar naj bi bil njegov avtoportret, in si pri tem do krvi odrgnil roke?

Kaj se bo zgodilo s temi zgodbami? Bodo preživele? Bodo ostale? Ali pa jih bo čas naplavil v antikvariatih, kjer ne bodo vredne niti toliko kot papir, v kateri jih bodo zavijali?

Naj bo karkoli — jaz sem svoje opravil. Izmislil sem si jih, napisal sem jih, prodal sem jih. Postavil sem jih na noge, jih oblekel in obul in jih pospremil z najnujnejšim, kar potrebujejo za popotnico — zdaj pa naj se kar same znajdejo v življenju. Ne bom jim pisal priporočilnih pisem, nobenih privilegijev ne bodo deležne s pomočjo avtorjevih poslovnih in prijateljskih zvez. Naj živijo, če so sposobne življenja, ali pa naj crknejo, če ne znajo živeti.

Včasih je bilo v navadi, da so starši pomagali svojim otrokom, ko so se postavljali na lastne noge. Nas pa kreditirajo naši vnuki.

Brut

PREHRANA V JESENIŠKI IN RADOVLJIŠKI OBČINI

1. Število in starost družinskih članov po spolu

Spol/Starost	0–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	31–35	36–40	41–45	46–50	51–55	56–60	61–65	66–70	71–75	76 in več	Skupaj
M	2	3	7	6	1	2	6	7	4	5	/	/	/	/	2	4	48
Ž	3	8	7	4	6	4	3	6	4	5	/	1	2	5	2	1	61
Skupaj	5	11	14	10	7	6	9	13	8	10	/	1	2	5	4	4	109

2. Velikost kmetij (v ha)

Velikost v ha	0—5	5,5—10	10,5—15	15,5—20	20,5—25	25,5—30	30,5—35	35,5—40	40,5 in več	Skupaj
Št. kmetij	1	5	5	4	3	2	0	2	2	24

Matematična skupina: V desetih šolah so dijaki pregledali jedilnike za malice in kosila ter ugotovili:

— učenci večino hrane pojedo,

— učenci se najbolj navdušujejo nad palačinkami, pomfritom, hrenovkami, ne marajo pa zelenjavnih enolončnic,

— težave so z nabavo hitro pokvarljivih živil (mleko, majoneza . . .),

— šolskih zadrug ni, razen v Žirovnici (pridelali so krompir, med, zelenjavo) in v Bohinjski Bistrici (krompir, zelenjava). Nekatere šole imajo vrtove, kjer pa ne pridelajo veliko. Malica stane 40 din (približno 850 din na mesec), kosilo pa od 110 do 190 din,

— učenci plačajo hrano, ostale stroške krije VIZ Jesenice.

Učenci od desetega do dvanajstega leta potrebujejo 10.500 KJ dnevno. Malica vsebuje: 12 g beljakovin (13 % energije malice), 12 g maščob (28 % energije) in 57 g ogljikovih hidratov (59 % energije).

Kosilo vsebuje: 25 g beljakovin (14 % energije kosila), 38 g maščob (41 % energije) in 81 g ogljikovih hidratov (45 % energije).

Z malico in kosilom dobijo učenci 200 mg kalcija (dnevna potreba je 1.000 mg), 6 mg železa (dnevna potreba je 18 mg) in 60 mg vitamina (dnevna potreba je od 50 do 60 mg).

In kakšna je malica na Centru? V stavbi nekdanje gimnazije so učenci z izbiro malice zadovoljni, niso pa zadovoljni s prostorom, v katerem jedo. Učenci na Ruparjevi 2 (ŽIC) pa bi radi več časa za malico, ker v šolski kantini ne pridejo na vrsto in so večkrat prisiljeni iti v pekarno ali slaščičarno v bližini.

Fizikalna skupina: Učenci so obiskali razna podjetja in povprašali po cenah energetskih surovin, vrstah in možnostih nabave energetskih surovin, oskrbi gospodinjstev v občini in količinski porabi energetskih surovin na družino.

V Elektro Žirovnica so povedali, da stane kilovatna ura 6,63 din (letna tarifa) oziroma 9,94 din (zimska tarifa). Cene so izračunane po nočni in dnevni tarifi. Elektro Žirovnica z elektriko oskrbuje okrog enajst tisoč družin. Poprečna poraba štiričlanske družine v enem letu znaša 2.691 kilovatnih ur, na mesec pa 225. Poraba je v zadnjem letu narasla za 4,5 %.

Univerzal Jesenice prodaja lignitni premog iz Velenja. Cena ene tone je 7.700 dinarjev. Poraba premoga raste. V Univerzalu so tudi povedali, da bo v prihodnje treba več vlagati v rudnike, če hočemo, da nas v naslednjih zimah ne bo zeblo.

Gozdno gospodarstvo Bled prodaja smrekova in bukova drva. Cena za kubični meter smrekovih drv je 4.540 dinarjev in 5.900 dinarjev za kubični meter bukovih. Dobava za gospodinjstvo je otežena, ker je posek listavcev omejen. Priporočajo nakup pri kmetih, kjer pa je cena precej višja.

Gozdno gospodarstvo prodaja smrekova drva po 7.500 din za kubični meter, bukova pa po 5.900 dinarjev.

Plinarna Jesenice prodaja plin za gospodinjstvo po 160 dinarjev za kilogram. S plinom oskrbujejo približno 450 družin. Poraba je približno šest jeklenk na leto.

Vročevod Jesenice (BUSP) zaračunava dobavo tople vode na osebo, kar znaša 940 dinarjev na osebo mesečno. Ogrevajo približno 2.300 družbenih stanovanj. Ena družina v eni sezoni porabi 25,8 megavatnih ur. Zaradi varčevanja poraba pada. V prihodnje je preskrba odvisna od virov (olje, plin, premog).

Skupina biologije: Zemlja ali tla so najbolj nepogrešljiva tvorba na zemeljski površini. Od te plasti zemlje je odvisna vsa kultura, vse življenje, in če te plasti ne bo, bodo izumrle vse živali in rastline.

Prst je v grudicah. To omogoča, da se v prsti obdržita voda in zrak. Čim bolj je grudičasta, več ima rudninskih snovi in je bolj rodovitna. Nekatere rastline uspevajo na izrazito bazičnih, druge na kislih, na nevtralnih tleh pa predvsem kulturne rastline, od katerih smo odvisni ljudje. V tleh, kjer nastopa $CaCO_3$, so tla nevtralna ali malo bazična, močvirna tla so zakisana, ilovnata in vlažna tla pa so izredno zakisana. Tu rastejo zlasti trave, primerne le za konje. Če bi jih dajali kravi, bi se poznalo pri okusu njenega mleka.

Učenci so opravili nekaj poskusov. S prvim so določili kislost prsti. V čašo so dali gozdno prst in čezenjo nalili destilirano vodo. Vse skupaj so dobro premešali in ugotovili, da se pH giblje med 6 in 7. Nato so v petrijevko dali gozdno in njivsko prst. Vsako posebej so polili s solno kislino. Ker ni zašumelo, so sklepali, da v prsti ni $CaCO_3$. Na koncu so še mikroskopirali, ugotavljali vlogo deževnikov v zemlji in obiskali čebelarja Brudarja. Opazovali so škrob v krompirju, v katerem so bila škrobna zrnca v obliki kapljic, v fižolu, kjer so bila zrnca ovalne oblike, z režo na sredini, in v ovsu, kjer so bila zrnca okrogla.

In kaj jim je povedal tov. Brudar?

Čebelnjak je sestavljen iz panjev, ti pa iz satovja, v katerega čebele odlagajo med ali zarod. V spodnjem delu panja se družina množi, v zgornjem delu pa je medišče. Matica v celice, ki so zgrajene iz voska, odloži jajčeca. Od čebel je odvisno, kaj se bo iz jajčec razvilo, saj čebele s hranjenem odločijo, ali se bo izlegla matica, čebela ali trot. Seveda pa je to odvisno tudi od velikosti celice. Če je celica deformirana (samo za tisočinko milimetra), se iz nje izvali »fouš trot«, kot ga imenujejo čebelarji. Tak trot je malo manjši od navadnega in nesposoben za razmnoževanje.

V tem času si čebele pripravljajo zalogo za zimo. Letos je bila zaradi suše zelo slaba paša, zato je potrebno dodati 12 do 14 kg sladkorja v vsak panj.

V ugodnih pašnih razmerah čebele naberejo poprečno 8 kg medu na panj. Najboljša paša za čebele je ajda — koristi predvsem zdravju in razmnoževanju čebel. Drugače pa se čebele pasejo predvsem na rožah, češminu in, v času medenja, na smrekah.

Čebele so koristne živali. Zato si moramo prizadevati, da jih ne uničujemo z raznimi prašnimi snovmi, kot je na primer dim iz železarne.

Kemijska skupina: Kemiki so proučili kemijsko sestavo hrane. Analizirali in kvalitativno določili so ogljikove hidrate (monosaharidi, disaharidi, polisaharidi) in beljakovine v hrani. Ugotavljali so tudi klor v sredstvih proti škodljivcem. Njihovo delo je bilo še posebno pomembno zato, ker so dijaki spoznali vrsto novih reakcij in postopkov kemijskega raziskovalnega dela.

Geografska skupina: Učenci so bili razdeljeni v tri skupine. Prva je kartirala mesto in na podlagi rezultatov določila funkcijo določenega predela. Ostali dve skupini pa sta obiskali štiriindvajset kmetij v različnih krajih jeseniške in radovljiške občine in jih anketirali.

3. Deleži kmetijsko-zemljiških kategorij

Skupni obseg kmetij	V ha : 485,2	Delež (100 %)
Skupni obseg njiv	42,3	8,7
Skupni obseg travnikov	97,7	20,1
Skupni obseg pašnikov	33,1	6,8
Skupni obseg sadovnjakov	23,1	4,8
Skupni obseg gozdov	289,4	59,6

4. Kmetijska usmerjenost

Število kmetij, usmerjenih v:		
poljedelstvo	1	4,2 %
govedorejo	5	20,8 %
ovčarstvo	1	4,2 %
mešane kmetije	17	70,8 %
Skupaj		100 %

5. Način obdelovanja

Način obdelovanja	Število kmetij	Delež v %
Kolobarjenje	11	45,8
Strojno	22	91,6
Ročno	6	25,0

6. Opremljenost kmečkih gospodarstev s kmetijskimi stroji

Kmetijski stroji	Število kmetij	Delež v %
Traktor	23	95,8
Kosilnica	20	83,3
Obračalnik	17	70,8
Trosilec gnoja	12	50,0
Molzni stroj	6	25,0
Puhalnik	6	25,0
Nakladalka	15	62,5
Sadilec krompirja	4	16,6
Kombajn	1	4,1
Cisterna	3	12,5

7. Uporaba umetnih gnojil

Umetna gnojila	Število kmetij da	Število kmetij ne	Delež v %
Kan	9	15	37,5
Nitrofoskal	4	20	16,7
Dušikova gnojila	2	22	8,3
Druga gnojila	2	22	8,3

8. Uporaba kmetijskih zaščitnih sredstev

Kmetijska zašč. sredstva	Število kmetij da	Število kmetij ne	Delež v %
Pesticidi	16	8	66,6
Herbicidi	17	7	70,8

9. Oskrba z vodo

Način oskrbovanja z vodo	Štev. kmetij	Delež v %
Vodovod	23	95,8
Vodni viri	1	4,2

Irina Vauhnik
novinarski krožek CSUI Jesenice

Jeseniška razglednica te dni (foto I. Kučina)

OK JESENICE II : OK TRIGLAV

To leto so pričele s tekmami tudi mladinke OK Jesenic, ki tekmujejo v medobčinski ligi. Prvo tekmo so odigrale doma z veterankami OK Triglav iz Kranja. Tekma je bila v soboto, 16. novembra, v telovadnici osnovne šole Prežihov Voranc.

V prvem nizu so mladinke OK Jesenic igrale zelo dobro. Uspešen servis in dobra igra na mreži mladih igralk so bile velikokrat trd oreh izkušenim veterankam OK Triglav. Vseeno pa so Jeseničanke niz izgubile s 15:11.

V drugem nizu so Kranjčanke zaigrale še bolje. Popravile so igro na mreži. Jeseničanke so se nekaj časa uspešno upirale, vendar jim je na koncu zmanjkalo moči. Izgubile so s 15:7.

V tretjem nizu so odbojkarice OK Triglav odlično servirale, sprejem na jeseniški strani pa je bil zelo slab. Veteranke OK Triglav so premagale mladinke OK Jesenice z rezultatom 15:0.

Tekmo je sodil Anton Avbar.

Za OK Jesenice II so igrale: Sandra Rakovec, Natalija Ravnik, Klavdija Kokalj, Katja Vidmar, Tanja Šteblaj, Mojca Tišov, Saša Habjan, Urša Rakovec in Sabina Crnkič.

KOMMO

TEH NAŠIH ŠESTDESET LET . . .

Še istega leta 6. decembra so mnogo prezgodaj izgubili dolgoletnega klubskega tajnika Antona Blažeja. Bil je vnet planinec, odličen planinski fotograf in predvsem človek dobre volje.

LETO 1973 V ZNAMENJU PRODORA MLADIH PROBLEM INŠTRUKTORSKEGA KADRA IN POGLOBLJENA RAZSTAVNA DEJAVNOST — 74

Med slovenskimi foto klubi je klub zasedel 6. mesto. Lep uspeh. V reportažnem oknu so zamenjali 14 reportaž. Na različnih razstavah je sodelovalo 11 avtorjev s 114 fotografijami. Za izjemne uspehe na foto razstavah sta prejela Kolman zlato klubsko in Kocjančič bronasto plaketo. Prizadevali so si, da bi privabili čim več mladih. Premalo so predstavljali svoje uspehe v sredstvih javnega obveščanja. Potrebovali bi kronista in publicista. Ker so člani razstavljali po Jugoslaviji in drugod, v tem letu niso pripravili občinske razstave.

Iskali so vzroke za skromen uspeh. Ugotovili so, da imajo še vedno premalo podmladka, ki naj bi uspešno nadaljeval tradicijo kluba. Druga nevšečnost so neustrezni klubski prostori, saj ostajajo skoraj pet zimskih mesecev neizkoriščeni zaradi vlage in zmrzali. Premalo imajo inštruktorjev. Pred leti so imeli Miklja, Čopa, Žnidarja, Tarmana, Ranta, Trojarja in Malenška. Od omenjenih so le še trije delali aktivno. Za uspešno vodenje tečajev bi potrebovali nove inštruktorje. Še vedno je bila prešibka vez med klubom ter foto krožki na šolah. Člani foto krožkov ne prihajajo v klub po zaključnem šolanju.

Sodelovali so na 1. gorenjski razstavi color-dia v Radovljici. Zlato medaljo je prejel Kolman (kolekcija) in Črv bronasto (za kolekcijo). Diplomo pa je prejel Koželj (posamezno).

Osrednja prireditev na Jesenicah je bila 18. gorenjska razstava. Klubu je Foto kino zveza Slovenije podelila zlato plaketo LT, najstarejšima aktivnima članoma Miklju in Čopu pa srebrni plaketi Ljudske tehnike. Predsednik kluba Žnidar in tajnik Črv sta prejela zlati plaketi Železar kot priznanje za dolgoletno delo v odboru kluba.

Na 18. gorenjski razstavi je Kolman prejel srebrno plaketo (posamezno) in Sluga bronasto (posamezno). V kategoriji planinskih motivov je prejel Sluga zlato plaketo (posamezno) in za kolekcijo prav tako zlato plaketo. Klub je zasedel 2. mesto.

V jesensko zimskem času so pripravili dva debatna večera. Kolman in Rev sta demonstrirala praktično delo pri svojih uspelih fotografijah.

Reportažno okno (na železniški postaji Jesenice) je, poleg razstav, viden pokazatelj njihove dejavnosti. Aktualnih reportaž je bilo kar sedem.

V Varaždinu, na četrti alpinistični razstavi, je Sluga prejel 4. diplomo. Kolman pa je v Novem Sadu prejel zlato plaketo. Prav tako je Kolman prejel zlato plaketo na Reki.

Kljub maloštevilnemu aktivnemu članstvu so se uspešno prebijali v vrh slovenske in jugoslovanske fotografije. Žal so ugotavljali, da slabi klubski prostori (vlažni, neogrevani, dotrajana tehnična oprema) ne spodbujajo pri delu.

V letu 1974 so natisnili klubsko značko. Prvič so jih razdelili na 18. gorenjski foto razstavi.

Pripravili so tovariško srečanje članov na Petru nad Begunjami. Vsako leto bi morali vključiti v program dela en takšen izlet zaradi zbliževanja članov.

PETDESETLETNICA FOTO KLUBA

V avli TVD Partizan Jesenice so odprli 18. gorenjsko razstavo fotografij. Razstava, ki je posvečena občinskemu prazniku in 50-letnici organiziranega fotoamaterskega delovanja na Jesenicah, združuje avtorje petih gorenjskih foto klubov: Bohinj, Janez Puhar Kranj, Radovljica, Tržič in domači klub. Žirija je za razstavo izbrala 120 fotografij 42 avtorjev. Ob tej priložnosti je predstavnik Foto kino zveze Slovenije Marčan izročil jeseniškemu foto klubu zlato plaketo Ljudske tehnike, najstarejšima aktivnima članoma Miklju in Čopu pa srebrni plaketi. Predsednik foto kluba Žnidar in tajnik Črv sta prejela zlati plaketi Železar za uspešno dolgoletno delo. Razstava je povsem uspela.

Žirija je podelila naslednje nagrade v skupini (posamezno): srebrno plaketo je prejel Kolman, bronasto plaketo Sluga. V skupini planinske fotografije je prejel Sluga zlato plaketo (posamezno).

Predsednik foto kluba Janez Žnidar je ob otvoritvi obširneje spregovoril o petdesetletnem organiziranem delovanju fotoamaterjev na Jesenicah. Iz njegovega govora povzemamo naslednje najbolj zanimive odlomke: »Čeprav je tvegano naštevati imena, moramo vendarle omeniti tudi nekatere amaterje, ki so nadaljevali in pomagali vzdrževati klubsko življenje in delo. Predvsem na nivoju, kakršnega so dosegli prav ti entuziasti, katerih imena so znana ne le jeseniškim ljubiteljem lepe fotografije, ampak v celotnem slovenskem fotoamaterskem svetu.«

Fotoamaterji Lojze Tratnik, Franc Gorjanc, Anton Blažej, Anton Vončina, Zdravko Kragl, Nataša in Tine Rant, Slavko Tarman, Tone Kocjančič, Izidor Trojar, Franc Črv, Milan Polak, Franc Kolman, Jaka Čop, Matevž Mikelj, Vladimir Stojan, ing. Miro Skube, Sašo Rev, Franc Sluga in še mnogo drugi neimenovani, so v letih življenja klubu uspešno razstavljali na domačih in tujih razstavah.

POHVALE ZA »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Komisija za »Lepe rože in varstvo okolja« pri Turističnem društvu Jesenice je ugotovila, da so se v letu 1985 posebno prizadevali pri okrasitvi **KS Staneta Bokala** z rožami in zelenjem naslednji prebivalci: Tinca Andrejčič, Francka Branc, Marija Brezovec, Milka Beznik, Marija Branštetar, Jelka Divjak, Ema Delavec, Marija Gašperšič, Krista Hren, Štefka Juh, Vinko Jereb, Mara Kac, Fani Kus, Marjeta Košir, Karolina Klemenc, Marija Košir, Ivan Korent, Anka Ličof, Marija Mirtič, Pavla Mohorič, Duša Polajnar, Štefka Pretnar, Mici Rajhman, Vida Rabič, Vilma Šuligoj, Luba Špendal, Mici Rajhart, Franc Trseglav, Nada Tomazin, Gizela Velikonja, Marjan Žvokel.

Posebno lepe rože sta imela Katarina Zevnik in Dani Klemenc, ki bi sicer za prizadevnost zaslužila značko. Ker pa značko isti osebi lahko podelimo le enkrat, sta zato med posebno pohvalnimi.

B. B.

ZAHVALE

Ob nenadomestljivi izgubi dragega

MIRKA LAKOTE
iz Mojstrane

se vsi njegovi iskreno zahvaljujejo osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, še posebej dr. Andreju Hriberniku, za humano in požrtvovalno zdravljenje med njegovo boleznijo. Zahvaljujejo se tudi sosedom za ponudeno pomoč, patronažnim sestram Zdravstvenega doma Jesenice, sodelavcem Elektro Žirovnica in tovarišu Pšenicu za besede, izrečene ob grobu, ter vsem prijateljem in znancem za izrečeno sožalje.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

EMILA ČUDNA
upokojenca Železarne Jesenice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Še posebej se zahvaljujemo sindikatu in sodelavcem Železarane Jesenice — TOZD Jeklovlek, TOZD Remontne delavnice — Instalacija Bela, DS KSI — Splošna varnostna služba in Petrola — TOZD Trgovina na drobno Kranj, bencinski servis na Cesti Borisa Kidriča 1a za darovano cvetje in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: žena Marija, sinova Marjan in Boris, brat Slavko z družino, sestra Milena z družino in ostalo sorodstvo

---

Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

MARIJE ŠIVIC

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in ostalim, ki so nam stali ob strani.

Prav tako se zahvaljujemo za darovano cvetje in sožalja ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njeni

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA MURA
s Hrušice, upokojenca Železarne Jesenice

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem, krajevni organizaciji Zveze komunistov, ZB NOV, Krajevni skupnosti, Gasilskemu društvu Hrušica, osnovni organizaciji sindikata Hladne valjarne Jesenice in kolektivu Lesno galanterijskega obrata Jesenice za izrečena sožalja in pomoč ob težkih trenutkih.

Zahvaljujeva se Janku Kavalarju za poslovilne besede ob odprtem grobu ter pevcem Društva upokojencev Jesenice za odpete pesmi slovesa ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Zahvaljujeva se zdravnici Obratne ambulante Železarne Jesenice dr. Ivici Vreš ter zdravnikom in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za zdravljenje in nego med njegovo boleznijo.

Žalujoča: žena Mara in sin Roman

Ob boleči izgubi drage mamice, stare mamice, prababice

MIRE MUŠIČ
roj. Gabrič

se zahvaljujemo vsem, ki so se je spomnili in jo spremili na njeni zadnji poti, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so sočustvovali z nami.

Zahvaljujemo se predvsem dr. Branku Čehu, ki je zadnja leta skrbel za njeno zdravje, zdravnikom in sestram internega oddelka bolnice Jesenice. Hvala vsem sosedom s Tomšičeve ceste, predvsem pa Mohorčičevi in Šmitkovi. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: hčerka Meta in sin Borisz družinama.

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Remontne delavnice za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Slavko Milovanović

Društvo TVD Partizan Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljuje delavcem TOZD Remontne delavnice za popravilo preskočne koze in žlebov na stavbi TVD Partizan.

Upravni odbor TVD Partizan Javornik-Koroška Bela

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Bela se iskreno zahvaljujeva za darilo in čestitko ob najini 50-letnici.

Stanko in Jože Kliček

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob življenjskem jubileju in jim želim še veliko nadaljnjih uspehov.

Ivanka Dobravec

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 23. novembra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

ŠPECERIJA Bled, supermarket Union, Titova 22 in

ROŽCA, samopostrežna trgovina, Bokalova 5/a.

V četrtek, 28. novembra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7, in

DELIKATESA, Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

V nedeljo, 1. decembra, poslujejo vse trgovine od 8. do 11. ure.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu novembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

UGANKARSKI SLOVARČEK

GIDOLE — mesto v Etiopiji
KRIZMA — sveto olje
RETERDY PIERE — francoski pesnik

REŠITEV KRIŽANKE IZ 45. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Sladoled, podrtija, Stane Sever, Mor, Lap, KK, Epinal, TOF, maroni, IK, Kočo, Smak, raš, Eder, rov, svod, ST, etuda, telo, trg, nagon, Edin, Ati, Clark, Bren, vinček, EI, lira, enka, ahat, oče, kaos, rana.

MISEL: Kdor ima maslo na glavi naj ne hodi na sonce.

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATURE

Prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev. 51530-603-31205, z navedbo: »namesto venca za tega in tega . . ., darila in podobno.«

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane in tudi ostale šahiste, da bo hitropotezni turnir za november v petek, 22. novembra, ob 17. uri.

Vabljeni!

Odbor ŠD Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

22. novembra, jug. barv. komedija KAMIONARJI ZOPET VOZIJO ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. srhljivke OBSEDENOST (AMITYVILLE 2).

23. novembra, amer. barv. srhljivka OBSEDENOST ob 17. in 19. uri.

24. novembra, franc. barv. pust. film VELIČASTNI ob 17. in 19. uri.

25. novembra, franc. barv. erot. film EMANUELA II — ANTIDEVICA ob 17. in 19. uri.

26. novembra, franc, krim. drama ČAO, MALI ob 17. in 19. uri.

27. novembra, amer. barv. ljub. film MARIJINI LJUBIMCI — filmsko gledališče ob 17. in 19. uri.

28. novembra, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

22. novembra, franc. barv. pust. film VELIČASTNI ob 18. in 20. uri.

23. novembra, franc. barv. pust. film VELIČASTNI ob 18. in 20. uri.

24. novembra, jug. barv. komedija KAMIONARJI ZOPET VOZIJO ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. srhljivka OBSEDENOST.

25. novembra, franc. krim. drama ČAO, MALI ob 18. in 20. uri.

26. novembra, amer. barv. pust. film POSLEDNJA POSEIDONOVA AVANTURA ob 18. in 20. uri.

27. novembra, ZAPRTO!

28. novembra, amer. barv. thriller NOČNI MORILEC bo 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

24. novembra, amer. barv. erot. film ŠAMPANJEC ZA ZAJTRK ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO KRANJSKA GORA

22. novembra, amer. ital. barv. pust. film SUPER VOHLJAČ ob 18. uri.

23. novembra, amer. akcij. film PAST ZA EDDIEJA MACONA ob 20. uri.

26. novembra franc. pust. film VELIČASTNI ob 20. uri.

GLEDALIŠČE „TONE ČUFAR" JESENICE

V petek, 22. novembra, ob 19,30 Bertolt Brecht: MALOMEŠČANSKA SVATBA. Abonma PETEK II. Nekaj vstopnic je še v prodaji. Rezervacije osebno ali po telefonu 81-260, prodaja vstopnic uro pred predstavo pri blagajni gledališča.

ABONENTE ABONMAJA PETEK III obveščamo, da bo predstava Brechtove Malomeščanske svatbe v petek, 13. decembra, ob 19,30 uri. Zaradi velikega zanimanja za predstavo, bomo v **soboto, 14. decembra, ob 19,30** ponovili Brechtovo Malomeščansko svatbo ZA IZVEN.

Vstopnice za decembrski predstavi lahko rezervirate osebno ali po telefonu vsako dopoldne v pisarni gledališča.

VAŠA NAŠA MATINEJA

Nedelja, 24. novembra: ob 10. uri v gledališču Tone Čufar; ob 14.30 v dvorani na Breznici; ob 17. uri v Kavarni hotela Park na Bledu

KAKO BI OSEL KMALU POSTAL CESAR. Gostuje Oder treh herojev iz Pirnič.

Prodaja vstopnic za predstavo v gledališču »Tone Čufar« uro pred začetkom pri blagajni gledališča, rezervacije po telefonu 81-260.

STRELSKO TEKMOVANJE

4. novembra je bilo Občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z zračnim orožjem. Tekmovanje je potekalo na strelišču SD Triglav Javornik-Koroška Bela. Tekmovanja se je udeležilo preko sto članov sindikata, vendar s številom ne moremo biti zadovoljni, saj vemo, da je vsak zaposlen občan član sindikata. Poleg tega se jih več tekmovanja ni udeležilo zaradi delovne sobote, čeprav je bilo strelišče odprto od 8. do 17. ure. Od udeležencev tekmovanja je bilo slišati veliko pikrih na račun športnih referentov po TOZD, češ da so nedelovni in da zelo slabo skrbijo za nekatere športne discipline, posebno za strelski šport.

REZULTATI:

Ženske — ekipno: 1. Železarna Jesenice (384 krogov), 2. OOZS DU dr. F. Berglja Jesenice (333), 3. TOZD Družbena prehrana (ŽJ) (257), 4. Gradis TOZD GE Jesenice (238), 5. Gorenjska oblačila (139).

Moški — ekipno: 1. TOZD Vzdrževanje ŽJ (499 krogov) 2. Železarna Jesenice (498), 3. Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela (460), 4. TOZD Transport (ŽJ) (458), 5. P. M. M. Jesenice (434).

Ženske posamezno: 1. Majda Kralj, DU Javornik-Kor. Bela (170 krogov), 2. Vanda Eniko, Železarna Jesenice (149), 3. Žonka Močnik, Du dr. F. Berglja Jesenice (129).

Moški posamezno: 1. Pavel Jezeršek, Železniška postaja Jesenice (179 krogov), 2. Janez Otrin, TOZD Transport (179), 3. Zdravko Grebenšek, TOZD Vzdrževanje ŽJ (175).

SK

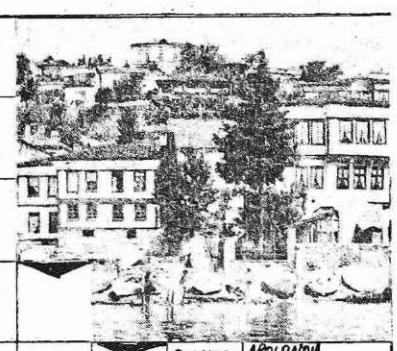

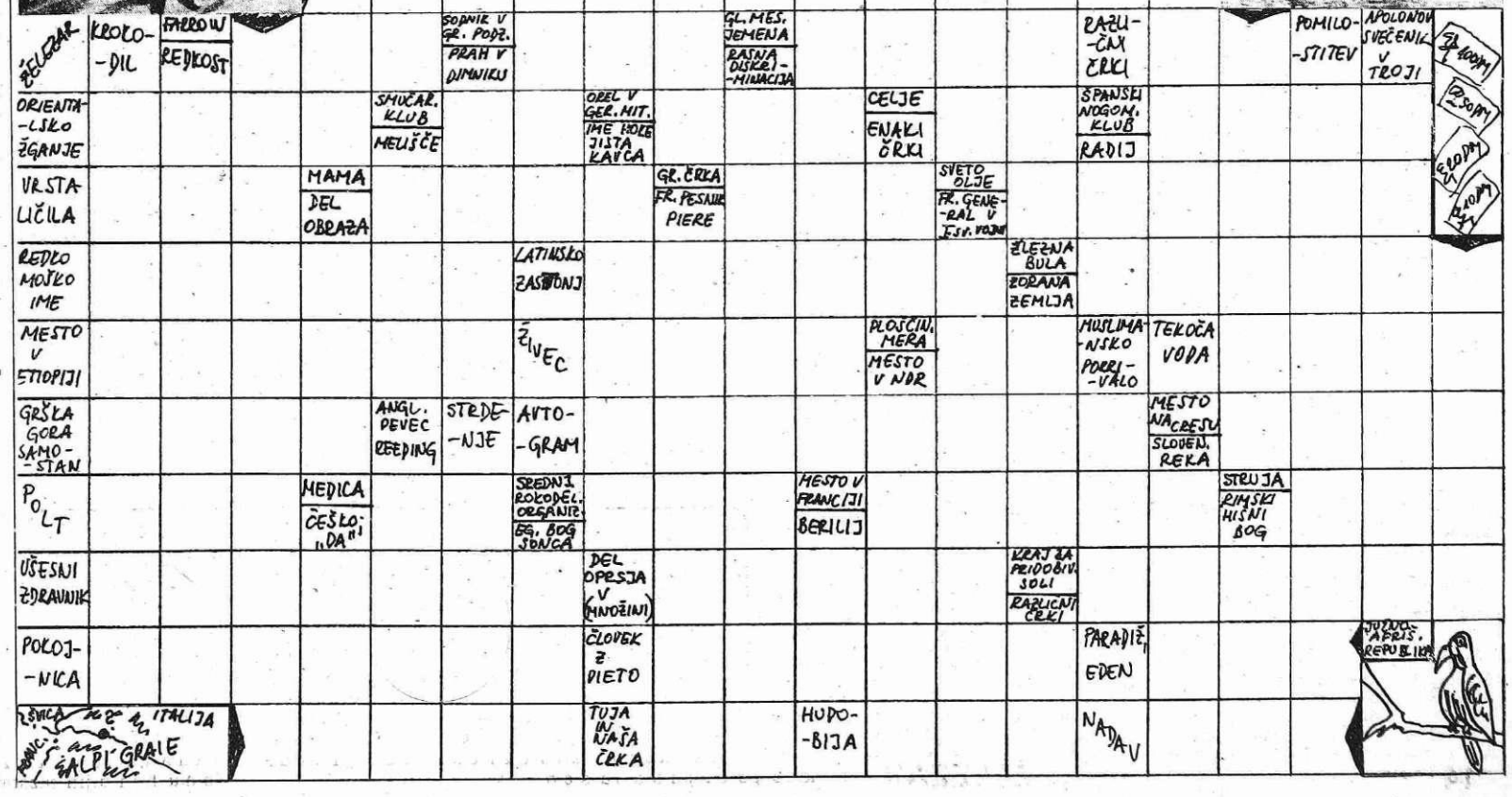

HOKEJ NA LEDU

V četrtek, 21. novembra, ob 18. uri:

JESENICE : E.H.C. Davos (Švica)

Vabljeni!

HOKEJ NA LEDU

UTRUJENI PROTI DAVOSU

Ko boste prebirali tele vrstice, bo že znan rezultat tekme zadnjega kola prvega dela letošnjega državnega prvenstva, med Partizanom in Jesenicami, ki je neposredno odločala o tem, kdo bo prvi in kdo drugi po prvem delu. Pred nami pa je še en pomemben dogodek — prva tekma drugega kola pokala evropskih prvakov med Jesenicami in Davosom iz Švice, ki se bo začela v četrtek ob 18. uri v dvorani v Podmežakli. To srečanje v tako elitnem tekmovanju ima tudi svojo zgodovino.

HK Jesenice je namreč zaprosil HK Partizan, da bi tekmo osemnajstega kola odigrali dan prej, v ponedeljek. HK Partizan je sicer privolil v to, vendar je od Jeseničanov zahteval, da mu nakažejo dva milijona dinarjev odškodnine (reklama, dvorana in TV prenos). HK Jesenice seveda na te pogoje ni mogel pristati, zato so se v Podmežakli nekaj časa obotavljali, ali naj sploh potujejo v Beograd ali ne?

HK Partizan sicer lahko razumemo. Veliko so vložili v to, da bi torkovo tekmo prenašala televizija. Zbrali so tudi precej reklam. Odgovarja jim tudi, da bi igrali z jugoslovanskim prvakom, ki naj bi nekaj dni za dvobojem z njimi odigral težko tekmo z Davosom, in je seveda pod velikim psihološkim pritiskom. Ne moremo pa razumeti osrednje hokejske zveze, ki ne zaščiti oziroma omogoči normalno nastopanje uradnemu prvaku, saj le-ta zastopa barve jugoslovanskega hokeja, v resnično elitnem tekmovanju. Tako so Jeseničani prepuščeni sami sebi, dolgemu potovanju v Beograd, zahtevnemu srečanju in prav tako utrujajoči vrnitvi, kar bo imelo precejšnje posledice. V takih razmerah bo težko premagati Davos, čeprav bo prva tekma na Jesenicah.

Zadnje čase veliko govorimo o hokeju, o tem, da mu je treba pomagati, kupujemo celo tuje igralce, vlagamo veliko denarja, ne moremo pa omogočiti prvaku, da normalno nastopa v pokalu evropskih prvakov. V vseh drugih športih, košarki, rokometu, odbojki, da o nogometu ne govorimo, imajo moštva, ki igrajo v evropskih pokalnih tekmovanjih, vso prednost pred srečanji v državnem prvenstvu.

Kako delamo v našem hokeju, je razvidno tudi iz dogodkov na seji predsedstva HZJ, ki je bila te dni v Zagrebu. Kar trikrat so člani predsedstva glasovali, kdo bo novi zvezni kapetan. Čeprav je za to imel največ možnosti sedanji kapetan Štefan Seme in čeprav se je Dušan Ilić, trener Crvene zvezde, prijavil le za pomočnika zveznemu kapetanu, so po treh glasovanjih — ob koncu je bilo 5:3 »za« ob enem vzdržanem glasu — izvolili prav Ilića. Za pomočnika pa so določili Cirila Klinarja, trenerja Kranjske gore, čeprav se je Klinar prijavil izključno za mesto zveznega kapetana in ne za pomočnika.

K temu moramo povedati še nekaj. Kljub temu, da v našem prvenstvu lahko igrajo le trije tujci, kar je Crvena zvezda že izkoristila, so Beograjčani dovolili nastop tudi četrtemu tujcu Čehoslovaku Adamiku. Pri tem je sicer res, da so pri Crveni zvezdi odpovedali angažma Kanadčanu Easteyu, toda Beograjčani so v tej sezoni že registrirali tri tujce. Tako se lahko zgodi, da bo v prihodnjem prvenstvu — malce pretiravamo, lahko pa bo tako — vsak klub vsako tekmo igral s po tremi povsem različnimi igralci, tja do 1. novembra, ko se izteče zadnji rok za registracijo tujcev. Z ustavnega stališča je tudi vprašljivo, zakaj je zadnji rok za registracijo domačih igralcev 31. avgust, za tujce pa 30. oktober; zakaj imajo tujci pri nas ugodnejše pogoje, kot domači hokejisti oziroma državljani. Tudi s tem bi se morali enkrat za vselej spoprijeti hokejski »početje«, vendar je tako, kot delajo, očitno, da gre na sejah predsedstva in tudi drugih organov HZJ za pogovor »gluhih«.

Omenimo še, da so enaindvajsetkratni prvaki v zadnjih dneh dvakrat premagali Vojvodino v Novem Sadu. Prva tekma je bila tista, ki je moštvi nista odigrali že pred tedni, ko so Novosadčani morali gostovati na Jesenicah, druga pa je bila v okviru rednega šestnajstega kola. V šestnajstem kolu so kranjskogorci zabeležili zmago proti Medveščaku na domačem igrišču s 5:3, vendar pa je bila le-ta dosežena s precej več težav, kot smo pričakovali. In končno, to soboto sta se v dvorani v Podmežakli pomerili Jesenice in Kranjska gora, zmagali pa so prvaki z rezultatom 12:2 (3:1, 4:1, 5:0).

Pred predzadnjim kolom prvega dela državnega prvenstva je lestvica kazala naslednji videz:

1. Jesenice	17	16	0	1	149: 46	32
2. Partizan	17	15	0	2	140: 26	30
3. C. zvezda	17	13	0	4	102: 50	26
4. K. Olimpija	17	12	0	5	148: 55	24
5. K. gora	17	8	2	7	82:101	18
6. Bosna	17	7	1	9	72: 96	15
7. Cinkarna	17	4	2	11	74:123	10
8. Vojvodina	17	3	1	14	67:170	7
9. Medveščak	17	2	0	15	57:165	4
10. Avtoprevoz	17	2	0	15	52:147	4

D.

REZULTATI ZADNJIH DVEH PANOG PRVENSTVA ŽELEZARNE

BALINANJE

Prvenstvo Železarne v balinanju je bilo od 4. do 17. septembra na balinišču v Bazi. Sodelovalo je 136 delavcev iz šestnajstih TOZD in DS. Tekmovanje je potekalo v treh delih: predtekmovanje z 78 tekmovalci, polfinale z 58 tekmovalci in finale z 20 tekmovalci.

REZULTATI:

Finale: Jeklovlek : Energetika 9:3, ETN : Val. deb. pločevine 8:6, Jeklovlek : Valj. deb. pločevine 8:5, ETN : Energetika 6:4, Jeklovlek : ETN 8:6, Valj. deb. pločevine : Energetika 9:4.

1. Jeklovlek, 2. ETN, 3. Valj. deb. pločevine, 4. Energetika, 5. Vzdrževanje, 6. Valjarna bluming-štekel, 7. Strojne delavnice, 8. HVB, 9. HVJ, 10. Transport, 11. KSI, 12. Livarna, 13. Plavž, 14. Jeklarna, 15. Žičarna, 16. Elektrode.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO

Na prvenstvu je nastopilo 167 tekmovalcev, in sicer 31 žensk in 136 moških. Če povemo, da je lani na prvenstvu Železarne nastopilo čez 300 tekmovalcev, je bila letošnja udeležba zelo skromna.

REZULTATI:

Ženske: 1. Sonja Frelih, RD, (152 krogov), 2. Maja Junež, ETN, 142, 3. Vanda Eniko, RD 125, 4. Pika Ferk, KO-FI 124, 5. Živa Komac, ETN 113, 6. Marjetka Koblar, ETN 110, 7. Marjeta Ščavničar, ETN 107, 8. Duda Šečkanovič, Transport 107, 9. Sonja Laharnar, Elektrode 102, 10. Tjaša Kalan, Vzdrževanje 98.

Moški: 1. Mitja Košir, ETN (171 krogov), 2. Franc Bizjak, ETN 169, 3. Marjan Lužnik, RD 162, 4. Edvard Dobravec, KO-FI 160, 5. Marjan Mohorič, Livarna 159, 6. Roman Arhar, Žebljarna 154, 7. Stane Blas, RD 152, 8. Vinko Sedej, Energetika 150, 9. Milan Lužnik, KSI 149, 10. Miro Kalan, Transport 144.

AKTIVNI TEKMOVALCI: 1. Janez Otrin, Transport (178 krogov), 2. Peter Basava, Žičarna 172, 3. Bojan Brglez, Vzdrževanje 170, 4. Zdravko Grebenšek, Vzdrževanje 170.

Ekipno ženske: 1. ETN (365 krogov), 2. KSI 225, 3. KO-FI 221, 4. Remontne delavnice, 5. Elektrode.

Ekipno moški: 1. ETN (753 krogov), 2. RD 692, 3. Energetika 685, 4. Vzdrževanje 659, 5. SD 646.

EKIPNO ŽENSKE — KONČNI VRSTNI RED: 1. ETN (93 točk), 2. KO-FI (78), 3. KSI (63), 4. Žičarna (43), 5. Elektrode (30), 6. Strojne delavnice (30), 7. Družbena prehrana (26), 8. Remontne delavnice (23), 9. Plavž (23), 10. Jeklarna (21), 11. Energetika (17), 12. Vzdrževanje (16), 13. Transport (14), 14. Valjarna debele pločevine (18), 15. Valjarna žice in profilov (6), 16. HVB (5), 17. Valjarna bluming-štekel (5).

EKIPNO MOŠKI — ZIMSKI DEL — končni vrstni red: 1. ETN (141 točk), 2. Vzdrževanje (137), 3. Strojne delavnice (126), 4. KSI (121), 5. Jeklarna (119), 6. Remontne delavnice (108), 7. Transport (105), 8. Žičarna (91), 9. Livarna (84), 10. HVJ (80), 11. HVB (76), 12. Energetika (72), 13. Plavž (57), 14. Elektrode (56), 14. Vratni podboji (48), 16. Valj. deb. pločevine (47), 17. Valjarna bluming štekel (38), 18. Družbena prehrana (33), 19. KO-FI (32), 20. Jeklovlek (31), 21. Valj. žice in prof. (21), 22. Žebljarna (5), 23. Profilarna (0).

J.

JUDO

USPEŠEN NASTOP PIONIRJEV

V soboto, 16. novembra, je bil v Ljubljani prvi medklubski turnir pionirskih ekip v judu, na katerem so nastopile ekipe Šiške, Nove Gorice in judo sekcije TVD Partizan Jesenice. Manjkali sta ekipi Postojne in Triglava iz Kranja. Na turnirju je nastopilo petdeset pionirjev in pionirk, letnik 71 in mlajši. Večinoma so bili vsi še začetniki in so bile to njihove prve tekme.

Jeseničani so v Ljubljani nastopili s tremi pionirkami in petnajstimi pionirji. Njihove uvrstitve so za začetek več kot odlične in napovedujejo še lepše čase jeseniškemu judu.

Uvrstive Jeseničanov: kategorija do 29 kg: 1. Edvin Karahodžič, 2. Vučkovski, nastopila sta še Strajnar in Hudrič (11 tekmovalcev); kategorija do 32 kg: 1. Slobodan Matarugič, nastopila sta še Ana Žakelj in Sitar (7 tekmovalcev); kategorija do 35 kg: 2. Slobodanka Matarugič (5 tekmovalcev); kategorija do 38 kg: 4. Zupan (5 tekmovalcev), kategorija do 42 kg: 1. Herman, 4. Grčar, nastopili so še Bojadžič, Begič in Markež (9 tekmovalcev); kategorija do 46 kg: 3. Samo Karahodžič, 4. Jana Križnar (6 tekmovalcev); kategorija do 52 kg: 2. Krajzelj (5 tekmovalcev); kategorija do 58 kg: 2. Japelj (2 tekmovalca).

Drugi medklubski turnir pionirskih ekip bo 8. decembra v telovadnici TVD Partizan na Jesenicah.

-tok

ODBOJKA II. SOL moški, zahod

ŽELEZAR : PIONIR II 3:2 (6, 12, —12, —11, 8)

V tekmi 6. kola so odbojkarji Železarja v soboto, 9. novembra, na domačem igrišču le s težavo premagali mlade odbojkarje iz Novega mesta.

Železarji so srečanje začeli zelo dobro in hitro povedli z 2:0 v nizih. V tretjem nizu so se mladi Novomeščani zbrali in z izredno igro v polju preobrnili potek igre. Tudi v četrtem nizu domačinom ni uspelo zaustaviti gostov. Železarji so napravili preveč napak pri serviranju, zelo slabo pa so tudi blokirali. V odločilnem petem nizu je prišla do izraza predvsem večja izkušenost in zbranost igralcev Železarja, ki so niz osvojili brez večjih težav.

Železarji so s četrto zmago obdržali stik z vodilnimi, mladimi Novomeščani pa so s prikazano igro in borbenostjo navdušili.

Za ekipo so tokrat nastopili: Langus, Avsenik, Marjanović, Kovač, Legat P., Legat B., Prešeren in Rajgelj.

Tekmo sta pred petdeset gledalci sodila B. Strajnar in Žižmund — z manjšimi napakami, ki pa niso vplivale na potek srečanja.

V prihodnjem kolu Železarji gostujejo pri ekipi Triglav v Kranju.

DR

OK TRIGLAV : OK ŽELEZAR 3:0 (9, 9, 2)

V 7. kolu jesenskega dela prvenstva II. SOL so železarji gostovali pri vodilni ekipi Triglava iz Kranja in doživeli prepričljiv poraz. Tokrat je imela ekipa Železarja veliko težav s sestavo ekipe. Marjanovič in B. Legat sta nastopila kljub temu, da zaradi bolezni nista trenirala. Poleg tega si je Tine Avsenik na delovnem mestu huje poškodoval prst leve roke. Počivati bo moral do pomladi.

Gostje iz Žirovnice so tekmo začeli dokaj obetavno. Povedli so s 5:0 v prvem nizu, v drugem pri rezultatu 10:9 še ogrozili vodstvo domačih — to pa je bilo tudi vse, kar so uspeli storiti proti razigranim domačinom.

Nastopili so: Kovač, Langus, Marjanovič. P. Legat, B. Legat, Prešeren in Rajgelj.

RD

DVE BRONASTI MEDALJI V VARAŽDINU

Jeseniški igralci namiznega tenisa so se udeležili 15. odprtega pionirskega prvenstva v Varaždinu, ki sodi poleg Zagreba med najmnožičnejše pionirske prireditve v državi. Sodelovalo je 58 namiznoteniških klubov iz vse države s 141 ekipami ter 353 igralci in igralkami.

Jeseniške pionirke so presenetile z dobro igro tako v tekmovanju ekip kot v tekmovanju posamezno. Ekipa v postavi Barbara Markež-Mojca Smolej je osvojila tretje mesto, kar je vsekakor zelo lep uspeh. Izgubila je le z ekipo Peručice iz Foče v polfinalu s 3:2, nato pa je v borbi za tretje mesto premagala ekipo Varaždina s 3:1. Tudi v igrah posamezno so bile Jeseničanke zelo uspešne. Markeževa se je prebila do polfinala, kjer je izgubila edino igro na vsem tekmovanju, in to z zmagovalko turnirja, Ignjatovičevo. V borbi za tretje mesto je bila zopet uspešna in je osvojila drugo bronasto medaljo za Jesenice. Presenetila je tudi druga Jeseničanka Urška Samar, ki se je uvrstila na 5. do 8. mesto, medtem ko je Mojca Smolej pristala na 9. do 16. mestu.

Ekipa pionirjev v sestavi Ferbežar-Pem je najprej premagala ekipo iz Mihovljana s 3:0 in Zadrugarja iz Teravcev s 3:1, nato pa izgubila z močno ekipo Bagat iz Zadra z 1:3, ter se s tem uvrstila na 17. do 32. mesto. Na enakem mestu sta pristala tudi Robert Ferbežar in Zmago Pem v igrah posamezno, medtem ko sta Matej Križnar in Klemen Markež izpadla eno kolo prej, Elen Halilagič in Grega Ržič pa sta izpadla v prvem kolu.

Š

OK PLAMEN : OK JESENICE 3:1 (15:6, 11:15, 15:5, 15:12)

V soboto, 16. novembra, sta se v telovadnici osnovne šole v Lipnici pomerili odbojkarski ekipi Jesenic in Krope. Ekipa OK Jesenice je na tekmo odpotovala oslabljena, in brez trenerja Mitja Bogataja. Klub sta zapustili najboljši igralki Lidija Baloh in Milena Pogačar. Tako se je igra jeseniških odbojkaric močno spremenila. Vse kaže, da je jeseniški odbojkarski klub zapustil tudi trener Mitja Bogataj, saj so odbojkarice že pet tekem igrale brez trenerja. Glede na tako stanje zadnja dva poraza nista presenetljiva.

Doslej so Jeseničanke igrale sedem tekem: tri tekme so zmagale (premagale so ekipe OK Nova Gorica II. (3:1), OK Partizan Belt (3:0) in OK Šobec (3:1), štiri pa izgubile (izgubile so z ekipami OK Črnuče s 3:0, OK Triglav s 3:0, OK Kamnik s 3:1 in z OK Plamen s 3:1).

Prvi niz v tekmi z OK Plamen iz Krope so odbojkarice jeseni izgubile zaradi zelo slabega sprejemanja s 15:6.

V drugem nizu so Jeseničanke zaigrale bolje. Popravile so sprejem in akcije so velikokrat uspešno zaključile. Nekaj točk so dobile tudi z dobrim servisom.

V tretjem nizu so zmagale igralke OK Plamen z rezultatom 15:5. Igro so vzele v svoje roke. Uspešno so servirale, dobro so zaigrale tudi na mreži.

V četrtem nizu je igra postala zanimivejša. Odbojkarice Jesenic so povedle z rezultatom 7:0. Vse je kazalo, da bodo domačinke ta niz izgubile, vendar ni bilo tako. Odbojkarice OK Plamen so dobro zaigrale na mreži in četrti niz končale z rezultatom 15:12.

Tekmo sta sodila Štefan Zrinski in Brane Hrovat.

Za OK Jesenice so igrale: Majda Globočnik, Nevenka Sever, Magda Ucman, Mojca Tišov, Tanja Šteglaj, Klavdija Kokalj, Veronika Klinar in Monika Komic.

Naslednjo tekmo bodo odbojkarice OK Jesenic odigrale doma z ekipo OK Pionir iz Novega mesta. Tekma bo v soboto, 16. novembra, v telovadnici osnovne šole Prežihov Voranc ob 17. uri.

PESTRA DEJAVNOST

Novo predsedstvo ZTKO Jesenice, ki je bilo izvoljeno na junijski skupščini, se je sestalo na štirih rednih sejah.

Prva seja je bila posvečena poročilu o delu zveze v preteklem obdobju in nalogah članov predsedstva do konca leta 1985. Kot prioritetno so sprejeli nalogo, da ugotovijo realno stanje telesne kulture v občini, zato so sprejeli sklep, da opravijo razgovore na terenu v posameznih sredinah.

V zvezi s tem sklepom sta bila opravljena že dva razgovora, in sicer 11. novembra v Kranjski gori in 13. novembra v Žirovnici. Tema razgovorov v vseh okoljih je enotna:

— pregled organiziranosti ZTKO Jesenice,

— priprava za sestavo programov in finančnih načrtov za leto 1986,

— razprava o izdaji posebnega biltena o dejavnosti vseh TKO v občini Jesenice.

Udeležba na razgovorih je zadovoljiva, saj so prosotni vsi vodje posameznih sekcij oziroma predsedniki klubov ter ostali UO. Razprave so strokovno usmerjene, predlogi oziroma pripombe o delu in sodelovanju posameznih komisij z osnovnimi organizacijami pa dobronamerne. Tako je bilo predlagano, da se v komisijo za tekmovalni in vrhunski šport vključi poleg že omenjenih članov tudi vodje sekcije za teke pri OZSO Kerštajn, prav tako pa morajo smučarski skoki imeti v komisiji svojega predstavnika. Predlagali ga bodo v Partizanu Žirovnica. Iz Kranjske gore in iz Žirovnice ter Rateč in Martuljka pa naj bi dobili tudi člane v komisijo za množično rekreacijo pri predsedstvu, ki je kadrovsko najbolj osiromašena.

Ugotovljeno je bilo, da so kriteriji za kategorizacijo športnikov pri ZTKOS posameznih panog nejasni, zato sta se predsednik in strokovna delavka obvezala, da te kriterije oziroma informacijo posredujeta vsem OTKO v občini.

Pri sofinanciranju programov OTKO v občini je prišlo do pobude, da se na osnovi že obstoječih kriterijev skupaj s strokovno službo TKS Jesenice ti kriteriji dodelajo, in se programi po njih tudi ovrednotijo. Prav tako so bili enotni, da posamezne sekcije pri TVD Partizan oziroma društva pri športnih društvih prikažejo poročilo o delu in program ter finančno ovrednotenje po panogah in ne skupno, kot je bilo doslej.

Govorili so tudi o problemu aktivnosti amaterskega strokovnega kadra in nagrajevanje le-tega. Ugotovljeno je bilo namreč, da imamo v občini za določene športne panoge dovolj strokovnega kadra, ki pa zaradi različnih vzrokov ni pripravljen sodelovati pri raznih akcijah. Eden izmed vzrokov pa je gotovo nizko nagrajevanje. Z aktivnostjo strokovnega kadra je pogojena kvaliteta dela, to pa vpliva na rezultate. Prav tako so opozorili na problem v OZSO Jesenice. Tekaško in skakalno sekcijo, kjer so zbrani tekmovalci, ki tvorijo jedro državne reprezentance, vodijo amaterski strokovni trenerji, čeprav so alpsko smučanje, skoki in teki prioritetne športne panoge tako v Sloveniji kot v naši občini.

Ostali posveti se bodo zvrstili v novembru oziroma decembru. Sledila bo informacija o trenutnem stanju in dejavnosti OTKO v občini, v obliki posebnega biltena.

Na drugi seji je bil med ostalim predstavljen tudi operativni program dela posameznih komisij pri predsedstvu. KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO je izvedla v septembru in oktobru občinsko prvenstvo v malem nogometu, tenisu in balinanji, jesenski kros, občinska reprezentanca je sodelovala na krosu DELA v Novem mestu, kjer smo dosegli dve prvi mesti, udeležili smo se, skupno z NK Jesenice, že 20. tradicionalnega nogometnega turnirja treh meja, ki je bilo letos v Trbižu.

KOMISIJA ZA TEKMOVALNI IN VRHUNSKI ŠPORT bo opravila analizo zdravniških pregledov od leta 1983 do 1985 in proučila možnosti sodelovanja z zdravstveno službo v zdravstvenem domu na Jesenicah.

KOMISIJA ZA ŠOLSKA ŠPORTNA DRUŠTVA — predsednica te komisije se je udeležila aktiva učiteljev telesne vzgoje, kjer so sprejeli program občinskih tekmovanj v okviru ŠŠD posameznih šol.

Tretja seja predsedstva je bila posvečena evidentiranju kandidatov v organe ZTKO Slovenije oziroma Jesenic, in v OK SZDL Jesenice.

V organe ZTKOS so evidentirani:

— Jože Resman — član predsedstva ZTKOS

— Branko Jeršin — strokovni svet za vrhunski šport

— Rado Tolar — strokovni svet za športno rekreacijo

— Mojca Košir — komisija za kadrovska vprašanja, priznanja in odlikovanja

— Janez Poljšak — statutarna komisija

— Srečko Strajnar — komisija za mednarodne odnose

— Jože Brudar — komisija za zgodovino telesne kulture

Pri predsedstvu ZTKO Jesenice delujejo komisije v sestavi:

KOMISIJA ZA ŠOLSKI ŠPORT

Milena Mlačnik — predsednik — predstavnik ŠŠD v osn. šolah

Matjaž Pogančnik — član — predsednik aktiva učiteljev t. v.

Lidija Baloh — član — predstavnik — mentor ŠŠD v CSUI Jes.

Nada Klančar — član — ravnateljica VVO Jesenice.

KOMISIJA ZA KADROVSKA, STATUTARNA VPRAŠANJA, ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA

Mojca Košir — predsednik

Marija Morič — član

Dušan Dragojevič — član

KOMISIJA ZA MEDNARODNE ODNOSE

Jože Resman — predsednik

Srečko Strajnar — član

Zvone Kalan — član

Komisiji za tekmovalni in vrhunski šport in za športno rekreacijo še nista dokončno oblikovani.

Imenovana so bila tudi občasna delovna telesa pri predsedstvu ZTKO Jesenice, in sicer:

— odbor za pripravo in izvedbo občinskih krosov, v sestavi: Emil Brezavšček, Jure Žerjav in Peter Končnik,

— odbor za pripravo in izvedbo nogometnega tekmovanja »Tri meje« v sestavi: Mirko Ramuš, Branko Šuvak, Rafael Šoberl, Raif Omanovič, Zvone Kalan.

— odbor za pripravo in izvedbo občinskega prvenstva v malem nogometu: Stane Sedlar, Anton Vrečko in Rado Tolar.

— odbor za pripravo športnih aktivnosti v času zimskih počitnic: Milena Mlačnik, Pavla Klinar in Špela Špendov.

Na predlog predsedstva OK SZDL Jesenice o izvolitvi delegata v OK SZDL Jesenice so člani iz svojih vrst predlagali Rada Tolarja.

Na 4. seji predsedstva, ki je bila 18. novembra so člani obravnavali gradivo za sejo skupščine TTKS Jesenice in gradivo OZSO Jesenice ter določili predstavnike, ki bodo zastopali zvezo na teh sejah.

Š Š

RAZPIS ZA KLUBSKO PRVENSTVO KEGLJAŠKEGA KLUBA NA ASFALTU ZA MOŠKE IN ŽENSKE

Prijavite se lahko na kegljišču v Športnem društvu Jesenice do 28. novembra.

Kvalifikacija je dvakrat 100 metrov, finale trikrat 200 metrov za moške in dvakrat 50 metrov, finale trikrat 100 metrov za ženske.

Prvi trije dobijo nagrade.

Prijavnina je 400 din in članarina 100 din.